1915 1940

ERSTER KRINKER UNTERSTITZUNGS VEREIN

ORGANIZED 1915

LADIES AUXILIARY

ORGANIZED 1920

OCTOBER 1915

SOUVENIR
OF THE
TWENTY FIFTH
ANNIVERSARY
CHICAGO·OCT. 20

OCTOBER 1940

פאָרערעדע

עס איז שוין 25 יאָהר ווי דער קרינקער פאַראיין האָט זיך געגרינדעט, און 20 יאָהר ווי די פרויען פאראיין האָט זיך געגרינדעט אלס אן אפטיילונג פון פאַראיין און לכבוד דעם יום טוב גיבען מיר אַרויס דעם "סאָוועניער" בוך. מיר די רעדאקציאנס-קאמיטע זיינען ניט געניאַרט. אין זיך. מיר ווייסן דאס דער פאַר־איין און די אוקזילערי האָט קיין וועלטען ניט איבערגעקערט. עס איז נאָך אַלץ אויף אונזער זינדיגער ערד געבליבען ביים אלטען. עס איז אפשר מיט פראצענטן ערגער געוואָרען. עס איז ביי איצטיגער צייט דאָ אַ געפאַר, דאָס אַלעס גוטעס, וואָס איז ביז איצט געשאַפען געוואָרען, זאָל פאַרניכטעט ווערען. נאָך מעהר ווי אין דער לעצטער קריג, מיט 25 יאהר צוריק, ווען אונזער פאראיין איז געגרינ־דעט געווארען. דאן האָט געבושעוועט א וועלט-קריג און איצט, צו אונזער 25־יאָהריגער פייערונג, איז אַנשטאָט עס זאָל הערשען פרידען און גערעכטיגקייט, נאָך וועלכעס מיר אלע שטרעבען אזוי שטארק, ווילדעוועט די שוידערליכסטע פארניכטונגס-קריג, וועלכע די וועלט האָט ווען עס איז געזען, אזוי ארום, אז אויף דעם געביט האָבען מיר געווים ניט וואָס צו פייערען. און וואָס אַנבעלאַנגט אונזערע געוועהנלאכע פאראיין-ארבייט, האָבען מיר אונזערע גוטע לויבענס־ווערטע ארבייט און אויך אונזערע שוואכע זייטען.

ניין, מיר זיינען ביי זיך ניט גענארט. מיר ווייסען, דאָס מיר זיינען בלויז א טייל פון דער פארצווייגטער, אמעריקאַנער, לאנדסמאנסשאפטן וועלכע ארבייטען אויף דעם זעלבען געביט. און מיר, אין אונזער בעשיידינקייט, האָבען בייגעטראָגען אונזער טייל פאַר דער אַלטער היים, און אויך דאָ אין אַמעריקאַ. און דערפאַר איז ביי אונז היינט אַזאַ גרויסער יום טוב. און פאַר די אַלע וועלכע ווילען זיך באַ־קאָנען מיט אונזערע אויפטואונגען, ווידמען מיר אונזער איצטיגען "סאָוועניר"־בוך. לעזט, און ווערט באַקאַנט!

רעדאַקציאָנס קאָמיטעט

אנשטאַט אַ פּאַרערדע

פון אב. מיללער

מיר געהען פייערען דעם 25-יאָהריגען יובילעאום פון ערשטען קרינקער אונטערשטיצונגס פאַראיין, און דעם 20-יאָהריגען יובילעואם פון דער לײדיס אוקזילערי.

ביי פילע פון אונזערע לאַנדסלייט שטעלט זיך אַ פראַגע — איז איצט די צייט צו מאַכען שמחות? מיט אַזאַ פראַכט און גלאַנץ. מיט אַזעלכע שעהנע געדעקטע טישען . . . מיט אַזאַ שעהנעם סאָווועניר. מיט זילבערנע טאָוולען דערצו?

יאָ, אָט אזוי געהט די וועלט. עס איז אַ צייט צו וויינען און עס איז אויך אַ צייט צום לאַכען. אָט אזוי געהט דער אַלטעגליכער לעבען. דאָ וויינט מען און דאָ לאַכט מען . . .

אין דער ביזנעס-וועלט נעמט מען אינוועטאָרי אַלע יאָהר; און דער קרינקער פאַראיין אַלע 5 יאָהר. און ווער רעדט, אַז מיר זיינען שוין אַריינגעפאָהרען אין אַ גאַנצען פערטעל יאָהר הונדערט, קענען מיר אַזאַ געלעגענהייט ניט דורכלאָזען פון צו מאַכען עפּעס אַ יומטוב.

דער גאַנצער לעבען איז אַזוי וואָכעדיג אימער פאַראַרבייט, פערביזנעווט, אַיבערהויפּט דאָ אין אַמעריקאַ, די צייט ערלויבט ניט צופיהל יום-טובים. אימער הו, הא, דארום גלוסט זיך טאַקע אַמאָל איבערבייטען די קליידער און באַקומען אַ יום׳טוב׳דיגען אויסזעהן. עסן ביי א גרויסען טיש, אונטער די טענער פון מוזיק, ניט אַזוי ווי אין קיך ביים ״קיטשען-טייבעלע״. און דערביי טאַקע מאַכען אַ חשבון הנפש . . . וואָס האָבען מיר אויפגעטאָהן פאַר די לעצטע 25 יאָהר. אַלס אָרגאַניזאַציע, און געבען ״סטעיטמענטס״ און וויזען מיט ציפערען. איהר זיינט דאָך עפּעס שער ״האָלדערס״. איהר זיינט דאָך די יעניגע, וועלכע האָבען בייגעשטייערט אויף אַלעם וואָס דער פאַראיין און אַוקזילערי האָבען אויסגעצאהלט. אזוי קענט איהר דאָך מיינען אַז מיר האָבען די געלט פאַרשיקערט, אָדער פאַרשפּילט אין קאָרטען.

און גראַדע איצט ווען די גאַנצע וועלט טרינקט זיך אין איהר אייגענע בלוטען, די גרעסטע קאַטאַסטראָפע וואָס מענשען האָבען ווען עס איז געזעהן און געהערט. און די קאַטאַסטראָפע איז ניט קיין איבערנאַטירליכע. דאָס איז ניט קיין ערד-ציטערניש, אָדער פייער שפּייענדיגע בערג, וואָס דער מענש קען דאָס ניט פערמיידען. עס איז פּראָסט גערעדט אַ מאַניאַק, אַ ווילדער משוגענער הונט וואָס האָט זיך פערמאָסטען צו פאַרניכטען אַלע לענדער און שטעט מיט די מענשען צוזאַמען. איינפאַך חרוב מאַכען די וועלט.

עס האָט גענומען דורות און דורות לאנג, וואס מענשען האָבן געבויט, ווערט דאָס דורך זייערע מלאכי חבלים צושאַסען און צושאטען, פארברענט און פאַרניכטעט אין עטלאכע מינוט.

און ווען דער שווערד הענגט איבער דעם מענשענס קאָפּ, — ווען דער טויט שוועבט אימער פאַר די אויגען, — ווען אומשולדיגע מענער פרויען און קינדער קומען אום אין די שרעקליכסטע שמערצען, ווען די פערצווייפלונג האָט דערגרייכט די העכסטע מדרגה, ווען מענשען ווערען געיאָגט און געפּלאָגט, געהאלטען פארשפּארט אין די קאַנצעטראַציע לאַגערען, געטריבען צו שווערער אַרבייט פאַר אַ שטיקעל ברויט מיט וואסער,

געשלאָגען, פאַרמוטשעט ביז'ן טויט — מענשן ווערן געיאָגט פון זייערע היימען איבערלאָזענדיג זייער האָב און גאָב, מיט איין העמד אויף זייערע ליבער.

קינדער ווערן אָפּגעריסען פון זייערע עלטערן. געוועזענע בעלי בתים, אַרבייטער און אפילו מיליאָנערען קומען אָן צו בעטל ברויט, זוכען אַן אָרט וואו צו לייגען זייער מידען קאָפּ און ווערען געטריבען פון איין לאַנד אין דער צווייטען און דערצו ניט זיכער מיט'ן לעבען, וואו ער זאָל ניט זיין.

אין דעם איצטיגען קריטישען מאָמענט, קענען מיר ניט פאַרגעסען אונזער פאַראיין און ליידיס אוקזילערי, וועלכע זיינען געשטאַנען אויף דער וואַך, ווי אַ סאָלדאַט אויף זיין פּאָסטען זינט די לעצטע וועלט מלחמה אין דעם 25 און 20 יאָהריגען עקזיסטענץ פון אונזערע פאַראיינען.

מען קען ניט אַוועקמאַכען מיט דער האַנט די טעטיגקייט און ציפערען און גוטע אַרבייט וואָס זיי האָבען געטאָהן דאָס וועלען די לאַנדסלייט לעזען אין בוך. אמת, אונזער ליבע שטאָדט קריניק איז שוין פריי. עס האָגעלט ניט קיין פייערבאָמבעס, איבער זייערע קעפּ. זיי אָטעמען ניט מיט פּולווער־לופט, אָבער דאָס קען אונז ניט בארוהיגען. מען טאָר ניט זיין ''סעלפיש''. דער אַלגעמיינער אומגליק, אַלעמענס צות, אַלעמענס ליידען, יענעמס וויטאָג איז אויך אונזערער. ווייל מיר זיינען אַ גליד פון דער גאַנצער מענשען־משפחה. און מיר קענען ניט אָפּקומען מיט בלויז דעם וואָרט פון רחמנות. און מיר. אין דער פרייער און גאָלדענער אַמעריקאַ, זיינען נאָך גאָר ניט אַזוי זיכער מיט דעם מאָרגען.

דעריבער, מוזען מיר זיין אויף דער וואַך. ניט אָפּלאָזען די הענט, און מאַכען שבת פאַר זיך זעלבסט. פאַנגט אָן טראַכטען וועגען דעם, און פון צייט צו צייט אַ קוק טהאָן אין דעם אייראָפּעאישען שפּיגעל, און זיך האַלטען פעסט צוזאַמען האַנט און האַנט, ווי מען זאָגט דאָ אין אַמעריקאַ ''שאָלדער טו שאָלדער'' און זוכען פּלענער ווי און ווי אַזוי צו העלפען אונזערע שוועסטער און ברידער אין דער אַלטער היים און אויך דאָ. אַפּעלירען צו די יונגע לאַנדסלייט אויך צו אונזערע אַמעריקאַנער געבוירענע קינדער, וואַכט אויף, בעפאָר עס איז צו שפּעט! . . .

היטלער קען נאָך אויך דאָ קומען און זיך אַריינרייסען אין אייערע הייזער און צונעמען אייערע קעניגער מיט די טייזען פון די קאַרטען טישלאַך.. לויזט אויף די קאַרד פּאַרטיס און געהט אין די פּוס־טריט פון אייערע עלטערן. וואַרט ניט ביז עס וועט ווערן צו שפּעט. עפענט דעם קליינעם ביכעלע מיט די זילבערנע טאַוולען, לעזט די גאָלדענע שורות מיט די גרויסע ציפערען וואָס אייערע טאַטעס און מאַמעס האָבען פאַרשריבען. מיר שרעקען אייך ניט — נאָר מיר רעדען צו אייך יונגע לאַנדסלייט, און קינדער ווי אַ פאָטער צו קינדער. . . .

טוט אייערע פליכטען ''פון מענש צו מענש.'' און אייער געוויסען וועט אַלע מאָהל זיין ריין.

די רעדאַקציע

אויב איינער אַרבעט נישט, מוז זיין איינער וואָס אַרבעט צופיל, אויב איינער איז צו זאַט, מוז זיין איינער וואָס איז הונגעריג.

* * *

דער טויט היילט אויס אַלע קראַנקהייטען.

* * *

ווען אַ מענש איז אַליין פאַרביטערט, מיינט ער, אַז אַלע מנשען זיינען ביטער.

* * *

עס איז בעסער צעהן מאָל מעסטען און איינמאָל שניידען, איידער פאַרקערט.

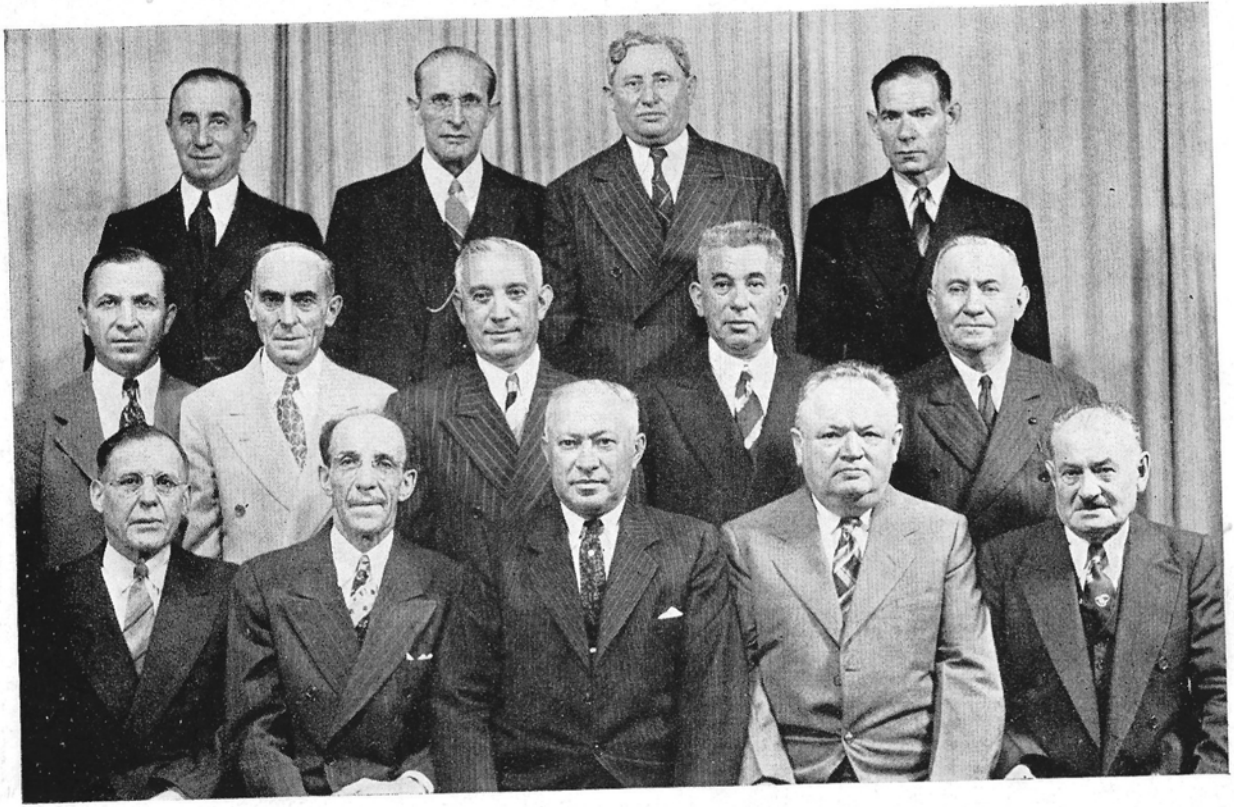

25 יאהריגער יובילעאום ארײנדזשמענטס קאמיטע

ערשטע רײהע, רעכטס צו לינקס — משה טיקאצקי, א. פרידענשטײן, ה. מיללער, מײער דזשײקאבס, מאקס דזשײקאבס. צװײטע רײהע — דזשאו שנײדער, אב. מיללער, דזשאו סילװער, סעם סעקס, מײשעל װײנבערג דריטע רײהע — יצחק פרידמאן, בעני אלפערט, דוד סעלקאװ, אלטער לידער.

פינף און צוואנציג יאָר קרינקער פאַראיין און 20 יאָר לייד. אוקז.

פון ה. מילער

ביי איין יחיד איז אזא צאל יאָרן א וויכטיגער באדייטונג, ספּעציעל די לעצטע פינף און צוואנציג יאָר. און ביי דיזער געלעגנהייט ווילען מיר מאכען א שטיקעל רעכענונג און אונטערציהען א סך־הכל פון אונזערע טעטיגקייטען פאר דער צייט וואס מיר עקזיסטירען.

דעם עלפטען אקטאבער 1915 אין רעכטען פייער פון דער לעצטער וועלט־מלחמה איז דער קריניקער פאראיין גע־גרינדעט געוואָרען מיט דעם צוועק צו העלפען אונזערע לאנדסלייט אין אונזער שטעטעל אויף יענער זייט ים. ווייל עס האָט זיך שוין דערטראָגען דער וויי־געשריי פון דער שרעקליכער נויט וואָס עס האָט דאָרט עקזיסטירט. און באלד ביי זיין גרינדונג, דורך א קליינער צאָל לאנדסלייט איז א רוף ארויסגעלאָזען גע־וואָרען פאר הילף און אויך פאר דער אָנשליסונג אין קריניקער פאראיין. און דער רוף איז ניט געווען אומזיסט. די לאנדסלייט האָבען זיך אָפּגערופען און זיך אָנגעשלאָסען אלס מיטגלידער אין פאראיין. און אויך געענטפערט מיט געלט־מיטלען מיט א פולער האנט, און אזוי איז אָנגעגאנגען פאר דער גאנצער צייט וואָס דער פאראיין עקזיסטירט. די טעטיגקיי־טען זיינען אָנגעגאנגען אויפ'ן געביט פון העלפען אונזער אלטער היים מיט אלע אירע אנשטאלטען ווי דער לינת הצדק, וועלכער האָט געגעבען פרייע מעדיצין, דאָקטוירים און דענטיסטען און פארשי־דענע מעדיקאל הילף צו דער אָרימער באַ־פעלקערונג, פאר א זייער בילינגען פרייז. צו די וואָס זיינען געווען פארמעגליכער.

אויך דער יתומים קאָמיטעט וועלכער האָט זיך געגרינדעט באלד נאָכ'ן קריג, וועל־כער האָט אויסגעהאלטען אכציג מלחמה יתומים פון וועלכע פילע זיינען געווען פון אנדערע שטעט. נאָכדעם האָבען זיי איינגעאָרדענט א פאך־שולע אין וועלכער זיי האָבען די עלטערע קינדער געלערנט א פאך. מיר האָבען אויך געהאָלפען דער פרויען הילפס קאָמיטעט וועמעס אויפ־גאבע איז געווען צו העלפען אָרימע קינ־פעטאָרינס, און אנדערע אָרימע קראנקע פרויען מיט פלעגע און אנדערע מיטלען.

ס'איז געגרינדעט געוואָרען א גמילת־חסדים קאסע דורך דער ״דזשאָינט דיס־טריביושאָן קאָמיטעט צו לייען געלט צו קליין־הענדלער, קרעמער און בעלי־מלאכות, און צו זיי האָבען מיר געשיקט גרויסע סומען געלט. מיר האָבען געשיקט באדייטענדע סומען פאר קולטורעלע קער־פערשאפטען — ווי דער תלמוד תורה, דער העברעאישער שולע, און צו דער אידישער פאָלקס־שולע. מיר האָבען גע־האָלפען פארריכטען דער גרויסער שול, וועלכע איז באשעדיגט געוואָרען אין דער צייט פון קריג; פון שראפּנעלען, ווען די דייטשען האָבען באשאָסען קריניק.

יעדען יאָהר פלעגען מיר שיקען גרויסע סומען פאר האָליז, צוטיילען צווישען דער אָרימער באפעלקערונג, און פאר יום־טוב. ספּעציעל פאר פסח צוטיילען מעות חטים צו די אָרימע.

מיר האָבען געהאָלפען אויפבויען די

שטאָדטישע באַד, וועלכע איז רואינירט געוואָרען אין דער צייט פון קריג, און דאָס איז געווען א לעבענסנויטוועגדיגקייט פאַר דער אָרימער באפעלקערונג.

מיר האָבען אויך געשיקט א בעדייטענדע סומע פאר א ליאָדאָוונע, אז די שטאָט זאָל האָבען אייז פאַר זייער אָרימע קראנקע אין די זומער מאנאטען. די ליאָדאָווניע איז פארוואלטעט געוואָרען דורך דעם לנת הצדק, וועלכען מיר האָבען געשטיצט מיט באדייטענדע סומען.

אין פילע פעלע האָבען מיר אויך געשטיצט איינצעלנע, ווי אויך צו חתונה־מאכען עלטערע מיידלעך.

די אלע געלדער זיינען געזאמעלט געוואָרען פון די לאנדסלייט דורך דעם פאַראיין און אוקזילערי. מיר האָבען זיך ניט אפגעשטעלט בלויז מיט העלפען קרינקי, מיר האָבען דורך די אלע יאָרן אויך געשטיצט מיט א פולער האנט די אלגעמיינע הילפס־אקציעס, וואָס איז אָנגעגאנגען פאר די מלחמה ליידענדע אין אייראפא און אין אַנדערע לענדער, ווי צו דער דשאָינט רעליעף, האיאס, אָרט, פאר פאַלעסטינא, אידישען קאנגרעס, דזשאינט וועלפעיר, אויך צו די אלגעמיינע אידישע אַנטשטאַלטען אין אמעריקא; ווי דער לאָס אנדזשעלעס און דענווער סאניטאַריומס, אויך צו לאָקאלע אָרגאניזאציעס ווי די אידישע טשאריטיס, פאָקס ריווער סאַניטאַריום, די וועסט און נאָרט־וועסט סייד נוירסעריס, און צו די גומלי חסד של אמת, און אין אלגעמיין איינשליסענדיג אלע טשאריטי און קולטורעלע אַנשטאַלטען, וועלכע האָבען זיך געווענדעט צו אונז באזונדערס האָבען מיר געהאָלפען אונזערע מעמבערס און לאנדסלייט פון שיקאגאָ.

א געגויעס באריכט וועט איר געפינען אויף אַן אַנדער פּלאַץ פון דיזען בוך. אויך האָבען מיר א לאָי־קאַסע, וועלכע עקזיסטירט שוין צייט איינגע יאָר. די קאסע לייט אויס געלט צו מעמבערס אָן קיינע פּראָצענט. מיר צאָלען אויך קראַנקען בענעפיט צו מעמבערס. אויך האָבען מיר א סעמעטערי, וועלכע ווערט פאַרוואלטעט פון פאַראיין.

דאָס זיינען געווען אונזערע אלגעמיינע טעטיגקייטען פאַר דער צייט וואָס מיר עקזיסטירען, און איצט ווען מיר גייען פייערען אונזער 25 יאָריגען געבורטסטאָג פון פאראיין און דעם 20 יאריגען געבורטסטאָג פון דער ליידיס אוקזילערי, געפינען מיר זיך ווידער אין א שרעקליכער מלחמה פייער, וועלכע האלט שוין אָן אריבער א יאָר צייט, און דער גאנצער אידענטום פון יוראָפּא געפינט זיך אין א שרעקליכער לאגע. נאָך שרעקליכער ווי אין דער ערשטער וועלט־מלחמה, אין דער צייט פון אונזער גרינדונג און ווער קען פאָראויסזאָגען ווי אזוי דער איצטיגער טייוועלשער שפּיל וועט זיך ענדיגען, און איצט, מער ווי דעמאָלט, ליגט אויף אונז אמעריקאנער אידען נאָך גרעסערע פליכטען און מיר דארפען זיך נאָך מער אָנשטריינגען מיט אלע מיטלען צו ראטעווען דעם יוראָפּייאישען אידענטום פון אונטערגאנג.

דעריבער אפעלירען מיר צו קרינקער לאנדסלייט, איהר זאלט אויף ווייטער אָנהאלטען דעם גוטען נאָמען פון פאראיין און אוקזילערי. זיך האלטען פאראייניגט און ניט אָפּשטיין און טאקע ווערען טעטיג, ווייל אויף די אמעריקאנער אידען איז איצט ארויפגעלייגט געוואָרען א הייליגע פליכט וועלכע מיר מוזען דערפילען.

מיר מוזען ראטעווען די אידען פון יענער זייט ים פון אונטערגאנג. איבערהויפט אפעלירען מיר צו די יונגע און די ניטלאנג אריבערגעקומענע לאנדסלייט, זיך אָנשליסען און קומען צו אונזערע פערזאמלונגען. קומט ווערט טעטיג און נעמט

איבער די פירערשאפט. ווייל פאר דער גאנצער צייט שטייען כמעט די זעלבע ביים רודער, אייניגע זיינען ארויסגעפאלען, — אנדערע זיינען שוין אלט און שוואך. און איר וועט דאָך געוויס ניט וועלן זען, דאָס דער פאראיין זאָל ווערן שוואך, אין דער צייט וואָס זיין פונקציאָנירען איז אזא נויטווענדיגייט, צו איצטיגער צייט. מיר מוזען צוקריגען יונגע, פרישע בלוט, ווייל מיר האָבען אן אייגענטום צו פערוואלטען.

ספעציעל אונזער סעמעטערי, וועלכע איז ווערט טויזענדע דאָלארען. מיר האָבען שוין דאָרט אונזערע ליבסטע און טייערסטע. און עס פאָדערט זיך מענשען וועלכע זאָלען אכטונג געבען אויף דעם. און מיר מוזען אנגיין מיט אונזער ווייטערדיגע טעטיגקייטען. מיר האָפען דאָס אונזערע לאנדסלייט וועלען דאָס נעמען אין אכט, און אויף דעם 26-טען יאָר וועלען מיר אָנהויבען שרייבען פרישע בלעטער־געשיכטע, פון ארבייט און דינסט לטובת דער מענשהייט אין אלגעמיין. אונזער 25 יאָריגער עקזיסטענץ איז אן אָפענער בוך פאר אלעמען. מיר קענען זיין שטאָלץ מיט אונזערע אויפטואונגען. מיר האָבען זיך ערוואָרבען א געהעריגע פלאץ צווישען די לאנדסלייט פאראיינען אין אמעריקא און איבערהויפט פאר דער אלטער היים. ספעציעל, ווען עס ברענט אזא העלישער פייער און רעטונג איז אזוי דרינגענד. און צו אונזער 25 יאָריגען יובילעאום באגריסען מיר אייך אלע מעמבערס פון קריניקער פאראיין און די אוקזילערי אויך קריניקער לאנדסלייט. און מיר רופען אוים — זאָל לאנג לעבען דער קרינקער פאראיין און לידים אוקזילערי!

אוועקצונעמען ביי אימיצען דאס גליק איז זעהר גרינג, אבער צו געבען איינעם דאָס גליק — איז זעהר שווער.

געדאנקען - שפריצלאך

דער מענש פארשטעהט נאר דאס לעבען, ווען ער האָט צוטרויען צו זיך זעלבסט.

✶ ✶

אז מען קען נישט איבערוואַרטען דאָס שלעכטע, קען מען דאָס גוטע ניט דערלעבען.

✶ ✶

מינאָריטעט און מאיאָריטעט מיינט אָפט:
ווענינ מענשען און א סך בהמות.

✶ ✶

זאגען ליגען און רעדען נארישקייט זיינען חסרונות, מיט וועלכע די מערסטע מענשען ווערען געבארען.

✶ ✶

ווער זאגט אז מען קען אלעס איבערזעצען? אנו, פרואווט איבערזעצען אין אן אנדער שפראך „אידישע צרות”...

✶ ✶

ווער עס קען נישט ליעבען, מוז קענען חנפ׳ענען.

✶ ✶

א קלוגער קען זיך אמאָל באנארישען.
א נאר -- באקלוגען -- קיינמאלנישט.

★ ★

דאָס גליק פון דעם נישט ווייסער איז -- וואס ער ווייס נישט אז ער ווייסט נישט.

✶ ✶

גליקלאך זיין אויף די עלטערע יארען איז גלייך ווי א שעהנער וועטער אין צייט פון הערבסט.

✶ ✶

דאָס גליק איז דער אמת׳ער פּרוביר־שטיין פון א מנשען׳ס ווערטה אדער זיין ווערטהלאָזיגקייט.

זכות־אבות — ווען מען איז אליין א גארנישט -- איז וי דער ווערטה פון א נול בעפאר דעם איינסעל.

קריניק

פון יאסעל קאהן

היים מיינע, בארג אראָפּ,
וואו שלאָפט איצט דיין פלאַכע ערד?
וואו גרינט איצט דיין טאַליקער שראָט?
וואו שלאָף איצט דיין פלאכע ערד?
מיט הוילע קעפּ פארשעמט.
דיינע פעלדער ליגען דאָך פון לאנג שוין
מיט פארטריקענטע בריסט,
איך האָב מיין געזונטען לעבען
אוועקגעטראַגען
מיט צעזעגעלטע שיפען
אויף א פאַלשער ערד
אבגעגעבען האָב איך די אויסגע־
וואקסענע יאהרען
אויף פארפאנצערען זיך מיט שטאַל
און רויך,
א גרוס א בלוטיגען צו דיר אויסציהען
פון דעם ווייטערדיקען לעבען וואס
איך האב דאָ אויסגעאטעמט?
ווייל אפּגעריסען האָב איך דאָך פון דיר
אזעלכע אויסגעבליטע לעבענס,
און געלאָזען האָב איך דיין פעלד שטעהן
א ניט צואַקערטעס—
איז ווי אזוי וועט אויפגעגרינט ברויט
דיין פארשעמטע טראַכט קענען
אויסטראַגען ?
היים מיינע דארטען !
וואלט איך נאך דערקענט די אכט יאהר
וואס דו האסט מיר אזוי ציטערדיג
אויסגעוויינט?
כאטש מיין ווייטערדיג לעבען
ווערט אף דיין נאמען קריניק
צוגערעכענט,
אויסגעגלאצטע וואַלגערן זיך
די יאהרען, וואס איך האָב פון דיר
אפּגעריסען
א פאַרשולדיקטער קייקעל איך זיי
אף פארשפּיצטע בערג ארויף,
היים מיינע, דארטען!

עס ווילט זיך ניט פארשעמען דיין נאמען
וואס דיינע גארבארסקי זין
האָבען פון דיר אויסגעשטאַלצט
ניט אפּוואשען קען זיך דאס בלוט
פון מיין פעטער מאיר
וואס האָט פארלויכטען
די ביאַליסטאקער גאסען
איך בינד אָן אויף זיך
די נאָענטקייט פון דיין נאמען
קריניק מיין היים!

מיין ניט־פאַרגעסענער היים

פון אב. מיללער

קריניק, מיין שטויביגע וויגעל
רוס־פּוילען, מיין אָרימע לאַנד;
שיטערע, נאַקעטע וועלדלאַך,
פעלדער פארטראָגען מיט זאמד.

אָרים אין בוימער, און בלומען
פון גארבארניעס די דוב בינסטו רייך,
גרילצט אין די קאָרען דער היישעריק
קוואַקען די זשאַבעס אין טייך.

קריניק, מיין שטויביגע וויגעל
עס נעמט מיך אויף דיר א פארדראָס.
שילטען, ווי טאָר מען א מאַמען?
בענשען, ניטאָ דיך פאַרוואָס. . . .

נעם איך זיך מיין היים דערמאָנען
שווימען מיר ארויס אַנטקעגען
פלאַכע פעלדער, זאַמד באַדעקטע
געלע שלעפּערדיגע וועגען.

און דאָך בייגק איך נאָך מיין שטעטעל
דו בינסט מיין אויביגער טרוים;
איך בין שוין לאַנג פון דיר אוועק
איך בייגק נאָך דיר עד היום.

דברים היוצאים מן הלב

פון משה טיקאצקי

פשוט'ע ווערטער זיינען צו שוואך אויף איבערצוגעבען די געטריייע, גוטע ארבעט וואס אונזער ווירדיגער פרעזידענט, ה. מילער האָט אויפגעטאָן פאר אונזער פאראיין. מען מוז אָנקומען צו משלים שפראך. צום אבסטראקטען ווארט שפּיעל, אין א סימבאלישע פארמע פון אויסדרוק.

אלזאָ, אין דער אלטער צייט האָט מען גערעכענט זיבען גרויס-וואונדער אויף דער וועלט. דאָ, ניט לאנג צוריק, האָט זיך א גרויסער היסטאריקער אויסגעדריקט, אז דאָס אידישע פאלק איז דער אכטער וואונדער. דער דאָזיגער היסטאריקער איז א גרויסער פילאזאף און א גוי דערצו. ער האָט ז'ך געוויס נישט איינגערעט, אזוי ווי עס ריידען זיך איין אונזערע גמרא קעפּלאך, אז ביי זיי איז אלע שבע חכמות א קלייניקייט. דער היסטאריקער האָט גוט געזעהן אז א סך פון די לעצטע וואונדערלאכע ערפינדונגען איז מען זיך באגאנגען אָן אַן אידען. נאָר דער דאָזיגער היסטאָריקער וואונדערט זיך ניט אויף דעם אידישען מח, נאר אויפן אידישען כח. דער איד האָט פון לאנג אָן אָטעסטאט „כי קטן יעקב ודל" — יעקב איז א קליין ארימע פאָלק, א פאָלק אָן א לאנד, אָן מענשענרעכט און שונאים ניט זשעדני. דאָס אליין איז דאָך א וואונדער. עס ליגט אין דער נאטור, אז דער רייכער, גליקלאכער מענש האָט שונאים, ווייל מען איז אים מקנא און קנאה ברייננג שנאה. אבער מיט'ן ארימאַן איז פארקערט, ער האָט ניט קיין לעקערס ארום זיך, אבער קיין שונאים אויך נישט. עס איז צופיל כבוד פאר אַן אָרימאן צו האָבען שונאים, דאָס ווייזט אז ער איז אויך אַן „עפּעס" אז מען האָט פאר אים מורא.

און נאך אלע זאכען האָט דאָס אידישע פאָלק אזא כח אין זיך, אז ער האָט איבערגעלעבט די גרעסטע און שטארקסטע פעלקער. און אָט דעם כח זוכען אלע היסטאריקער.

פון דעם געדאנק איז מיר געקומען זיך צו פארקלערען אויף דעם וואונדערלאכען עקשנות'דיגען כח פון אונזער ווירדיגען פרעזידענט, וואס שוין 25 יאר ווי ער איז אויף זיין אמט. 25 יאר „לאו מילתא זוטריתא" ניט קיין קלייניקייט. די צייט האָט שוין מיט זילבער באדעקט זיינע האָר, און ער שטעהט נאך אויף זיין פּאסטען און ווערט נישט מיד פון דער שווערער ארבעט וואס אויף אים ליגט. ניט אלע מענשען קענען זיך דערהויבען צו אזא מדרגה, צו אזא ליבע צו זיין געבורטס שטאָט

ער האָט מיר אמאָל געזאגט — ווען אידען האָבען אמל געמוזט פארלאזען ארץ ישראל, וואנדערענדיג זיינען זיי צוגעקי-

(פאָרטזעצונג אויף זייט 42)

געדאַנקען און בעאָבאַכטונגען

פון אַ קרינקער

ד. סעלקאָף

ד. סעלקאָף

אין אַ זייער אויסערגעוויינליכער צייט איז געגרינדעט געוואָרען דער קרינקער פאַראיין אין שיקאַגאָ אויפ'ן צווייטען יאָהר פון דער וועלט-מלחמה, אין אָקטאָבער 1915, און אָקטאָבער 1940 ווערט 25 יאָהר פון זיין עקזיסטענץ.

און איצט נאָך אין אַ פיל שווערער און אויסערגעוויינליכער צייט פייערט דער קרינקער פאַראיין און די לײדיס אָקזילערי זייער גראַנדיעזען יומטוב.

אין אַ צייט ווען אַ פּאָר משחיתים האָבען זיך פאַרנומען אומברייננגען די וועלט אין פייער און בלוט. דער פאַראיין אין פאַרלויף פון דער גאַנצער שווערער און קאַטאַסטראָפאַלער צייט איז מיט דער קרינקער לײדיס אוקזילערי צוזאַמען גע-שטאַנען אויף דער וואַך, געזאַמעלט סומען פאַר די נויטליידענדע אין אונזער אַלטער היים שטאָדט קריניק. 25 יאָהר אונערמידליכע ארבייט און אונערשעפּ-ליכע טעטיגקייטען פאַר אַלע אינסטי-טוציעס.

מיט 5 יאָהר שפּעטער אין 1920 איז געגרינדעט געוואָרען די לײדיס אוקזילערי זייער אויפגאַבע איז געווען צו העלפען אויסצוהאַלטען און דערציען אַלע יתומים וואס האָבען פאַרלאָרען זייערע פאַטערס אין דער מלחמה. זייער צאָל האָט דערגרייכט נאָענט צו הונדערט. זייער פיל צווישען די אומגליקליכע 'קינדער זיינען געווען די וועלכע האָבען פאַרלאָרען זייער פאָטער און מוטער פון דער שרעקלאכער טיפוס עפּידעמיע.

איך וויל זיך דאָ ניט פאַרנעמען מיט קיין גענויעם סטאַטיסטישען באריכט וועגען די קאָלאָסאַלע ארבייטען פון די יאָרען זינט זי האָט אָנגעהויבען פונקציא-נירען, ווייל דער פּלאַץ אין דעם סאוועניר איז זייער באַשריינקט.

איך בין אָבער זיכער אַז די ארבייט פון אָפּגעבען אַ פולען באַריכט וועט מסתמה געטאָן ווערען פון אַנדערע חברים.

און איצט, ווען מיר געהען פייערען דעם שותפות'דיגען יובילעאום פון די צוויי קערפּערשאַפטען, פון זייער שווע-רער קאָלאָסאַלער ארבייט, וואָס זיי האָבען אויפגעטאָן אין דעם משך פון די אַלע יאָהרען, דאַרף דאָס זיין ביי יעדען פון אונז אַ גרויסע שמחה. ווייל ביידע פאַר-איינען קומען מיט אַ שעהנעם באַגאַזש

פון גוטע אַרבייט און מיט זייער אַ גלענ־
צענדען רעקאָרד פון גרויסע אויפטו־
אונגען.

און ווען מיר זאָלען נעמען אָט די גרויסע פאַראַנטוואָרטליכע אַרבייט וואָס די צוויי אָרגאַניזאַציעס האָבען ביידע צוזאַמען אויפגעטאָן פאַר וועלכער זיי האָבן געאַרבייט ביידע האַנד און האַנד און פאַר דעם זעלבען ציל, גלויב איך ניט אַז עס איז פאַראַן וועלכע מאָס צו מעסטען אָדער וועלכע וואָג צו איבערוועגען, ווייל לויט דער אַרבעט, קומט דאָס גאַר אויס פון ביידען צוזאַמען — ג א נ צ ע 45 יאָהר און דערפאַר באַטאָן איך נאָך אַ מאָל אַז קיין איין קרינקער טאָר ניט פאַרפעלען צו נעמען אָנטייל אין אונזער גרויסען יומטוב.

און ביי דער געלעגנהייט ווילט זיך מיר אויסדריקען אַ געדאַנק אין באַצוג צו אַלע לאַנדסמאַנשאַפטען, פאַראיינען בכלל און אונזער קרינקער בפרט. עס שטעלט זיך פאַר מיר אַ פראַגע — ווער זיינען געווען, אָדער בעסער געזאָגט וואָס פאַר אַ סאָרטען מענשען זיינען געווען יענע ערשטע גרינדער, באַלד נאָך דער מלחמה דאָ אין שיקאַגאָ פון אַלע אידישע פאַר־איינען? אָדער צו וואָס פאַר אַ קלאַסען האָבען די ערשטע גרינדער אייגענטליך באַלאַנגט? לויט ווי איך פאַרשטיי זיינען זיי ניט געווען פון די שוהל־אידען. ווי אויך ניט פון די רייכערע קלאַסען אידען. און זיכער ניט פון די אַסימילירטע. גע־קומען בין איך אָבער צו דער איבער־צייגונג אַז דאָס זיינען געווען מערהסטען־טייל פון דעם אידישען אַרבייטער קלאַס און ווי אויך אַלע אַנדערע פון די אָרימע פאָלקס מאַסען.

אָט די אָרימע שיכטען פון דער אידי־שער געזעלשאַפט זיינען זיי דאָס געווען די ערשטע צו ענטפערן דעם ערשטען ווייַ־געשריי פון די פאַרפייניגטע מלחמה־קרבנות פון יענער זייט ים, נאָר זיי האָבען באַלד דערזעהן די גאַנצע שאַרפקייט פון דעם הונגער און עלענט, וואָס איז אַנט־שטאַנען דאָרט אין זייערע שטעדט און שטעטלעך דורך דער וויסטער מלחמה.

באַלד האָבען זיי זיך אַריינגעוואָרפען מיט זייער גאַנצען ברען אין דער הייליגער אַרבייט צו גרינדען די לאַנדסמאַנשאַפטען פאַראיינען. מיט אַ מסירת נפש'דיגער איבערגעבענהייט האָבען זיי אויפגע־שטורימט די אידישע עפענטליכע מיינונג דאָס יעדער איינער זאָל צולייגען אַ האַנט און בריינגען די געווינשטע הילף.

דער קרינקער פאַראיין איז איינער פון די ערשטע צאָלרייכע פאַראיינען וואָס האָבען זיך באַלד צושפרייט דאָ אויף דער אידישער גאַס אין אַמעריקאַ. און ווען אַלע שכנות'דיגע שטעטלעך אַרום קריניק האָבען נאָך גאָר ניט גע'חלום'ט וועגען אָרגאַניזירען זיך פאַר דעם נאָ־בעלען ציל, האָבען שוין די קרינקער אָנ־געהויבען שיקען באַדייטענדע סומען געלד אין אונזער אַלטער היים־שטאָט.

און איצט ווען איך רעד וועגען אונ־זער אַלטער געבוירטס־שטאָדט, קריניק, האַלט איך, אַז עס וואָלט געווען פון מיר אַ שטיקעל מאַראַלישער פאַרברעכן, אין אַפּפאַרטיגען בלויז מיט אַ פּאָר געוויינ־ליכע ווערטער.

און כאָטש דאָס איז שוין אַן אַלטער קאַפּיטעל געשיכטע, געפינען מיר אָבער פאַר נויטיג צו פאַרבריינגען אַ פּאָר אַלטע זכרונות פון גאָר שוין אַן אַלט־לאַנגער פאַרגאַנגענער צייט. צו אונזער היינטיגען גרויסען יום־טוב קאָנען מיר ניט פאַר־ביי געהן מיט אונזער פייערליכען אימ־פּאָזאַנטען יום־טוב און ניט דערמאָנען קריניק, וואָס האָט געגעבען אַזוי פיל גע־שיכטליכע קוריאָזען און איבערלעבונגען פאַר די קרינקער מאַסען בכלל און פאַר דער גאַנצער אַרבייטער באַוועגונג בפרט.

שוין אַזוי ווייט ווי אין יאָהר 1896, האָט שוין דאַן קריניק פאַרמאָגט אַ גרוי־סע אַרבייטער באַוועגונג, וועלכע די גרעס־

טע טייל פון זיי האָבען שוין באלאנגט צום ''בונד.''

ווען אנדערע שטעט און שטעטלאך האָבען נאך גאנץ געשמאק געשלאפען אלס אָרימע אונטערדריקטע מאסען, סאי עקאָנאָמיש און סאי פּאָליטיש, געווים האָבען שוין די דאמאָלסטיגע קרינקער ארבייטער אָנגעפיהרט העפטיגע סטרייקס פאר בעסערע באדינגונגען און מענשלי־כערע באהאנדלונגען. דאָס זיינען געווען ביי יענער צייט קאָן מען זאָגען די גרעסטע עמאָציאָנאָלע אויפטרייסלונגען אין די יונגע מוחות פון יענע ארבייטער, א שטייגער אזא פּאָדערונג ווי ארבייטען פון זיבען ביז זיבען און געלד אין קאנ־טאר.

אָט פון יענער צייט הויבט זיך אָן דער העראָאישער קאמף ''ארבייט און קאפּיטאל.'' א גאנצע עפּאָכע פון גע־שיכטע ציהט זיך פון דאן אָן אין דעם ארבייטער'ס לעבען, מאסען ארעסטען פון טורמעס און ארויסשיקונגען. קריניק האָט געשאפען געשיכטע פאר דער דא־מאלסטיגער צארישער רוסלאנד. אבער ניט ווייניגער מורא און בויך דרייעניש פאר דער דאמאלסטיגער פּאָליציי. אום צו האָבען א באגריף וואָס קריניק איז געווען, געה איך איצט ניט שרייבען קיין אָפּהאנדלונג, איך וויל מעהר ניט זאָגען צו אלע יעינע קרינקער אוואו זיי זאלען זיך ניט געפינען, אז עס איז א כבוד און א שטאָלץ צו זיין א קרינקער. ווייל קרינ־קער רעכענען זיך פון די ערשטע וועלכע האָבען אויפגעכאפּט יענע נייע פרידינס ווינטען וואָס האָט זיך באלד פּאָטופּעט אין זייערע מחות דער סאָציאליסטישער גע־דאנק.

עס זיינען שוין געווען דאן מאסען גרופּען ארבייטער גוט באוואוסטזיניג ווי אויך גוט אנטוויקעלט מיט'ן באוואוסט־זיין פון סאָציאליסטישען געדאנק. ביי טאָג האָבען זיי געארבייט זייער שווער אין די לעדער פאבריקען און שפּעט ביי נאכט פלעגען זיי זיצען פאר דער ליכט פון א קליינעם קעראָסין לעמפּעל און געשמאק געלערענט קארל מארק'ס ''קאפּיטאל און ארבייט.''

קריניק האָט פארצייכענט אויף איהר חשבון א בעדייטענדען קאפּיטעל אין דער רוסישער רעוואָלוציאָנערע געשיכטע, וואָס איז באהאלטען געווען פון דער וועלט און געלעגען פארשלאָסען אין די צארישע ארכיוועז פון דער דריטער אפּטיילונג— (אכראנע) פילע פון אונז דארפען נאָך געדיינקען אונזערע יונגע העלדען און מארטירער ווי — סיקאָרסקי, ניאָמקע פרידמאן, אפראָיציק סאנדלער, ישראל איסער און מאיר קרינקער. און נאָך פילע וועלכע דער פּלאץ ערלויבט מיר ניט זיי אויסרעכענען מיט די נעמען. צווישען יענע העלדן און מארטירער פון יענער צייט זיינען נאך פאראן, א דאנק דער צייט, פיל לעבעדיגע וואס געפינען זיך היינט־צו־טאג דאָ אין אמעריקא.

זייער פיל פון אונזערע קרינקער דאר־פען דאָך אויך געדיינקען דעם 17־טען יאנואר פון 1905, די גרויסע מאסען פארזאמלונג אין דער קרינקער שוהל! און נאכהער די גרויסע דעמאנסטראציע אין וועלכער עס האָבען זיך באטייליגט אלע ארבייטער, די אידישע ווי אויך די קריסטליכע. מיט דער גאנצער שטאָטישער באפעלקערונג צוזאמען מיט דעם ענטו־זיאסטישען געזאנג אונטער די טענער פון דעם ''אינטערנאציאָנאל''. א גרויסער רעגען האָט געגאָסען. אלע מארשירענדע זיינען אויסגעווייקט געוואָרען צוקוקענדיג ווי די גרויסע טעפּיקע בראָנפען פלעשער זיינען געפלויגען מיט א שטארקען בריאזג פון די גלאָז אויף די געבראקירטע שטיי־גער פון דער שווישליצער גאס. און ווען איך שרייב איצט די שורות פון יענע אלטע זכרונות, ווער איך דורכגעדרונגען מיט א גרויסען יראת **הכבוד** פאר

יענע קאמפּף-לוסטיגע העלדען פון וועל־כע עס האָט זיך אויסגעגאָסען די ברוי־זענדע כוואַליעס פון צאָרן פאַר צענדליגע יאָהרען אונטערדריקונגען אין אַן אַקט פון נקמה אויף דעם אַלטען צאַריסטישען אָרדענונג.

אַט די אַלע העלדען-מאַרטירער, וועל־כע איך האָב דאָ אָקאָרשט דערמאָנט, סיי די וועלכע זיינען געפאַלען אין קאַמף און באַצאָלט מיט זייערע יונגע לעבענס אויפ׳ן מזבח פון צאַריזם און סיי די לע־בעדיגע, מוטיגע קעמפּפער וועלכע זיינען צושפּרייט געוואָרען נאָך דער רעוואָלוציע פון 5-טען יאָהר, אויפ׳ן אַמעריקאַנער קאָנטינענט.

און אָט פון יענע קערענדלעך, וואָס זיינען אין יענער צייט פאַרזהייט געוואָרן אויפ׳ן קרינקער סאָציאַליסטישען באָדען האָט דער שטורים-ווינט פאַרטראָגען איי־נעם פון יענער גרויסער אַרבייטער־משפּחה צו די אַמעריקאַנער ברעגען, איז אונזער אַלעמענס גוט באַקאַנטער חבר און פריינד, היימען מילער, דער פּרעזי־דענט פון קרינקער פאַראיין. הגם ער איז געקומען אהער א סך פריהער פאַר דער רעוואָלוציע, איז ער אָבער שוין פון זיין פריהסטער יוגענט אין דער אַלטער היים געוועזען טעטיג אין דער באַוועגונג. קומענ־דיג קיין שיקאַגאָ אַלס אַרבייטער ביי זיין פאַך פאַרשטעהט זיך, אז ער האָט דורכ־געמאַכט דעם גאַנצען לאַנגען עטאַפּ, וואָס אַרבייטער מאַכט דורך גרינערהייט. —— ליידען און פּיין . . . אָבער ווי עס האָט נאָר אויסגעבראָכען די רעוואָלוציע פון 5טען יאָהר, זעהען מיר שוין אונזער היימען מילער ביי דער אַרבייט.

ער מיט נאָך איינינע חברים גרינדען באַלד א קלאָב צווישען זיך צו זאַמלען עטליכע דאָלאַרען פון זייערע אָרימע פאַר־דינסטען און שיקען פאַר די אַרעסטירטע חברים אין קרינקי. גלייכצייטיג האָבען זיי געהאַט א פיינע ביבליאָטעק מיט ביכער, פון צייט צו צייט דורכגעפיהרט באַלערנ־דע לעקציעס. אַזוי אַרום זיינען זיי אָנגע־גאַנגען מיט זייער אַרבייט ביז 1907 און 1914 האָט אויסגעבראָכען די מלחמה.

און אָט טרעפען מיר שוין ווידער אונזער באַקאַנטען חבר היימען מילער אין 1915, אַלס איינער פון די ערשטע גרינ־דער פון קרינקער פאַראיין.

און איצט קומט אונזער היימען מילער צום 25-יאָהריגען יובילעאום מיט א גרוי־סען רעקאָרד פון שעהנע אַרבייט אויפ׳ן געביט פון קרינקער פאַראיין. אַלס פּרע־זידענט פון 24-יאָהריגער גרויסער און וויכטיגער אַרבייט פאַר זיין געבוירט־שטאָט קרינקי.

ליבען חבר און פריינד, איך באַגריס דיר פון טיפען האַרצען. צו דיין היינטיגען יום-טוב וועלכער איז אויך אונזר אַלע־מענס יום-טוב. דיינע גרויסע פאַרדינסטען און אויפטואונגען רעדען פאַר זיך אליין דאָרטען ווייט אויף יענער זייט ים און אונזער אַלעמענס באַליבטע שטאָדט —— קרינקי.

איך באַגריס אויך די פּרעזידענטין חיענקע גרינבערג צוזאַמען מיט דער ליידיס אוקזילערי. חיענקע גרינבערג מיט איר אונערמידלאַכער אַרבייט פאַר דער גאַנצער צייט. זי האָט ספּעציעל גע־האָלפען די יתומים אין קרינקי וועלכע האָבען געהאַט דעם אומגליק צו פאַרלירן זייערע ליבסטע און טייערסטע.

פרעהט זיך מיט אייער היינטיגע שמחה וואָס איהר האָט געגעבען די מעגליכקייט פון קליינע יתומים צו ווערען פאַל־שטענדיקע מענטשען.

איך ווינש אז מיר אַלע זאָלען אין גיכען דערלעבען צו פייערען יענעם גרוי־סען יום-טום אויף וועלכען די גאַנצע וועלט וואַרט מיט אַזוי פיל אומגעדולד, אז שלעכטעס און בלוט-פאַרגיסונג זאָל אָפּגעטאָהן ווערען און זייער פּלאַץ זאָל פאַרנעמען גערעכטיגקייט און יושר אין א סאָציאַליסטישער אָרדענונג פאַר אַלע מענשען צו גלייך.

25 יאָר פון קרינקער פאראיין-נאכדעם וואס?

פון

א. פרידענשטיין

דער קרינקער פאראיין גרייט זיך צו פייערן זיין 25 יאריגען געבורטסטאג, און די לײדיס אוקזילערי—דעם 20טען. צו דער געלעגענהייט גיבען מיר ארויס א יובילעאום סואווניר. וואלט זיך מיר וועלען, אלס איינער פון די אפיסערס, פון פאראיין, וועלכער העלפט אָנפירען מיט דער ארבייט און טעטיגקייט פון דער סאסייטי אויף אלע איהרע געביטען כמעט פאר דער גאנצער צייט פון איר עקזיסטענץ, עפּעס אריינשרייבען אין דעם בוך פאר דעם „וואל און בעסטען פון דער אָרגאניזאציע״ שטעלט זיך אבער די פראגע: וואס שרייבט מען? זאל איך באשרייבען די פארדינסטען און די אל־געמיינע כאראקטערשטריכען פון דער סאָסייטי? דערמאָן איך זיך אָן דער מעשה מיט דעם בעל עגלה וועלכער איז געקומען מיט א שאלה צו רבי יוסף בער בריסקער.

— רבי — איך האָב נאר וואס אפּ־געזאגט דעם גאנצען תהלים, דארף איך נאך זאגען ברכי נפשי? ס׳איז געווען א ווינטערדיקער שבת ווען אידען אין שוהל זאגען ברכי נפשי און אז דער גאנצער ברכי נפשי איז ארויסגענומען פון תהלים צו וואס נאך זאגען ברכי נפשי ווען ער האָט שוין אפּגעזאגט דעם גאנצן תהלים? דאָס זעלבע איז אין באצוג צו אונזער איצטיגער יובילעאום אויסגאבע.

מיט צעהן יאר צוריק, צו דער פיי־ערונג פון אונזער 15 יאריגער אניווער־סארי, האָבען מיר ארויסגעגעבען א ממשות־דיקען בוך געווידמעט אין גאנ־צען צו קרינִיק און קרינקער פאראיין אין שיקאגא, נישט אויסלאזענדיק קיין שטריך און פאזע פון דעם פאראיין און אוקזילערי וואס זאל דארטען ניט באַ־שריבען ווערן. הייסט דאך, דאס מיר האָבען שוין אפּגעזאגט דעם גאנצען תהלים, היינט צו וואס נאך זאגען איצט ברכי נפשי?

און באמת וואס קען מען איצט שריי־בען מכח דיזען ענין עס זאל ניט זיין קיין ווידערהאָלונג פון די שוין געזאגטע און געשריבענע?

יעדער מענש באזיצט א נאטירליכען נעגענגעפיל צו ווידערהאלונג עפּעס ניי־עס, פרישעס, נעמט ער גערן אויף.

פארוואס האָט זיך אזוי שטארק קיין מאל נישט געוואלט דאווענען? ווייל ניי זאג איבער אלע טאג דאס זעלבע. האָב איך טאקע צוליב דער אורזאכע באשלאָ־סען אויסצולאזען אין גאנצען דער פאר־גאנגענהייט. נאך אלעמען, האָבען מיר דאך שוין אריבערגעלעבט דער פּעריאָדע פון זיך פוצען און חנ׳דלען אום אויס־צונעמען. מיר האָבען שוין דערגרייכט אין לעבען די תקופה וואס מען דארף שוין אָנהויבען ערענסט אריינטראכטען אין דער צוקונפט. אן ארגאניזאציע וועלכע עקזיסטירט 25 יאר און ביי איר רודער שטעהען דיזעלבע ארבייטער און אָנפירער, וועלכע האָבען געלייגט איר ווינקעלשטיין, מוז שוין אָנהויבן ארויס־צייגען סמנים פון אלטקייט און ערשע־פונג, א בנין איז אזוי שטארק ווי זיינע זיילען און פאסטעמנס וועלכע האלטן אים אונטער. ווען זיי ווערען עלטער און אפּ־געניצט, הויבט זיך דער בנין אָן צו בוי־גען און שפּאלטען. און דיזער נאטיר־לעכער פּראצעס נילם איך ביי יעדער

זאך וואס לעבט און עקזיסטירט אין יו־ניווערס, ניט אויסשליסענדיג קיינע גע־זעלשאפטליכע קערפערשאפטען.

ווילט זיך מיר טאקע דא אוועקשטעלן די פראגע:

וואס פאר א צוקונפט קענען מיר ער־ערווארטען פאר אונזער סאסייטי אויב זי וועט ניט צוקריגען קיינע פרישע, יונגע קרעפטען אנצושליסען זיך אין די ריי־הען פון די עלטערע וועלכע האבען אוועק געגעבען אזוי פיל פון זייער צייט און ענערגיע צו מאכען דעם פאראיין פאר דעם שטאלץ פון אלע קרינקער לאנדס־לייט אין אמעריקא. אויך וויל איך אויס־נוצען די געלעגענהייט און ארויסקומען אין דיזען בוך מיט אן אפיל צו אונזערע מעמבערס און לאנדסלייט, זיך אפווענדן פון זייער פאסיווער שטעלונג צו אונזער ארגאניזאציע און אננעהמען א מעהר פאזיטיווער שטעלונג און צולייגן א האנד צום רודער. ווייל אייער אקטיווע מיט־הילף איז דרינגענד נויטיג אויפצוהאלטן אונזער בנין וואס האט גענומען 25 יאר פון אונערמידלאכער ארבעט אויפצו־בויען. ביי איצטיגער צייט קען אונז קיינע קאמפלימענטען און לויב־געזאנ־גען גאר נישט העלפען. און ביי דיזער שטעלונג פאסט זיך גאנץ גוט דער צוויי־טער טהייל פון דער מעשה, ווי רבי יוסף בער בריסקער האט געענטפערט דעם בעל עגלה, אויף זיין שאלה אויב ער דארף זאגען ברכי נפשי נאכן אפזאגען דעם גאנצען תהלים.

— רבי יאנקעל — פרעגט ער אים. אלס בעל עגלה — ווען איר פיהרט א פולען וואגען מיט רעדער־שמיראכץ, דארפט איר שוין נישט שמירען די רע־דער פון אייער וואגען? קענען מיר פון דיזען משל ארויסנעהמען א מוסר השכל בנוגע אונזער ענין, דאס מאכט נישט אויס ווי ברויט הארציג אונזערע מעמ־בערס און לאנדסלייט זאלען ניט זיין מיט'ן געבען א דאלאר ווען נויטיק, אויך ווי פ ר י י ג ע ב י ג זיי זאלען ניט זיין מיט א גוט ווארט אדער א לויב־געזאנג וועגען די פארדינסטען פון פאראיין, האבען זיי נאך אלץ ניט דערפילט זייערע פליכטען צו דער ארגאניזאציע. ביי איצ־טיגער צייט מוזען מיר האבען קרעפטען צו שמירען די רעדער און צולייגען א האנד צום וואגען.

און איצט וויל איך אויסדריקען צו מיינע חברים אפיסערס און מעמבערס פון קרינקער פאראיין און לידיס אוקזילערי, מיינע מיטגעפילען פון פרייד און דאנק־בארקייט וואס מיר האבען דערלעבט אלע צוזאמען פייערן די שמחה פון 25 יאר ארבעט אויף דעם געביט פון העל־פען נעדריקטע און נויטליידענדע.

איך באגרים אייך און ווינש מיר זאלן נאך לאנג זיין צוזאמען און דערלעבען די מפלה פון אלע שונאי ישראל און די נחמה פון כל ישראל.

* * *

א וואלף ענדערט זיין פעל אבער ניט זיין כאראקטער.

* * *

פארלארענע שטונדען קען מען צוריק נישט כאפען.

אפילו די פינגער ביי א מענשען זיינען נישט אלע גלייך.

* * *

וועה איז דעם הויז, וואו קעץ און מייז זיינען גוטע פריינד.

* * *

זיי ניט צו זיס, כדי מען זאל דיר ניט אויפהעסען, זיי ניט צו ביטער, כדי מען זאל דיר ניט אויסשפייען.

* * *

חלה איז אזוינס, וואס פרומע ווייבער נעמען און גוטע ווייבער גיבען אוועק.

געדאנקען--שפּריצלאך

א צופיל געדולדיגער מאנספארשוין קען אומגעדולדיג מאכן די געדולדיגסטע פרוי.

★ ★

ניט נאר פליגען נאר מענשען קענען אויך אמאל קריכען אויף די גלייכע ווענט.

* * *

א מענש איז נישט קיין מלאך -- זאגט די וועלט. דאך קען ער אפט זיין א מלאך המות.

★ ★

וויץ איז א ארומגעפוצטע גראבהייט.

★ ★

דער שכל האט קיין פיס נישט, ער פאהרט אבער בעסער ווי די טייערסטע פערד.

★ ★

ביי דעם רייכען האט דער ארימאן א קלענערע צורה, ווי א צורת מטבעה.

★ ★

די טהיירסטע נעקטאים טראגען גע־וויינלאך אזעלכע מענשען, וואס עס וואלט זיך גיכער פאר זיי געפאסט א שטריקעל..

★ ★

א מענש לערענט זיך אוים ריידען גאנץ פריה, אבער שווייגען -- גאנץ שפעט.

* * *

א מערקווירדיגע זאך, אז גראדע יענע מענשען וואס לעבען פון שמוציגע גע־שעפטען, געהן ארום מיט ריינע העגד.

* * *

די בעסטע זאך איז—אז מען ווערט נישט געבוירען. ווער קען אבער זוכה זיין דערצו ?

ווען איהר ווילט האלטן ביי נאכט אייערע פענסטער אפען,, דארפט איהר גאט בעטען, ער זאל פארמאכען די מיילער ביי אייערע שכנים.

* * *

אנקומען צו א פערד און נישט צו קיין מענשען, קען נאר א בעל הגלה...

* * *

ווען איהר ווילט לייענען לייכטע בי־כער, דארפט איהר קויפען אזעלכע. וואס זיינען נאך ני טגעבונדען.

* * *

על־פי־רוב לאזען זיך הערען די, וואס וואס קריגען אריין די קלינגענדיגע.

* * *

דאס פנים איז א מסור וואס גיט ארויס סודות פון הארצען.

* * *

פריהער טראכט און דערנאך זאלסטו רעדען.

הער אויף ריידען איידער מען וועט דיר זאגען — גענוג.

דער מענש איז העכער פון אלע חיות מיט זיין כח הדבור, ער איז אבער נידע־ריגער פון זיי ווען ער מיסברויכט זיין כח הדבור.

* * *

קיין זאך לויפט ניט שנעלער ווי די יאהרערן.

* * *

פארליבטע האבען ליעב די לבנה, ווייל זיי דארפען נישט אז די זון זאל זיי ווארימען.

* * *

דאס לעבען איז א קאמפף, אבער נים אלע באנוצען דערצו די ריכטיגע וואפען.

כמעט אַן ארטיקעל

מײשעל װײנבערג

מײשעל װײנבערג

דער קרינקער פאראײן צוזאמען מיט דער לײדיס אוקזילערי פײערן איצט דעם 25 און 20 יאָהריגען יובילעאום פון זײער גרינדונג איז דאָס בײ אונז קרינקער לאנדסלײט זײער א חשוב'ער יום־טוב. אַלס אײנער פון די װעלכע האָבען גענומען אַן אקטיװען אַנטײל אין דער גרינדונג און אין דער אױפהאלטונג פון פאראײן, פיל איך זיך אין א יום־טוב'דיגע שטימונג, און איך װעל פּרובירען אױפשרײבען א יום־טוב'דיגען ארטיקעל.

אָבער שױן גלײך בײם אָנפאנג פיל איך װי יענער בעל־תקיעה בײ װעמען דער שטן האָט זיך אױסגעלײגט אין דער ברײט פון שופר און לאָזט ניט בלאָזען. כאָטש צורײס זיך, עס געהט ניט. און װען איך האָב געזאגט אונזער פּרעס־קאמיטע אז איך דײנק דאס דעם מאָל װעלן זײ זיך באגעהן אָהן מײן שרײבן — האָבען זײ אָנגעשריבען אין די "הומאָריסטישע שטריכען" דאָס איך בין ארױס אין א סימפּאטי־סטרײק מיט מײן ברודער, װעלכער סטרײקט שריפטלאך אין דעם איצטיגען יובילעאום סאָװעניר. װיל איך זאָגען צו מײנע פּרעס־קאמיטע מיטארבײטער, עס איז פון מײן זײט ניט קײן פּרײװיליגער סימפּאטי־סטרײק. עס איז אַן ארױפגעצװאונגענער "לאָקאוט" װאָס דער בײזער שטן פיהרט אַן קעגען מיר. און איך פון מײן זײט װעל טאקע איצט פּרובירען ברעכען דעם "לאָקאוט", װײל דער קרינקער פאראײן איז מיר ליב און טײער, און עס װילט זיך מיר גערען בײטראָגען מײן קלײנעם חלק צו אונזער איצטיגען יום־טוב. און אויב עס װעט ארויסקומען ניט אזוי געראָטען, איז דאָס זיכער ניט די שולד פון מײן שװאכען װילען אנטײל צו נעמען אין דעם ליטעראַרישען טײל פון אונזער יובילעאום סאָװעניר. נאָר גראדע פארקערט, מײן שטארקער חשק צום געבען עפּעס רעכטס, װעדליג װי עס פּאסט פאר אזא יום־טוב'דיגען אונטערנעמונג. װעט מוזען טײל־װײז טראָגען די שולד פון דער ניט־געראָטענהײט פון מײן איצטיגען שרײבען.

עס איז מיט מיר איצט װי מיט יענעם פרומען אידען, װעלכער האָט ניט פײנט געהאט דעם ביטערען טראָפּען, און ער פלעגט זיך אזוי פּאװאָלינקע גאנץ פײן אָרײנזופּן מען פלעגט איהם פילע מאָל טרעפען א בגילופענדיגען, א פרײליכען, נאָר — װען עס איז געקומען הײנטיגער שמחת תורה איז ער געװען אינגאנצען ניכטער און טאקע גאָר ניט פרײלאך. האָט מען איהם א פרעג געטאָן, רב שמחה װאָס איז מיט אײך געשען? שמחת תורה און איהר זײט גאָר הײנט ניכטער, איהר פרײט זיך גאָר ניט? האָט ער געענטפערט, פארשטײט איהר מיר; אמאָל, אז בראָנפען

אן אבשאצונג פון די בעאמטע און מיטגלידער פון קרינקער פאראיין און לײדיס אוקזילערי

פון ה. מילער

זוי עס פיהרט זיך אין אַן אָרגאַניזאַציע. איז אויך פאַראַן, אויסער דעם פּרעזידענט, אַ סטעף אָפיסערס, וועלכע שטעלען צוזאַמען די פיהרערשאַפט פון דער אָרגאַניזאַציע. דער וויים־פּרעזידענט קומט נאָך דעם פּרעזידענט. מאַקס דזשייקאָבס איז ניט קיין קרינקער געבאָרענער, דאָך פאַר די יאָהרען וואָס ער איז אַ מעמבער פון קרינקער פראיין איז ער שטענדיג געווען פון די טעטיגע, און האָט דערפיהלט זיינע פליכטען אַלס וויים־פּרעזידענט פאַר די פילע יאָהרען וואָס ער האַלט זיין אַמט. אַ הונדערט פּראָצענט. קומט צו יעדער מיטינג. טוט יעדע שווערע אַרבייט צו יעדער אונטערנעמונג. מיט איין וואָרט, זיין גאַנצער פרייער צייט גיט ער אַוועק פאַר די טעטיקייטען פון פאַראיין.

אונזער פינאַנס סעקרעטאַר, מייער דזשייקאָבס, אויך ער איז ניט קיין קרינקער געבאָרענער, אָבער ער איז אַזוי צוזאַמענגעוואָקסען מיט'ן קרינקער פאַראיין דאָס מען קען איהם אָנרופען דער "נערוו־סענטער" פון פאַראיין.

אמת, זיין אַמט איז אַ באַצאָלענדער, אַבער דעם געצאָלט וואס ער קריגט דעקט ניט די קאָסטען פון די געז וואָס ער פאַרברויכט צו זיין אויטאָמאָביל לטובת דעם פאַראיין. און וואס איז מכח די טעלעפאַן קאָלס, וואס אויך פאַר דעם ברייננגט ער קיין מאָל קיין ביל צום פאַראיין.

קיין וועטער איז פאַר איהם ניט צו שלעכט, ווען עס קומט איהם אויס צו געהן לטובת דעם פאַראיין. זייענדיג פון דער נאַטור אַביסעל נערוועז און לעצטענס פילט ער זיך אביסעל שוואכער אין זיין געזונד, ווערט ער אַמאָל אויפגערעגט און רעדט אין אַ העכערען טאָן צו ווע מען עס פאַלט אויס דער גורל איהם אָנטרעפען אין אַ נערוועזען צושטאַנד. אָבער מיינט חלילה ניט קיין שלעכטס.

מען דאַרף איהם פאַרשטעהן און פאַרגעבען, ווייל אַלע זיינע שוואַכקייטען ווערען פאַרטונקעלט פון זיינע גרויסע מעלות און פאַרדינסטען, מיט זיין איבערגעבענהייט און ערליכקייט אין דינען די אינטערעסען פון דעם קרינקער פאַראיין. אויך אַלס סעקרעטאַר פון דער סעמעטערי דעפּאַרטמענט קומט איהם אויס צו פאַרקערען מיט די לאַנדסלייט אין צייט פון טרויער און ער מוז האַנדלען לויט די רולס און רעגולײשאָנס פון דער אָרגאַניזאַציע. טרעפט אַמאָל דאָס עס קומט צו אַ מיספאַרשטענדעניש און ער ווערט אַמאָל אויך באַליידיגט, אָבער ער נעמט דאָס אָן אַלס אַ טייל פון זיינע פליכטען און פאַרבייגט זיין כבוד צוליב דעם, ווייל און בעסט פון דער אָרגאַניזאַציע. אונטער די אומשטאַנדען איז ער דער בעסטער פינאַנס סעקרעטאַר וואָס דער פאַראיין האָט ווען עס איז געהאַט.

אונזער רעקאָרדינג סעקרעטאַר, א. פרידענשטיין, אויך ניט קיין קרינקער, און צופעליג זיינען די דריי וויכטיגסטע אַמטען פון פאַראיין געהאַלטען פון ניט קיין קרינקער געבארענע און זיי האָבען באַוויזען צו איבערטרעפען אַנדערע קרינקער. פרידענשטיין איז שוין פּראָטאָקאָל־

סעקרעטאר, פאר לאנגע יאָהרען, און ער צייכנט זיך אויס אין זיין אמט. זיינע פראָטאָקאָלען זיינען אזוי ווי א ליטעראַרישע אָפּהאַנדלונג. מיט זיין אינטעליגענטען קוק אין לעבען באהאַנדעלט ער פראַגען זייער לאָגיש. אליין א געלערנטער אין תלמוד און אין דער וועלטליכער ליטעראַטור איז א פארגעניגען איהם צו הערען רײדען. ביי יעדען געלעגענהייט צו אין ליידען צו אין פרידען פארטרעט ער אונז'ן אלס רעדנער. ער טוט אונזערע גייסטיגע ארבייט און איז געשעצט און געאכטעט פון אונזערע מיטגלידער און לאנדסלייט, און ער איז ווירקליך א שטאָלץ פאר אונזער פאראיין.

אונזער טרעזשורער, משה טיקאָצקי, איינער פון אונזערע עלטערע חשוב'ע לאנדסלייט, אונזער גרינדונגס סעקרעטאר. צוליב זיינע געשעפטען האָט ער פאר פילע יאָהרען ניט געקענט זיין טעטיג אין פאראיין. איצט, אלס צוריקגעצויגענער ביזנעס מאַן איז ער צוריק מיט אונז, און איז ווידער טעטיג. ער איז אונזער איצטיגער טרעזשורער. זיין עלטער און זיין וואוינען ווייט פון אונז האַלט איהם ניט צוריק פון קומען מיט זיין פרוי, שוועסטער טיקאָצקי צו יעדען פאַרזאַמלונג. — ווי שלעכט דער וועטער זאָל ניט זיין. ער צייכענט זיך אויס מיט זיין געלערענטקייט און קלוגע גדאַנקען און גלייכע ווערטער.

מיר ווינשען איהם געזונד, און לאַנג לעבען. ער זאָל נאָך לאַנג אָנהאַלטען זיין אמט ביי אונז.

סעם סעקס, אונזער טרעזשורער פון סעמעטערי דעפּאַרטמענט, איינער פון די אלטע מעמבערס פון פאראיין, האַלט אָן זיין אמט מיט ווירדע, טראָץ דעם וואָס ער איז א פארנומענער מענש, קומט ער צו אונזערע פאַרזאַמלונגען, דינט דעם פאראיין ווי א געטרייער סאָלדאַט.

ווי איהר ווייסט, האָבען מיר א לײדיס אוקזילערי, וועלכע איז צוזאַמענגעוואַקסען צום פאראיין. מיר פיהרען די פארזאמלונגען צוזאמען, און מיר פיהרען אָן מיט אלע אונזערע טעטיגקייטען אינאיינעם אויף יעדען געביט. זיי באַשיינען אונזערע פערזאמלונגען, און מיר זיינען שטאָלץ מיט זיי. אויך זיי האָבען א באזונדער סטעף פון אָפּיסערס, וועלכע ארבייטען צוזאמען מיט'ן פאראיין.

די פּרעזידענטין פון דער אוקזילערי, אונזער אלעמענס באליבטע ענא גרינבערג פארטרעט דעם אמט. כמעט פאר די גאַנצע 20 יאָהר וואָס די אוקזילערי עקזיסטירט. איהר ארבייט פאר דער גאנצער צייט איז ניט אפּצושאצען. גלייך ווי זי איז אריבערגעקומען, נאָך אלס גרינע איז זי געוואָרען טעטיג אין פארשידענע אָרגאַניזאַציעס און איבערהויפּט אין קרינקער פאראיין און אָנגענומען די פיהרערשאַפט פון די לײדיס, און האָט אויפגטאָן וואונדערבארע ארבייט פאר דער אלטער היים און אויך פאר שיקאגאָ. א שווערע ארבייטערין צו יעדע אונטערנעמונג און געלטזאמלונג. און טראָץ די פילע שטערונגען צוליב פאמיליען קראנקהייט און אליין אין שוואכען געזונד, שטייט זי אויף איהר פּאָסטען און ווערט ניט מיד אליין צו טאָן און ערמוטיגען אנדערע פרויען צו טאָן די הייליגע ארבייט פון פאראיין און אנדערע אָרגאַניזאַציעס אין וועלכע זי איז פאראינטערעסירט.

אונזער וויס-פּרעזידענטין פון דער אוקזילערי, חנה דזשייקאָבס, איז זייער א טיכטיגע טוערין פון דער אוקזילערי. שטענדיג טעטיג. באטייליגט זיך אין יעדער ארבייט וואָס דער פאראיין און אוקזילערי נעמען אונטער. באזוכט יעדען מיטינג און איז פון אונזער חשוב'סטע שוועסטער פון דער אוקזילערי.

אונזער אוקזילערי סעקרעטאר, רבקה

גערדאנקען--שפריצלאך

א צופיל גערולדיגער מאנספארשוין קען אומגערולדיג מאכן די גערולדיגסטע פרוי.

✶ ✶

ניט נאר פליגען נאר מענשען קענען אויך אמאל קריכען אויף די גלייכע ווענט.

* * *

א מענש איז נישט קיין מלאך -- זאגט די וועלט. דאך קען ער אפט זיין א מלאך המות.

✶ ✶

וויץ איז א ארומגעפוצטע גראבהייט.

✶ ✶

דער שכל האט קיין פיס נישט, ער פאהרט אבער בעסער ווי די טייערסטע פערד.

✶ ✶

ביי דעם רייכען האט דער ארימאן א קלענערע צורה, ווי א צורת מטבעה.

✶ ✶

די טהייערסטע נעקטאים טראגען גע־וויינלאך אזעלכע מענשען, וואס עס וואלט זיך גיכער פאר זיי געפאסט א שטריקעל..

✶ ✶

א מענש לערענט זיך אויס ריידען גאנץ פריה, אבער שווייגען -- גאנץ שפעט.

* * *

א מערקווירדיגע זאך, אז גראדע יענע מענשען וואס לעבען פון שמוציגע גע־שעפטען, געהן ארום מיט ריינע העמד.

* * *

די בעסטע זאך איז—אז מען ווערט נישט געבוירען. ווער קען אבער זוכה זיין דערצו ?

ווען איהר ווילט האלטן ביי נאכט אייערע פענסטער אפען,, דארפט איהר גאט בעטען, ער זאל פארמאכען די מיילער ביי אייערע שכנים.

* * *

אנקומען צו א פערד און נישט צו קיין מענשען, קען נאר א בעל הגלה...

* * *

ווען איהר ווילט לייענען לייכטע בי־כער, דארפט איהר קויפען אזעלכע. וואס זיינען נאך ני טגעבונדען.

* * *

על־פי־רוב לאזען זיך הערען די, וואס וואס קריגען אריין די קלינגענדיגע.

* * *

דאס פנים איז א מסור וואס גיט ארויס סודות פון הארצען.

* * *

פריהער טראכט און דערנאך זאלסטו רעדען.

הער אויף ריידען איידער מען וועט דיר זאגען —— גענוג.

דער מענש איז העכער פון אלע חיות מיט זיין כח הדבור, ער איז אבער נידע־ריגער פון זיי ווען ער מיסברויכט זיין כח הדבור.

* * *

קיין זאך לויפט ניט שנעלער ווי די יאהרען.

* * *

פארליבטע האבען ליעב די לבנה, ווייל זיי דארפען נישט אז די זון זאל זיי ווארימען.

* * *

דאס לעבען איז א קאמפף, אבער ניט אלע באנוצען דערצו די ריכטיגע וואפען.

כמעט אן ארטיקעל

מיישעל וויינבערג

מיישעל וויינבערג

דער קרינקער פאראיין צוזאמען מיט דער לײדיס אוקזילערי פייערן איצט דעם 25 און 20 יאהריגען יובילעאום פון זייער גרינדונג איז דאס ביי אונז קרינקער לאנדסלייט זייער א חשוב'ער יום-טוב. אלס איינער פון די וועלכע האבען גענומען אן אקטיוון אנטייל אין דער גרינדונג און אין דער אויפהאלטונג פון פאראיין, פיל איך זיך אין א יום-טוב'דיגע שטימונג, און איך וועל פרובירען אויפשרייבען א יום-טוב'דיגען ארטיקעל.

אבער שוין גלייך ביים אנפאנג פיל איך ווי יענער בעל-תקיעה ביי וועמען דער שטן האט זיך אויסגעלייגט אין דער ברייט פון שופר און לאזט ניט בלאזען. כאטש צוריים זיך, עס געהט ניט. און ווען איך האב געזאגט אונזער פרעס-קאמיטע אז איך דיינק דאס דעם מאל וועלן זיי זיך באגעהן אהן מיין שרייבן — האבען זיי אנגעשריבען אין די "הומאריסטישע שטריכען" דאס איך בין ארויס אין א סימפאטי-סטרייק מיט מיין ברודער, וועלכער סטרייקט שריפטלאך אין דעם איצטיגען יובילעאום סאווועניר. וויל איך זאגען צו מיינע פרעס-קאמיטע מיטארבייטער, עס איז פון מיין זייט ניט קיין פרייוויליגער סימפאטי-סטרייק. עס איז אן ארויפגעצוואונגענער "לאקאוט" וואס דער בייזער שטן פיהרט אן קעגען מיר. און איך פון מיין זייט וועל טאקע איצט פרובירען ברעכען דעם "לאקאוט", ווייל דער קרינקער פאראיין איז מיר ליב און טייער, און עס ווילט זיך מיר גערען ביי־טראגען מיין קליינעם חלק צו אונזער איצטיגען יום-טוב. און אויב עס וועט ארויסקומען ניט אזוי געראטען, איז דאס זיכער ניט די שולד פון מיין שוואכען ווילען אנטייל צו נעמען אין דעם ליטערארישען טייל פון אונזער יובילעאום סאווועניר. נאר גראדע פארקערט, מיין שטארקער חשק צום געבען עפעס רעכטס, וועדליג ווי עס פאסט פאר אזא יום-טוב'דיגען אונטערנעמונג. וועט מוזען טייל-ווייז טראגען די שולד פון דער ניט-געראטענהייט פון מיין איצטיגען שרייבען.

עס איז מיט מיר איצט ווי מיט יענעם פרומען אידען, וועלכער האט ניט פיינט געהאט דעם ביטערען טראפען, און ער פלעגט זיך אזוי פאוואלינקע גאנץ פיין ארייבזופן מען פלעגט איהם פילע מאל טרעפען א בגילופענדיגען, א פריליכען, נאר — ווען עס איז געקומען היינטיגער שמחת תורה איז ער געווען אינגאנצען ניכטער און טאקע גאר ניט פרייליך. האט מען איהם א פרעג געטאן, רב שמחה וואס איז מיט אייך געשען? שמחת תורה און איהר זייט גאר היינט ניכטער, איהר פרייט זיך גאר ניט? האט ער געענטפערט, פארשטייט איהר מיר; אמאל, אז בראנפען

איז געוועזן ביליג און די תורה איז געווען טייער . . . האָב איך טאַקע געקאָנט טרינקען, און געהאַט זיך מיט וואָס צו פרייען — אָבער היינט אַז בראָנפּען איז גראָד טייער, און די תורה איז ביליג, נו, ווי אַזוי קאָן אַזאַ קבצן ווי איך טרינקען בראָנפּען, און מיט וואָס קאָן איך זיך פרייען?

במעט אויף'ן זעלבען שטייגער פיל איך זיך איצט ביי אונזער גרויסען יום־טוב. מיט 10 יאָהר צוריק, ווען מיר האָבען געפייערט אונזער 15־יאָהריגען יובילעאום, האָב איך אָנגעשריבען אַפּאַר זאַכען פאַר אונזער יובילעאום בוך, און ווען מען גיט מיר דאַן מעהר פּלאַץ וואָלט איך געשריבען נאָך מעהר, און היינט מאַטער איך זיך שטאַרק אויף דעם איינציגען שטיקעל אויך מיר אַן אַרטיקעל. די אורזאַכע פאַר וואָס דאָס איז אַזוי? איז, ווייל, דאַן בין איך נאָך געשטאַנען אויף אַ זיכערען באָדען מיט די פיס אויף דער ערד, און די קאָפּ געווענדעט צום הימעל . . . געאַרבייט, געקעמפּפט, און געהאָפט . . . די צוקונפט האָט געשמייכעלט מיט אַ צוזאָג פאַר אַ בעסערען טאָג פאַר דער אַלגעמיינער מענשהייט בכלל, און פאַר אידען בפרט. אָבער איצט, אַך, עפּעס אַזוי פאַרנעבעלט דער הימעל, פאַרצויגען מיט שווערע פינסטערע וואָלקענס, און די ביסעל ליכט שטראַלען וואָס דערגרויכען, זיינען גאַר מערסטענס דער אָפּשפּיגלונג פון די טייכען בלוט וואָס ווערען פאַרגאָסען פון די אומשולדיגע קרבנות וואָס פאַלען אָן אַ צאָהל אין די שרעקליכע הריגות וואָס ווערען געמאַכט פון די איצטיגע פינסטערע וועלט־הערשער, די דיקטאַטאָרען פון אַלע קאָלירען — 'ברוין,' שוואַרץ, רויט, און דער טייוועל ווייסט זיי דאָרטען די איבעריגע . . . עס פילט זיך ווי דער באָדען פון אונטער די פיס וואָלט אַרויסגעשלעפּט געוואָרען און מען בלאָנדזשעט אין פוסטען חלל אָהן זיכערהייט און אָהן אַ ציל.

נאָר פונדעסטוועגען טאָרען מיר ניט ווערען פאַרצווייפעלט. עס ווילט זיך גלויבען און האָפען, דאָס נאָך פאַ אונזער צייט וועט קומען אַן ענדערונג. עס מוז קומען! די מענשליכע געשיכטע דערציילט אונז פון אַ סך שרעקליכערע פּעריאָדען פון ווילדע באַרבערייען, און שרעקליכע מערדעריען, פון פילע היטלערס, נאָר מיט אַנדערע נעמען. און פון זיי איז קיין זכר ניט געבליבען. איך וועל פאַרענדיגען מיט דער פּאָעמע פון אונזער אונשטערבליכען געניאַלען דיכטער, י. ל. פּרץ, וואָס כאָטש דאָס איז געשריבען געוואָרען מיט אַריבער 40 יאָהר צוריק, פּאַסט זיך עס גאַנץ גוט פאַר דער היינטיגער צייט.

מיין ניט די וועלט איז אַ הפקר באַשאַפען;
פאַר וועלף און פאַר פוקסען פאַר רויב און פאַר שווינדעל.
דער הימעל אַ פאָראַנג אַז גאָט זאָל ניט זעהן.
דער ווינד צו פאַרשטיקען די ווילדע געשרייען,
די ערד איינצוזאַפען די בלוט פון די קרבנות —
אַ מיין ניט די וועלט איז הפקר!
געמאָסטען ווערט אַלעס געוואויגען ווערט אַלעס;
קיין טרער און קיין בלוטיגער טראָפּען פרגאָסען.
אומזיסט ווערט קיין פונק און קיין אויג פרלאָשען!
פון טרערען ווערען טייכען, פון טייכען ווערען ים'ען,
פון ים'ען אַ מבול, פון פונקען אַ דונער —
אַ, מיין ניט „לית דין ולית דיין" . . .

(פאָרטזעצונג אויף זייט 41)

מיין שטעטעלע --- מיין שטעטעלע

פון מאקס סמיט

ניטאָ שוין מעהר מיין שטעטעלע
די שטעטעלע פון אמאָל,
וואו געשטאנען איז מיין בעטעלע
דאָרט איז טרערען אָהן א צאָהל.

אוועק די ווייסע ציגעלע
קיין ראָזשינקעס און מאַנדלען
קיין מאמע שטעהט ביים וויגעלע
קיין טאטע געהט ניט האַנדלען.

אוים מיט שעהנע פארנאכטן
קיין רבי אויך קיין חדר
א שטעטעלע ווי אויסגעשלאַכטען
מענשען שטן׳ס אָהן קליידער.

צושטערט דער שבת קודש
צוריסען דעם טאטענ׳ס טלית,
פול איז נור דער הקדש
אומעטום דער דלות.

מען הערט ניט קיין געלעכטער
פערבאָטען יעדער זאך,
מערדערס זיינען וועכטער
טייפלען אויף דער וואַך.

ניטאָ די היימישע גוים
מיט׳ן גרוסען יאַריד,
עס הערשען איצט משוגעים
מעהר ווי אלע ליידעט דער איד.

ניטאָ די אלע זאכען
וואָס האָט געבראַכט צום לעבען
דער קינדערשער שטיפען לאַכען
האָבען אויך קינדרלאך אויפגעגעבען.

זייט געגריסט שוועסטער, ברידער
פון קרינקער אונטערשטיצונגס פאראיין,
ווי גוט צו זעהן אייך ווידער
אזוי געוואָקסען אייער ארבייט
נאָבעל און שעהן.

דורכגעהיט פון יעדען שטורעם
אָפּגעהיט די פאמיליע בוים,
וואו א נויטווענדיקער
פערלייכטערט זיינע יסורים
און ניט פארגעסען די אלטע היים

אזא הייליגע ארבייט, רופט יעדען
שוועסטער און ברודער
העלפט אזא ארבייט, ווער קען פארזעהן
מיין ברכה צו די וואָס
שטייען ביים רודער
געבען געלד, צייט ווי גאָרניט וואָלט געווען

אליין איינער פון די גרינדער
מיין ערווייטערונג געווים א גרויסע זינד
מיר ווייסען, א פאטער פרעגט ניט
זיינע קינדער
איך אויך בעט, פערגיב מיר מיין קינד.

מיט שמחה געהט סעלעברייטען
גוטע ארבעטפון 25 יאָר,
לערענט אייער יוגענד אייער
אידיאל פארשפרייטען
זאָלען זיי זיין א ברכה פאר׳ן
קומענדען דור.

דער בעסטער דיינו

זאָג מיר נאָר גוטער ברודער — האָט איין לץ געפרעגט דעם צווייטען — וועלכער דיינו אין דער הגדה געפעלט דיר בעסער? אלו נתן ממונם ולא נתן לנו את הת׳ורה אָט דער דיינו געפעלט מיר אמבעסטען — האָט יענער געענטפערט.

אן אבשאצונג פון די בעאמטע און מיטגלידער פון קרינקער פאראיין און ליידיס אקזילערי

פון ה. מילער

זוי עס פיהרט זיך אין אַן אָרגאַניזאַציע, איז אויך פאַראַן, אויסער דעם פּרעזידענט, אַ סטעף אָפיסערס, וועלכע שטעלען צוזאַמען די פיהרערשאַפט פון דער אָרגאַניזאַציע. דער וויס־פּרעזידענט קומט נאָך דעם פּרעזידענט. מאַקס דזשייקאָבס איז ניט קיין קרינקער געבאָרענער, דאָך פאַר די יאָהרען וואָס ער איז אַ מעמבער פון קרינקער פראיין איז ער שטענדיג געווען פון די טעטיגע, און האָט דערפיהלט זיינע פליכטען אַלס וויס־פּרעזידענט פאַר די פילע יאָהרען וואָס ער האָלט זיין אַמט. אַ הונדערט פּראָצענט. קומט צו יעדער מיטינג. טוט יעדע שווערע אַרבייט צו יעדער אונטערנעמונג. מיט איין וואָרט, זיין גאַנצער פרייער צייט גיט ער אַוועק פאַר די טעטיקייטען פון פאַראיין.

אונזער פינאַנס סעקרעטאַר, מייער דזשייקאָבס, אויך ער איז ניט קיין קרינקער געבאָרענער, אָבער ער איז אַזוי צוזאַמענגעוואַקסען מיט'ן קרינקער פאַראיין דאָס מען קען איהם אָנרופען דער ״נערוו־סענטער״ פון פאַראיין.

אמת, זיין אַמט איז אַ באַצאָלענדער, אָבער דעם געצאָלט וואָס ער קריגט דעקט ניט די קאָסטען פון די געז וואָס ער פאַרברויכט צו זיין אויטאָמאָביל לטובת דעם פאַראיין. און וואָס איז מכח די טעלעפאָן קאָלס, וואָס אויך פאַר דעם ברייננט ער קיין מאָל קיין ביל צום פאַראיין.

קיין וועטער איז פאַר איהם ניט צו שלעכט, ווען עס קומט איהם אויס צו געהן לטובת דעם פאַראיין. זייענדיג פון דער נאַטור אַביסעל נערוועז און לעצטענס פילט ער זיך אַביסעל שוואַכער אין זיין געזונד, ווערט ער אַמאָל אויפגערעגט און רעדט אין אַ העכערען טאָן צו וועמען עס פאַלט אויס דער גורל איהם אָנטרעפען אין אַ נערוועזען צושטאַנד. אָבער מיינט חלילה ניט קיין שלעכטס.

מען דאַרף איהם פאַרשטעהן און פאַרגעבען, ווייל אַלע זיינע שוואַכקייטען ווערען פאַרטונקעלט פון זיינע גרויסע מעלות און פאַרדינסטען, מיט זיין איבערגעבענהייט און ערליכקייט אין דינען די אינטערעסען פון דעם קרינקער פאַראיין. אויך אַלס סעקרעטאַר פון דער סעמעטערי דעפּאַרטמענט קומט איהם אויס צו פאַרקערען מיט די לאַנדסלייט אין צייט פון טרויער און ער מוז האַנדלען לויט די רולס און רעגולייישאָנס פון דער אָרגאַניזאַציע. טרעפט אַמאָל דאָס עס קומט צו אַ מיספאַרשטענדניש און ער ווערט אַמאָל אויך באַליידיגט, אָבער ער נעמט דאָס אָן אַלס אַ טייל פון זיינע פליכטען און פאַרבייגט זיין כבוד צוליב דעם, ווייל און בעסט פון דער אָרגאַניזאַציע. אונטער די אומשטאַנדען איז ער דער בעסטער פינאַנס סעקרעטאַר וואָס דער פאַראיין האָט ווען עס איז געהאַט.

אונזער רעקאָרדינג סעקרעטאַר, א. פרידענשטיין, אויך ניט קיין קרינקער, און צופעליג זיינען די דריי וויכטיגסטע אַמטען פון פאַראיין געהאַלטען פון ניט קיין קרינקער געבאַרענע און זיי האָבען באַוויזען צו איבערטרעפען אַנדערע קרינקער. פרידענשטיין איז שוין פּראָטאָקאָל־

סעקרעטאַר, פֿאַר לאַנגע יאָהרען, און ער צייכנט זיך אויס אין זיין אַמט. זיינע פּראָטאָקאָלען זיינען אַזוי ווי אַ ליטעראַרישע אָפּהאַנדלונג. מיט זיין אינטעליגענטען קוק אין לעבען באַהאַנדעלט ער פּראָגען זייער לאָגיש. אַליין אַ געלערנטער אין תלמוד און אין דער וועלטליכער ליטעראַטור איז אַ פאַרגעניגען איהם צו הערען ריידען. ביי יעדען געלעגענהייט צו אין ליידען צו אין פרידען פאַרטרעט ער אונז׳ אַלס רעדנער. ער טוט אונזערע גייסטיגע ארבייט און איז געשעצט און געאכטעט פון אונזערע מיטגלידער און לאַנדסלייט, און ער איז ווירקליך אַ שטאָלץ פאַר אונזער פאַראיין.

אונזער טרעזשורער, משה טיקאָצקי, איינער פון אונזערע עלטערע חשוב׳ע לאַנדסלייט, אונזער גרינדונגס סעקרעטאַר. צוליב זיינע געשעפטען האָט ער פאַר פילע יאָהרען ניט געקענט זיין טעטיג אין פאַראיין. איצט, אַלס צוריקגעצויגענער ביזנעס מאַן איז ער צוריק מיט אונז, און איז ווידער טעטיג. ער איז אונזער איצטיגער טרעזשורער. זיין עלטער און זיין וואוינען וויט פון אונז האַלט איהם ניט צוריק פון קומען מיט זיין פרוי, שוועסטער טיקאָצקי צו יעדען פאַרזאַמלונג. — ווי שלעכט דער וועטער זאָל ניט זיין. ער צייכענט זיך אויס מיט זיין געלערענטקיין און קלוגע גדאַנקען און גלייכע ווערטער.

מיר ווינשען איהם געזונד, און לאַנג לעבען. ער זאָל נאָך לאַנג אָנהאַלטען זיין אַמט ביי אונז.

סעם סעקס, אונזער טרעזשורער פון סעמעטערי דעפּאַרטמענט, איינער פון די אַלטע מעמבערס פון פאַראיין, האַלט אָן זיין אַמט מיט ווירדע, טראָץ דעם וואָס ער איז אַ פאַרנומענער מענש, קומט ער צו אונזערע פאַרזאַמלונגען, דינט דעם פאַראיין ווי אַ געטרייער סאָלדאַט.

ווי איהר ווייסט, האָבען מיר אַ לײדיס אוקזילערי, וועלכע איז צוזאַמענגעוואַקסען צום פאַראיין. מיר פיהרען די פאַרזאַמלונגען צוזאַמען, און מיר פיהרען אָן מיט אַלע אונזערע טעטיגקייטען אינאיינעם אויף יעדען געביט. זיי באַשיינען אונזערע פערזאַמלונגען, און מיר זיינען שטאָלץ מיט זיי. אויך זיי האָבען אַ באַזונדער סטעף פון אָפיסערס, וועלכע ארבייטען צוזאַמען מיט׳ן פאַראיין.

די פּרעזידענטין פון דער אוקזילערי, אונזער אַלעמענס באַליבטע ענא גרינבערג פאַרטרעט דעם אַמט. כמעט פאַר די גאַנצע 20 יאָהר וואָס די אוקזילערי עקזיסטירט. איהר ארבייט פאַר דער גאַנצער צייט איז ניט אָפּצושאַצען. גלייך ווי זי איז אריבערגעקומען, נאָך אַלס גרינע איז זי געוואָרען טעטיג אין פאַרשידענע אָרגאַניזאַציעס און איבערהויפּט אין קרינקער פאַראיין און אָנגענומען די פיהרערשאַפט פון די לײדיס, און האָט אויפגעטאָן וואונדערבאַרע ארבייט פאַר דער אַלטער היים און אויך פאַר שיקאַגאָ. אַ שווערע ארבייטערין צו יעדע אונטערנעמונג און געלטזאַמלונג. און טראָץ די פילע שטערונגען צוליב פאַמיליען קראַנקהייט און אַליין אין שוואַכען געזונד, שטייט זי אויף איהר פּאָסטען און ווערט ניט מיד אַליין צו טאָן און ערמוטיגען אַנדערע פרויען צו טאָן די הייליגע ארבייט פון פאַראיין און אַנדערע אָרגאַניזאַציעס אין וועלכע זי איז פאַראינטערעסירט.

אונזער וויס־פּרעזידענטין פון דער אוקזילערי, חנה רזשייקאָבס, איז זייער אַ טיכטיגע טוערין פון דער אוקזילערי. שטענדיג טעטיג. באַטיילינט זיך אין יעדער ארבייט וואָס דער פאַראיין און אוקזילערי נעמען אונטער. באַזוכט יעדען מיטינג און איז פון אונזער חשוב׳סטע שוועסטער פון דער אוקזילערי.

אונזער אוקזילערי סעקרעטאַר, רבקה

גאַרפילד, אַפילו ניט קיין אַלטע מעמבערין אָבער זייער אַן איבערגעגעבענע טוערין. ניט געקוקט אויף דעם וואָס זי איז פאַר־נומען אין ביזנעס מיטהעלפענדיג איהר מאַן גיט זי אוועק פיל צייט, קומט צו יעדען מיטינג, און האַלט די ביכער אין בעסטען אָרדענונג. הלוואי האָבען מיר פילע אַזעלכע רבקה'עס! . . .

אונזער לאַי־קאַסע סעקרעטאַר, מאַשע רובין, פיהרט אַליין אַ באַזונדערע אָפּ־טיילונג, און פון די וויכטיגסטע אָפּ־טיילונגען. זי באַרגט אויס סומעס געלט צו מיטגלידער אָהן פּראָצענט. אויף איהר איינפאַכען שטייגער פיהרט זי די ביכער באַרגט אויס און קאָלעקטעט די געלט. זי איז ביי אַלעמען באַליבט מיט איהר ליבליכען שמייכעל. און מיט טאָלעראַנץ געהט זי אָן מיט איהר הייליגער אַרבייט זייער צופרידענשטעלענד. צום באַדויערען פילט זי לעצטענס ניט צום בעסטן אין געזונד. מיר האָפען און ווינשען זי זאָל געזונד ווערען און אָנהאַלטען פאַר אַ לאַנגער צייט איהר וויכטיגען אַמט, ווייל קיין בעסערע פאַר איהר וועלען מיר זיכער ניט קריגען.

אונזער אָקזילערי טרעזשורער, פעני מילער. זי איז איינע פון די ערשטע מיטגלידער פון דער אָקזילערי. זי איז פאַר דער גאַנצער צייט טעטיג אויף אַלע געביטען. מיר קענן זיך ניט פאָרשטעלען אַן אונטערנעמונג אָהן שוועסטער פעני מילערקומט צו אַלע פאַרזאַמלונגען און באַטייליגט זיך אין אַלע טעטיגקייטען פון פאַראיין און אָקזילערי.

צום שלוס, קען איך ניט אויסלאָזען פון דערמאָנען די נעמען פון איינינע פון אונזער מעמבערס, וועלכע זיינען אין דער עקזעקוטיווע און נעמען אַן אָנטייל אין אונזערע אַרבייטען. און מיר וועלען אָנ־פאַנגען ווי געוויינטליך, „לײדיס פּױרסט״ — רייזעל דזשייקאבס, זעהר אַ טעטיגע מעמבערין פון דער אָקזילערי, טראָץ איהר שוואַכען געזונד, קומט זי צו יעדען פערזאַמלונג, העלפט אין אַלע אונטערנע־מונגען. זי צייכענט זיך זייער אויס אין דער קונסט פון קאָכען און באַקען. דער טעם פון איהרע פיש און אַנדערע מאכלים וואָס זי גרייט צו, צו אונזערע אונטער־נעמונגען ליגט מיר נאָך אין מויל. — שווייגענדיג, און בנעימות'דיג, איז זי אַזוי ווי אַ געטרייע מוטער צו דער לײדיס אָקזילערי.

אונזער עקזעקוטיוו מיטגליעד ענדעל וויינבערג איז אימער געווען און איז איצט אויך טעטיג אין דער אָקזילערי, געווען איז זי פאַר אַ צייט אַלס האָספּיטאַלער און האָט דערפיהלט איהרע פליכטען אַ הונדערט פּראָצענט. לעצטענס פיהלט זי זיך שוואַך אין געזונד, דאָך קומט זי צו פערזאַמלונגען, העלפט צו יעדען אונטער־נעמונג, אונזער וואונש צו איר איז, אַז זי זאָל זיין געזונד און קענען פיל טאָן. ווייל דאָס איז ביי איהר אַ גרויסער פאַר־גענינגען.

פון די מענער — מיישעל וויינבערג, אַ חשוב'ער מיטגליעד אין אונזער פאַר־איין, וועלכער איז טעטיג אויף אַלע גע־ביטען, ווען מען דאַרף אַרויספאָהרען צו די לאַנדסלייט, מאַכען קאָלעקשאָנס איז ער און זיין מאַשין אימער צום דינסט. ביי די מיטינגען איז אַ פאַרגעניגען צו הערן זיינע לאָגישע פאַרשלאַגען און זיינע אינטעליגענטע רעדעס. ער איז ווירקליך אַ "סטאָלץ" פאַר אונז. ער קומט צו אַלע מיטינגען און נעמט אויך אַן אָנטייל ביי דער עקזעקוטיווע מיט אַלעם וואָס ער קען.

אייב מילער, איינער פון די ערשטע מיטגלידער פון פאַראיין די גאַנצע צייט געהאָלפען אין אַלע טעטיגקייטען, איהם קומט דער קרעדיט פאַר דער סעמעטערי וואָס מיר האָבען געקויפט. זיין צייכענונג פאַר דעם טויער וואָס ער האָט געמאַכט באַשיינט אונזער סעמעטערי. ער איז גע־

ווען דער יעניגער וואָס האָט געמאַכט דעם פאַרשלאַג צו קויפען די סעמעטערי. אַמ־מערסטען איז ער ביי אַלעמען באַליבט מיט זיינע פּאָעמען און לידער און מעשה'לאַך וואָס ער לייענט פאַר אַלע מאָל ביי אונזערע מיטינגען און אונטערנעמונ־גען, ליידער איז ער די לעצטע פּאָר יאָהר קראַנק און קען ניט קומען רעגעלמעסיג צו אונזערע מיטינגען, ווען מיר האָבען אים איבערגעגעבען דאָס מיר געהען פייערען אונזער 25־יאָהריגען יובילעאום און מיר דאַרפען זיין הילף, האָט ער מיט פאַרגע־ניגען זיך גענומען צו דער ארבייט און העלפט אַרויסגעבען דעם סאָוועניר. און מיט זיין טאַלאַנט און וויסען באַשיינט ער אונזער סאָוועניר מיט זיינע בייטראַ־גונגען. מיר ווינשען איהם ער זאָל זיין געזונד און קאָנען ווייטער אונז העלפען אין אונזער טעטיגקייט און דערלעבען צוזאַמען מיט אונז זיך באַטייליגען אין דעם 35־טען יובילעאום. מיר וואָלטען נאָך וועלען דערמאָנען נאָך פון אונזערע טע־טיגע מיטגלידער, אָבער אַזוי ווי אונזער פּלאַץ איז באַשריינקט, וועל איך זאָגען אַזוי פיל, דאָס אַלע צייכענען זיך אויס מיט זייערע טעטיגקייטען און אָפּערווי־לינגקייט. איצט פאַרשטייט איהר שוין, פאַרוואָס אונזער פאַראיין און אוקזילערי האָט געמאַכט אַזאַ ערפאָלג פאַר דער צייט וואָס מיר עקזיסטירן. פאַרשטייט זיך דאָס מיט אַזעלכע אָפּיסערס און סאָלדאַטען בין איך טאַקע שטאָלץ און עס איז גוט צו זיין אַ פּרעזידענט אין אַ פאַראיין וואָס האָט אַזעלכע אינטעליגענטע מיטגלידער.

ווען מען זאָל צופּאַסען קליידער צו די נשמות, וואָלטען מיר אפשר געהאַט די קלענסטע מלבושים.

* * *

קיינער האַלט ניט אַזוי פון אַ שלעכט אויג ווי אַן אויגען דאָקטאָר.

סאָסייטיס ווערטער בוך

פּרעזידענט — אַ איד וואָס זיצט אויפ'ן בענקעל און קלאַפּט מיט'ן האַמער. (און איז חלילה קיין שוסטער)

וויס־פּרעזידענט — אַ בעאַמטער מיט אַ סך מאַכט און אָהן אַ אמט.

פינאַנס סעקרעטער — אַ בעל חשבון וואָס שרייבט אַ סך און רעדט ווייניג

פּראָטאָקאָל סעקרעטער — אַ טאַ־לאַנטפולער פאַרלעזער פון אייגע־נע פאַרפאַסונגען.

טרעזשורער — אַ שומר חנם. היט דער סאָסייעטיס געלד אָהן באַצאַלט.

טראַסטיס — מענשען וואָס שרייבען אונטער פרעמדע טשעקס.

אינער־וואַכע — אַ בעאַמטער וואָס האָט די גאַנצע מאַכט איבער דער טיר פון דער סאָסייטי.

אַדווייזערי באָרד — דער מיניסטאַרען קאַבינעט פון דער סאָסייעטי.

אַקטיווע מעמבערס — ברידער וואָס קומען תמיד צו די מיטינגען און רעדען אָפט איבער וואָס אַנדערע האָבען שוין גערעדט.

פּאַסיווע מעמבערס — ברידער וואָס קומען צו די מיטינגען נאָר דאַן, ווען עס פעלט אויס צום מזומן.

קאָנסטיטושאַן — אַן אַלטער, אויסגע־דראָשענער איבערגענוצטער מאַ־נוסקריפּט.

אַ פאַרשלאַג — אַ נייע לאַטע אויף אַן אַלטען בגד.

אַמענדמענט — אַ לאַטע אויף אַ לאַטע

דער איד און די ציוויליזאַציע

פון אב. מיללער

1

יארען ציען, יארען פליען
יאהרען הונדערטע איז שוין אוועק
נייע צייטען, נייע לידער
צו די אידישען ליידען, ניטאָ קיין עק.

2

איבעראל איז דער איד אין גלות
ניטאָ פאר אים קיין טרויסט ווארט,
געיאָגט און פארפאלגט אין אלע לענדער
פאר דעם איד איז נישטאָ קיין אָרט.

3

דער אנטיסעמיטיזם האָט זיך
צופלאקערט
אין דער גאנצער וועלט,
גרויס אין די אויגען איז דער איד
באזיצט ער ווירקלאך דאס גאנצע געלט?

4

דעם אידען טוט מען טרייבען
מיט א בייטש ווי א פערד;
אלע פעלקער אויף זייער אָרט בלייבען
ווייל דאס איז זייער ערד.

5

דער איד בויט א סוכה אין אלע לענדער
ער דיינקט דאָ וועט ער שוין זיצען
ב ל י י ב ע ן
מען זאגט אים באלד, ער איז א
פ ר ע מ ד ע ר
נעם דעם שטעקן, מען דארף דיר טרייבען.

6

דער איד איז דער לייטער, ווען מען
דארף בויען
דאן איז מען מיט אים פריילאך מונטער.
ווערט נאר פארטיק די געביידע,
אין קעלער טראגט מען אים ארונטער.

7

צעהנדלינגע יאהרען האבען אידען
געבויט אמעריקא און ארגענטינא,
געהאקט שטיינער, געמאכט וועגען
אין דער ווילדער פאלעסטינע.

8

די בליקען פון דעם שונא
טוט דעם אידען טיף שטעכען
די געביידע איז שוין פארטיג
דעם לייטער קען מען שוין צוברעכען.

9

מען פערטרייבט איהם אין דער געטהאָ
אויפ'ן פלייצע א געלע לאטע,
ביסטו א גרעסערער מיהוס?
ווי דיין זיידע אָדער טאטע?

ניט מעהר ווי אַביסעלע שפּאַס

ווען אַ מעמבער בעט דאָס וואָרט ביים טשערמאַן, מיינט דאָס נאָך ניט אַז ער ווייסט וואָס צו רעדען.

* * *

ווען אַ טשערמאַן קלאַפּט מיט דעם האַמער, און איז בייז ווי אַ רוח, מיינט דאָס נאָך ניט אַז ער איז אַ גוטער טשערמאַן.

* * *

ווען אַ מעמבער שטופּט זיך נאָר, אַז ער וויל זיין אין אַלע קאָמיטעס, מיינט דאָס נאָך ניט אַז ער איז אַזוי געטריי דער סאָסייעטי.

* * *

ווען אַ מעמבער פּאַסט אויף אַז עס זאָל חלילה קיין שווינדעל ניט פּאָרקומען, מיינט דאָס נאָך ניט אַז ער אַליין איז אַזוי כשר.

* * *

ווען אַ מעמבער קומט צו מיטינגען און זיצט און שוויגט, מיינט עס נאָך ניט אַז ער איז מיט אַלעם איינפאַרשטאַנען.

אפיסערס און עקזעקיוטיוו פון ערשטען קרינקער פרויען פאראיין

ערשטע רייהע, פון רעכטס צו לינקס: — פעני מיללער, חאנע דזשייקאבס, חיענקי גרינבערג, רבקה גארפיעלד, מאשע רובין. צווייטע רייהע — סערא גילל, גאלדע שניידער, רייזעל דזשייקאבס, חנה טערקעל, ענע וויינבערג.

צו וואס קריניק האט געשטרעבט און וואס זי האט דערלעבט . .

פון
אב מיללער

געשטרעבט צו זיין פריי,
ניט האָבען מעהר קיין צאר;
צורייסען די קייטען פון שקלאפעריי,
ניט האָבען מעהר קיין האר.

דער לאנגער חלום
איז פארווירקליכט געוואָרען,
עס האָט אָבער גענומען
צעהנדליגער יאָהרען.

מיין רעוואָלוציאָנערע ברימטע שטעטעל
דו ביסט שוין אויך בעפרייט;
דער זכות פון דעם מארטירער בעטל,
כאָטש, דו ליגסט אָהן א זייט.

דיין נאָמען האָט אָבער געקלונגען,
ווייט אין דער פאבריקאציאָנס וועלט;
די פרייהייט מיט לידער האָסטו באזונגען,
אָפּשאפען צאריזם און געלט.

א פאנטאזיע א גאנץ שעהנע
האָבען מיר קרינקער געוועבט,
מיר לאנדסלייט פון דער
שטעטעלע די קליינע
האָבען נאָך די פרייהייט דערלעבט.

אָפּגעשאפט דעם אַלטען יחוס
דער אָרעם, דער רייך,
די קינישינסקעס און וואשווילעס
זיינען אַלע איצט גלייך.

ניט הערען מער "פשאקרעוו זשידזשע"
אַלע בירגער פון איין מאַמען.
אַלע מענשען גלייכע חברים,
איינער דעם צווייטען ניט פארדאמען.

ברייט געעפענט אַלע טיהרען,
פון שולעס און אוניווערזיטעטען.
עס וועט ניט זיין א געטאָ באנק,
פאר אנדערע נאציאָנאַליטעטען.

פארמאכט אַלע חסידים שטיבלאך,
סלאָנימער, קאָצקער און קאָברינער,
לעבען זאָל דער סטאַלינער רבי
גרעסער פון נאָווע־מינסקער און קארלינער.

דאלאָי די טיטולען דוקסון און הארען,
באראָנען, גראפען,
אוים שליאכטע, אוים יחסן
ווילסטו עסען מוזטו שקלאפען.

ניטאָ מעהר קרעמער, שטעקעל דרייער,
שדכן, בדכן, פאבריקאנטען,
קאָמיסיאָנערען, שאכער, מאכער,
קעסט קינדער, פוסטע פראנטען.

ארבייטען וועט זיין א יחוס,
ליידיג געהן וועט זיין א בושה,
ניטאָ מעהר ווארטען,
ניטאָ מעהר האָפען
אויף א פעטער ירושה.
דער איד וועט קענען איצט שעכטען

פאר דעם פאָליאק מעהר קיין מורא,
אַלע וועלען מוזען לערנען שחיטה
פון רבי סטאַלינס תורה.

ביים פאָליאק די וואָנצען ארונטער
שוין ניט מעהר קיין האָן,
דערלעבט צוריק די אַלטע צייטען
ליגען ביים רוס פאדקאזאדיקאם

צו רייסען בערד און שניידען פאות
און ווארפען אידען פון די וואגאָנעס
געבליבען אָהן שטאך מלאכה
אויפ'ן פאָליאק פשוט א רחמנות.

ווי די מויז אונטערען בעזום
ליגט דער פאָליאק איצט א צינדער
ווי אין די אַלטע גוטע צייטען
פאשעטער ווידער שאָף און רינדער.

כוס של ברכה

פון מאקס סמיט

קומט אלע שוועסטער ברידער
זינגען אין א כאהר;
א גרויסע שמחה ווידער
פייערן אונזער פרעזידענט 24 יאהר.

לאמיר טרינקען פון פולען בעכער
גיסט שוועסטער, ברידער גוט אריין;
פון א סך פאראיינען מיר שטעהען העכער
בלויז ביי אונז א פרעזידענט
קען 24 יאהר אפזיין.

מיר אלע קענען שטעט גאר גרויסע
דאך טוען ווייניג ארבייט גוטע
אויף א מינוט, פאטריאטען הייסע
און ווילען ניט געבען אן אייגענע פרוטה.

אונזער פרעזידענט זאגט, זייט מוחל
צו קאלעקטען איז א מייסטער
אביסעל נוצט ער שכל
נאך מעהר זיין טייסטער.

אזעלכע מענשען צו געפינען
מוז מען זוכען לאנג, און ווייט
אין א וועלט פון טייפלישע מאשינען
אין א סטאלין־היטלער צייט.

דערפאר, ברידער זאל זיין פריילאך
שרייבט עס צו אלס א גרויסער נס,
אז א דיקטאטאר א מלך
זוכט ארייצוברייגען פראגרעס.

אז יע גוט רייען, לויב־ווערטער זאגען
טרינקט ניט ווי דער גוי;
א מוטער א גוטע, איהם געטראגען
זיין גוטע ארבייט העלפט מיט זיין פרוי.

גיסט נאך אמאל אן דעם כוס
פאר'ן פרעזידענט'ס וויב,
איהר מעגט אויך טרינקען אהן א מאס
מיט נאך פיער שורות איך פערבלייב.

נו, לאמיר טרינקען צו זייביידען
אפגעבען עהרע צו דער פאר;
זיי זאלען אויסלעבען אין נחת, פרידען
מיט גאט'ס ברכה, אויך לאנגע יאהר.

א איד איז ערגער ווי א הושענא. א הושענא שלאגט מען אב און מען לאזט זי איבער אויפ'ן ארט, און א איד'ן שלאגט מען און מ'טרייבט איהם ארויס.

אן אוקאז איז אן אוקאז

א רוסישער גענעראל האט איינמאל בעזוכט א פאלק פון זיינע סאלדאטען און האט זיי געפונען זעהר ניט אין א ריינעם צושטאנד. האט ער זיי געגעבען א באפעל אז זיי זאלען איבערבייטען זייערע אונטערוועש.

מיר האבען ניט קיין אנדערע וועש האט ער פאלקאווניק איהם געענטפערט.

קיין אויסרייד. איהר מוזט טהאן ווי איך הייס אייך! האט דער גענעראל אויסגערופען — זאל יעעדר סאלדאט זיך בייטען די וועש מיט'ן אנדערען.

דעם ארימאן האלט מען שמוציג, אפילו ווען ער באוואשט זיך מיט טרערן.

ער ווייסט אליין

באלעבאסטע (צום בעטלער) —
קומט ניט בעטלען אין דער צייט פון דינער.

בעטלער: — איהר האט געלערנט ווי צו מאכען געלד, אבער ווי צו בעטלען דארפט איהר מיך ניט לערנען.

* * *

ווען איינער זאגט צום אנדערן:
„זיי נישט קיין נאר!" איזנאך דערפון נישט קיין ראיה, אז ער איז א חכם.

* * *

ווער עס רעכענט אז מיט געלד קען מען אלעס מאכען, איז אויך פעהיג פאר געלד אלעס צו טאן.

איינּיגע שטריכען פון אונזער פּרעזידענט הײמאַן מילער

אָפּשאַצונג

הייימאַן מיללער, פּרעזידענט

פון די 25 יאָהר וואָס דער קרינקער פאַראיין עקזיסטירט, איז היימען מילער 24 יאָהר פּרעזידענט. פרעגט זיך אַ פראַגע איז ניטאָ אין פאַראיין אַ צווייטער, וועל־כער זאָל קאָנען איבערנעמען זיין אמט? און דער ענטפער מוז זיין אַ נעגאַטיווער. און די מיטגלידער ווייסען דאָס און שאַ־צען אָפּ זיין אַרבייט. זיי זיינען איבער־ציינגט, דאָס זיי וועלען אַזאַ טיכטיגען און איבערגעגעבענעם מענשען ניט קריגען. ווייל דער פאַראיין האָט זיך גענויטיגט אין אַ פּרעזידענט וואָס זאָל ניט נאָר פיהרען די פערזאַמלונגען, נאָר אויך פאַר פאַרשידענע אַנדערע אַרבייטען און דיפּ־לאָמאַטישע אָנגעלעגענהייטען.

ער איז דער גענעראַל און פּראָסטער סאָלדאַט, און אויך אַליין דער אַמיונישאָן מאַכער. דאָס הייסט דער שאַפער פון די מיטלען, און גיט אַליין אויך שיינע ביי־שטייערונגען צו אַלעם וואס דער פאַר־איין האָט אונטערנומען. צו העלפען קרינקער בפרט און פאַר אַלע אידישע אַנ־שטאַלטען בכלל, אפילו זיין קאַר איז אימער געשטאַנען אין דער דינסט פון פאַראיין; ניט רעכענענדיג די פאַרברויי־כונג פון 'געז' און 'אָיל'.

ער האָט צוגענמען גענוג באַליידיגונג און אויסגעשטאַנען פאַרשידענע גרינג־שעצענדע באַנעמונגען פון מעמבערס און לאַנדסלייט, אָנרופענדיג איהם מיט'ן נאָמען דיקטאַטאָר. ס'געדיינקט זיך אַן אינצידענט — דאָס איז געווען אין יאָהר 1925, ווען ער איז געווען אַ חולה מסוכן דורכמאַכענדיג אַ שווערער אָפּעראַציאָן אין ראַטשעסטער, איידער ער איז געפאָ־רען אין ראַטשעסטער האָט איהם אַ היגער ספּעשיאַליסט, אַ באַרימטער דאָקטאָר, פאַראָרדענט צו געהן גלייך אין האָספּיטאָל איז געווען זיין ענטפער דאָס ער האָט איצט קיין צייט צו געהן אין האָספּיטאָל. ווייל.... עס איז געווען פּורים צייט און

און האָט געדאַרפט אַרויספּאָרען זאַמלען מעות הטים פאַר קריניק. זיין איבערגעגעבנהייט צום פאַראיין איז געווען אַזוי שטאַרק דאָס ער האָט פאַרקוקט זיין געזונט־צושטאַנד.

ווען עס האָט זיך געהאַנדעלט, וועגן די אינטערעסען פון דער אַלטער היים.

נאָך אַ פאַל, מיט אַרום 5 יאָהר צוריק, זייענדיג אין לאָס אַנדזשעלעס פאַר זיין וואַקיישאָן. האָט ער ניט פאַרגעסען אָן די קרינקער און האָט אוועקגעגעבען זיין צייט און ענערגיע צו גרינדען דאָרטען אַ לאַנדסמאַנשאַפט פאַראיין.

עס וואָלט פאַרנומען צו פיל פּלאַץ אויסצורעכענען אַלע זיינע אויפטואונגען און פאַרדינסטען פאַר'ן קרינקער פאַראיין. זיין רעקאָרד איז אַן אָפענער בוך פאַר אַלע לאַנדסלייט. מיט זיין אָרענטליכקייט און איבערגעבענהייט, אויך מיט זיין פּראַקטישקייט און ביזנעס פעהיגקייט און מיט אַלעס וואָס ער פאַרמאָגט אין זיך האָט ער זיך איבערגעבען צו דער טעטיגקייט פון קרינקער פאַראיין.

עס לאָזט זיך ניט צו פאַרמיידען דערמאָנען די צייט ווען מיר האָבען פערהאַנדעלט וועגן קויפען אונזער סעמעטערי; קאָנען מיר גאָר אָפּשאַצען די ווערדע פון זיין אַרבייט און צייט וואָס ער האָט אוועקגעגעבען צו פאַרווירקליכען דעם קויפען פון דער סעמעטערי. און אַז מיר האָבען געקויפט די סמעטערי, און עס איז אָנגעקומען דער קריזיס, און מיר האָבען געדאַרפט מאַכען די צאָהלונגען און מיר האָבען ניט געהאַט די מעגליכקייט וואָס פאַרא קאָפּ־דרייעניש און עגמת נפש ער האָט דורכגעמאַכט ביז ער פלעגט שאַפען די צאָהלונגען.

אויך דערמאָנענדיג זיין גרויסען יום־טוב און שמחה ווען מיר האָבען געפייערט די צערעמאָניע פון פאַרברענען דעם סעמעטערי מאָרטגעדש איז אומבאַשרייבליך.

אין זיין פערזענליכען לעבענס־אַנשויאונג איז ער אַ פרייער סאָציאַליסט, און ראַדיקאַל. אַנדערע האַלטען איהם פאַר אַנאַרכיסטיש געשטימט, אָבער אין דעם ליגט דער סוד פון זיין דעמאָקראַטישע פיהרונג, און אין זיין טאָלעראַנץ.

און צוליב זיין איבערגעגעבענהייט צום פאַראיין מאַכט ער פילע מאָל קאָמפּראָמיסען מיט זיינע פּרינציפּען. ער שטרעבט אימער אויפצוהאַלטען די פאַראייניגונג פון אַלע קרינקער לאַנדסלייט פון שיקאַגאָ אין דעם קרינקער פאַראיין בכדי דער פאַראיין זאָל זיין ערפאָלגרייך אין אַלע זיינע אונטערנעמונגען לטובת די אָרימע און נויטליידענדע פון דער אַלטער היים. אַ דאַנק דעם, האָט אונטער זיין פיהרערשאַפט דער פאַראיין זיך ערוואָרבען אַזאַ שעהנעם נאָמען. און איצט, ווען מיר פייערען דעם 25־יאָריגען עקזיסטענץ פון קרינקער פאַראיין, דאַרפען מיר אויך פייערען די 24־יאָהריגע פיהרערשאַפט פון היימען מילער, אַלס אונזער פּרעזידענט. און מיר ווינשען איהם ער זאָל זיין געזונד, קערפּערליך און גייסטליך, צוזאַמען מיט זיין פאַמיליע, און מיר זאָלען אַלע דערלעבען קורצליך צו פייערען זיין 60 יאָהריגען געבורטסטאָג, אויך די שמחות פון די מפּלות פון אַלע היטלערס, מוסאָלינים און אַנדערע שונאי־ישראל, און מיר, אַלע צוזאַמען, זאָלען דערלעבען די גליקליכע צייט פון אַ פרייער געזעלשאַפט, געבויט אויף די יסודות פון טאָלעראַנץ און גערעכטיגקייט. דאָס איז מיין וואונש און זיכער אויך דער וואונש פון אונזער אַלעמענס באַליבטער פריינד און חבר ה. מילער.

איך פאַרענדיג מיט דעם אויסרוף —
"לאַנג לעבען זאָל דער קרינקער פאַראיין מיט אונזער פּרעזידענט, היימען מילער!"

דיין פריינד און חבר

וואס די לצני הדור זאגען

פון אַן אייגענעם

אונזער פּרעזידענט, ה. מילער, לערנט אונז אַ לעסאָן, דאָס מעהר ווי צוויי טער־מינען פאר א פּרעזידענט איז ניט אזוי שעדליך, ווי אַנדערע פּאָליטישענס ווילען האָבען.

פון אונזער לידיס אוקזילערי פּרע־זידענט, ענא גרינבערג, קען מען לערנען, דאָס פּאָליטיקס און דיפּלאָמאסי געהען ניט אימער האַנד און האַנד.

איינע פון די אורזאכן וואס דוד זעל־קאף איז אזוי באהאווענט אין יעדען כא־ראקטער שטריך פון דעם קרינקער פּאַר־איין איז וואָס ער איז א רעגולאר ״יוצא ונכנס״ אין פאראיין . . . און די וועלט זאָגט א ווערטעל, א גאסט פאר א וויי"ל און זעט פאַר אַ מייל . . .

עס קען זיין, דאס אונזער פינאנס סעקרעטאר מייער דזשייקאבס שרייט ניט אזוי הויך ווי אונז דאכט זיך. צוליב דער טויטער שטילקייט פון טשאפּעל אונטען, קלינגט אפּ זיין שטימע העכער פון אויבען, אין אנקלאנג מיט פּראפע־סאר זיגמונד פרויד׳ס לערע. איז דאָך א פראגע, פארוואס האָט דאָס ניט די זעלבע ווירקונג אויף א ו נ ז ע ר פּרעזידענט׳ס שטימע וואָס צייטענווייס הערט מען אים גאָר ניט? בלייבט א קשיה.

ס׳איז דאָ א ״יש אומרים״ דאָס וואָס חיים טיקאָצקי האָט לעצטענס אויפגעהערט צו באזוכעז פערזאמלונגעז איז צוליב דעם וואָס זיי פיהרען זיך ניט אין דעם ריינעם אידיש־רעליגיעזען גייסט.

לצים זאָגען, די אורזאכע וואָס ה. וויינבערג באטייליגט זיך ניט דיזען מאָל אין אונזער ליטעראַרישען אָפּטיילונג איז צוליב זיין גרויסען ערפאָלג מיט זיין ״ערשטען סטרייק״ האָט ער באשלאָסען צו סטרייקען א צווייטען מאָל מיט דער פּרעס־קאָמיטע, און משה׳לע וויינבערג אַלס ברודער איז מיט איהם אַרויס אין סימפּאטי־סטרייק.

פילע מעמבערס, ווי ידידי ה. מייערס, דזשוליוס לידער, דזשייק פּאָלאַק און אַנ־דערע, האָבען טענות צום קרינקער פּאַר־איין הלמאי ער פערנאַכלעסיגט דער סע־מעטערי. מיר האָבען צו זיי א מעהר גע־רעכטע טענה, הלמאי זיי פערנאַכלעסיגען דעם קרינקער פאראיין.

דארף מען האָבען א מעהר גוטהער־ציגען מענשען ווי אונזער וויס־פּרעזידענט מאַקס דזשייקאָבס? ער איז דער שטענדי־גער פּאַרשלאַג־מאַכער, גוט צו הייסען דעם פּראָטאָקאָל, אפילו ווען ס׳איז דאָ קאָרעקשאָנס צו מאַכען. און דער אַמענד־מענט־מאַכער צו העכערען די בייזשטייע־רונגס־סומען צו וואוילטעטיגע צוועקען אפילו ווען ס׳איז ניטאָ קיין דאָלאר איז דער טרעזשורי.

נעמענדיג אין אָנבאַטראַכט, ווי שווער עס איז צו אַריינקריגען דער קרינקער־יוגענד זיך צו ענליסטען אין דעם פּאַר־איין דינסט, וואלט פיליכט געווען א פּלאַן, איינפירן „קאנסקריפּשאן״ דרעפּ־טען יעדען קרינקער פון 21 יאָהר און העכער?

ביז וואָס . . . ווען, איז געוויס ניט קיין קרומע זאַך צו רופען צוריק צום אַקטיווען פאראיין־דינסט אונזערע אָפּ־געשטאַנענע גרינדונגס־סטעף גענעראַלען. אויפמערקזאם, ברודער אב. מילער!

אז אונזערע אַלטע גוואַרדיע קענען נאָך לייסטען ממשות׳דיגע דינסטען צו אונזער סאָסייעטי, קען מען נעמען א

ביישפּיל פון אונזער טרעזשורער, משה טיקאָצקי.

ס'הערט זיך מאחורי־הפּרגוד, די אורזאכע וואס פון אנפאנג האָט דאָס צוזאמען־מיטען פון פאראיין און אוקזילערי געהאט אזא גוטע ווירקונג צו מאכען די פארזאמלונגען מעהר באזוכט. און לעצטענס איז דאָס אָפּגעשוואכט געוואָרען, איז ווייל אונזערע ליידיס ווערען עלטער?

סאיז דאָ א מיינונג, דאָס אונזער גמלת־חסדים סעקרעטערי, שוועסטער מאשע רובין דארף באַלוינען דער סאָסייעטי פאַר דעם אמט, ווייל א דאַנק איהר אָנשטרענגונג און די קערפּערליכע איבונגען וואס זי קריגט טרעוולענדיג א ווייטע שטרעקע צו די פארשידענע פ א ר ז א מ ל ו נ ג ע ן אין פארבינדונג מיט איהר אמט, האלט זי נאָך אָן איהר שעהנעם, יונגען „שעיפּ" און קוקט אויס ווי א „סוויט סיקסטין".

ס'איז דאָ א „יש אומרים" דאָס אונזער אוקזילערי סעקרעטערי, שוועסטער רבקה גאַרפילד, האָט אויך צו פערדאנקען איהר שעהנעם "שעיפּ" צו דער ליידיס אוקזילערי, מיר גיבען איהר אויך גענוג עקסערסאיז. . .

לצים זאָגען, די אורזאכע וואָס עס קומט לעצטענס אָן אזוי שווער צו ווירקען אויף שוועסטער ענא גרינבערג אז זי זאָל אָננעהמען דעם אמט פון ליידיס אוקזילערי פּרעזידענטין איז, ווייל זי איז געוואָרען אן אָנהענגערין פון וואשינגטאָן און דזשעפערסאָן . . . "נאָ מאָר דען טהו טוירמס פאַר א פּרעזידענט."

א גאנצע וועלט וואלט מען געקענט גליקלאך מאכען מיט דעם גליק, וואס געהט געווענלאך אומבאנוצט פארלארען.

* * *

דאָס גוטע געדענקט זיך לאַנג, דאָס שלעכטע — נאָך לענגער....

קריניק מיין געבורט שטעטעלע

פון אייב. מיללער

איך בין שוין פון דיר לאַנג אוועק
פארגעסען ציילען וויפיל יאהרען;
מיין קליין שטעטעלע, דו לעבסט—
נאך ביז איצט אין מיין זכרון.

ווער ווייסט ווי איצטער זעהסטו אויס
דיין מארק מיט קראָמען אין דער מיטען?
דיין שוהלהויף מיט די קיה און ציגען
ווער ווייס ווי דו האָסט זיך אומגעביטען ?

שישלעוויצער גאס, דער שעהנסטער פּלאַץ
וואו שבת פלעגט מען געהן שפּאצירען
און יונגע פּאָרלאך שטילערהייט
דאָרט פלעגען זייערע ליבעס פיהרען.

דיין שמאָלער טייך, וואס פרילינג נאָר
פלעגט שעהן און ברייט זיך צוגיסען,
און בעלי בתים פלעגען דאַן
מיט שטאָלץ אים קומען געריסען.

דיינע חסידים־שטיבלאך מיט די טענץ
מיט זמירות און געזאנגען;
ווי גוט מיר האָט זיך דאָרט געטרוימט
אין הארציג־זיסער באנגען.

ווי וואלט איך איצט דיר וועלן זעהן,
די וויעג פון מיינע יונגע יאהרען;
ס'האָט ניט די וויט און ניט די צייט
דיך אויסגעמעקט פון מיין זכרון.

אז וועה איז דעם מאן וואס פארלאזט זיך אז זיינע קינדער וועלען איהם העלפען.

לאַנדסלייט-יובּיליי

צום יובּיליי פון דער סאָסייעטי
פון לאַנדסלייט בין איך געווען,
מיין ליבע שטעטעלע, די ווייטע
האָב איך פאַרזאַמעלט דאָ געזעהן.

עס איז געווען ווי אַ וואונדער
עס איז געווען ווי אַ טרוים;
געוואָרען גרויס, פון דאַן די קינדער,
די עלטערע דערקען איך קוים.

די שעהנע מיידעל, באַשע-רבקה
געוואוינט פון אונז די צווייטע הויז;
די האָר פאַרקאַמטע אין אַ גריוועקע
פלעגט זי פאַרנאַכט פון הויז אַרויס.

דאָך קען איך זיך נאָך איצט דערקענען,
זי שמייכעלט ליעב, נאָך ווי אַמאָל;
און רופט מיך אָן ביים ערשטען נאָמען
און היימיש קלינגט אויך דאָ איהר קול...

באַלד הויבען אָן זיך טענער וויגען
ס'האָט די קאַפּעליע זיך צעשפּיעלט;
מען שפּיעלט אויך דאָ נאָר יענעם ניגן,
וואָס האָט דאָס הארץ
מיט פרייד דערפיהלט.

דער פידלער איטשע, אויך
דאָ דער בעסטער
און מאָטיע שפּילט נאָך אויף דעם פלוט,
דאָס איז דער היימישער אָרקעסטער
וואָס אונז דערפרייען איז נאָך גרייט.

עס פעלט נאָך אַרע מיט זיינע גראַמען
דאַן וואָלט די שמחה געווען פאַר פול,
עס פעלט דער טאַטע מיט דער מאַמען
דער קאַווקאַזער בית-המדרש
און די שוהל.

ווען אַ מעמבער איז ביי זיך שטאָלץ און גלויבט אַז ער איז אַן עקספּערט אין די ביכער, מיינט דאָס נאָך ניט אַז ער קען זיין אַ סעקרעטאַר.

די דיקטאַטאָרס

פון אב. מיללער

אָט די פּאָר דיקטאַטאָרס
איהר אַלע קענט זיי גוט,
האָבען זיך פערמאָסטען,
צו דערטרינקען
גאַנץ אייראָפּאַ אין בלוט.

זיי ווילען פערבלייבען
אין דער געשיכטע
מעג אַלץ געהן מיט פלאַמען,
וואָס גיבען זיי דערום
וואס אַלע מענשען זיי פארדאַמען

פיליכט איז דאָס שוין די גאולה
זיי מאַכען חרב די אַלטע וועלט
וועט ווירקליך זיין אַ פעולה?
אפשאַפען גרענעצען און געלט?

מען קען אויסשלאַכטען די מענשען
צונעמען די געלט,
חרוב מאַכען די הייזער
די וועלט, בלייבט וועלט.

די צווייטע דור הפלגה
צומישט ביי זיי די מוחות
זיינען זיכער מיט אַ זיג
מיט די איבערנאַטירליכע כחות.

אַנשטאַט די פעלקער, זאָלען זיין אין גלות
פארזוכען די קיניגע איצט דעם טעם,
אום צו בויען אַ נייע וועלט
פיליכט בעצאָלט זיך אָט דער טאַראַראַם.

אַלע קעניגע פון אייראָפּאַ
זעגענען זיך מיט זייער קרוין,
אויב זיי וועלען אויף זיי
אַמאָל אַ קוק טאָן
וועלען זיי מוזען אין מוזעאום געהן.

עס וועט מער ניט זיין קיין שנאה
אַלע קינדער פון איין מאַמען,
דער וואָלף און די שעפּס
וועלען זיך פוטערען צוזאַמען.

א באַגריסונג

פון פינאַנס סעקרעטאַר

מייער דזשייקאבס

מייער דזשייקאבס

מיין פאַרגעניגען וואָס איך האָב, אין מיין באַגריסען אייך צו אונזער צוויי־פאכן יום טוב, איז מיין פעדער צו שוואך אויסצודריקען.

אַלס פינאַנס סעקרעטאַר האָב איך, דורך די 15 יאָהר, וואָס איך דין דעם קרינקער פאַראיין, האָב איך געהאַט די געלעגענהייט צו קאָנען אַלע אונזערע מעמבערס און לאַנדסלייט, קומענדיג אין נאָענטע בעריהרונג מיט זיי, ניט נאָר ביי די מיטינגען, נאָר אויך ביי אַלע אונטער־נעמונגען און אויך ביי געלד זאמלונג פאַר'ן פאַראיין. אַלע מאָל האָבען מיר די לאַנדסלייט אויפגענומען ניט ווי א קאָלעקטאָר נאָר ווי א לייבליכען ברודער. דעריבער קען איך איצט קומען צו אייך אָפיסערס, מעמבערס פון קרינקער פאַר־איין און לײדיס אוקזילערי און זאָגען, זייט געגריסט צו אונזער אַלעמענס שמחה און גרייסען יום־טוב, אַז מיר האָבען דערלעבט פייערען אונזער 25־יאָריגען יובילעאום און איך האָף אַז מיר אַלע וועלען נאָך דערלעבען פייערען דעם 50־יאָריגען יובילעאום.

אויך איז מיין וואונש, אַז אַלע מעמ־בערס פון פאַראיין זאָלען פון היינט אָן און ווייטער צוליינען א האַנט אין דער ארבייט און ניט שטעהן פון ווייטען און לאָזען די אַרבייט אויף א קליינער גרופּע מעמבערס.

מיט ברודערליכען גרוס און דאַנק, פאַר דעם צוטרוי און אויך די עהרע צו זיין דער סעקרעטאַר פון מענער פאַראיין און אויך סעקרעטאַר פון סעמעטערי דע־פּאַרטמענט.

מאַיער דזשייקאָבס

* * *

גיט אָפּ כבוד דעם אַלטען, ער האָט אויסגעטראָטען די וועגען אויף וועלכע דו געהסט איצט.

* * *

אינ'ם חלום'ן וועגען דער צוקונפט, פאַרשלאָפט מען געוועגלאך די געגענ־וואַרט..

* * *

חרטה האָבען הייסט נישט צוגעבען צו דער באַגאַנגענער נאַרישקייט א פרישע.

אַז דו וועסט אויף זיך ניט אכטונג געבען, וועסטו זיך אליין פאַרלירען און זיך אפשר מעהר ניט קענען געפינען.

* * *

עס איז ניט וויכטיג וויפיעל פריינד דו האָסט, נאָר וויפיעל דו האלסט וויר־קלאַך פאַר אזעלכע.

באַגריסונג

פון מר. און מרס. סעם גרינבערג

מיר באגריסען דעם קרינקער פאראיין צו דעם 25 יאהריגען יובילעאום אויך דער לײדיס אוקזילערי צו איהר 20 יאריגען יובילעאום.

ווערטהע שוועסטער און ברידער פון אונזער פאראיין—

מיר האָבען ניט קיין ווערטער זיך אויסצודריקען און אייך דאנקען פאר דעם גרויסען כבוד וואס איר האָט מיר צוגעטיילט ביז איצט צו זיין אייער טשערלײדי פאר אזוי פיעל יאהרען ביי דער לײדיס אוקזילערי. איך דאנק אייך, מיינע ליבע שוועסטער וואס איר האָט מיר אימער געהאָלפען אין דער גוטער ארבעט, ווייל אָהן גוטע סאלדאטען איז דער קאמאנדיר קיין העלד ניט.
איך האָף אז אין דער צוקונפט ווע־לען מיר אויך ארבעטן צוזאמען פאר דעם וואל און בעסטן פון דער מענשהייט

אייער איבערגעגעבענע שוועסטער
און פריינט פון דער מענשהייט
חיענקע גרינבערג

א באַגריסונג

פון מר. און מרס. דזשא שניידער
צו דעם קרינקער פאראיין און
לײדיס אוקזילערי

אונזערע הארציגסטע גליקוואונשען צו אייער היינטיגען גרויסען יום־טוב וועלכער שטעלט פאָר מיט זיך א שעהנע, פראכטפאלע סימבאלישע בילד פון גרויסע אויפטוהונגען און גייסטיגע אונטערנעהמונגען. זאלען אייך אייערע גייסטיגע און פיזישע כוחות דינען אויף ווייטער לטובת אונדזערע שוועסטער און ברידער אין אונדזער אלטער היים שטאט
קרינק

●

די גרופּע פרייע געזעלשאַפט

גריסט הארציג דעם קרינקער פאראיין און לײדיס אוקזילערי צו זייער גרויסן יום טוב און ווינשט אז זיי זאלען אויף ווייטער אָנהאלטען זייער גוטע ארבעט פארן וואויל און בעסטען פון דער מענשהייט. און מיר האָפען אז אין דער גאר גיכער צוקונפט זאל די מענשהייט זיך מער ניט נויטיגען אין שטיצע, און אייער ארבעט זאל פאר־וואנדעלט ווערען אויפן קולטורעלען באדען אלס קוואל פון ליכט און פרייד.

גרופּע פרייע געזעלשאפט

●

ידידע מייער

אן איבערגעגעבענער לאנדסמאן אין טעטיגער טוער. זיין רעסטאראנט אף דיוויזשאן סטריט איז יעצט די העד־קוואדערס פון קרינקער לאנדסלייט שיקאגא

מיסעס ראז סטאלארסקי

אלטער סטאלארסקיס פרוי

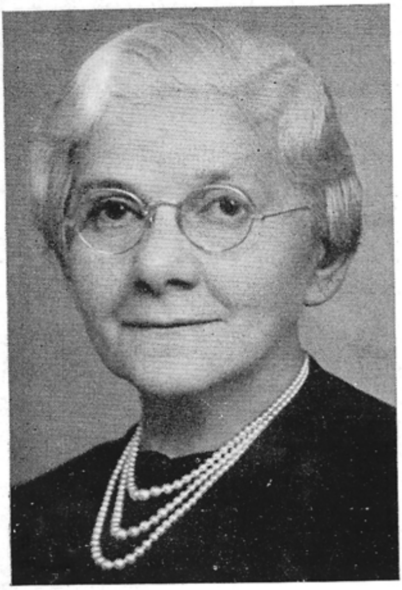

אלטע טיקאצקי

פרוי פון משה טיקאצקי, טרעזשורער

פעני מילער

דעם פרעזידענטס פרוי

דעראינערונגען און בילדער פון מיין ליעבער היים שטעטעלע קריניק ווינטער 1922

פון **לואיס שיין** (לייבקע נאַסקעס)

בייטאָג האָבן ווינטעלאַך זיך געשפּילט מיט אַ לייכטען שנייעלע. עס איז נאַכט. אַ טיפער בלויער קלאָרער הימעל טראָגט זיך ערגעץ ווייט אין דער הויך אַ פולע לבנה־נאַכט. שטיל, קיין מענשען צו זעהן, בלויז איך אַליין שטעה אויפ'ן בריקעל אין פראָנט פון מיין טאַנטעס שטוב. אַזאַ נאַכט דערמאָנט מיר פון אַ סך מיינע אייגענע אַמאָליגע איבערלעבונגען דאָ אין מיין ליבער, אימער ביינקענדער היים־שטעטעלע קריניק.

און ניט פילענדיג לאָז איך זיך אַרונטער אין גאַס. די בלענדיגע ליכטיגקייט פון דער לבנה אויפ'ן פריש געפאַלענעם ווייסען שניי קאָמפּאַנירען פאַרפירישׂ און עס שרעקט מיר דער קלאַנג פון מיינע אייגענע טריט. און דאָך רופט מיר עפּעס ווי צום געהן.

אָט בין איך אויפ'ן גרעבליע אין אונזער מיהל־גאַס אַרום יונה דעם שמיטס שטוב. איך שטעל זיך אָפּ, און ווער איינפאַך פאַרגאַפּט פון דער שטילקייט.

דער טייך איז פאַרפראָרען. דער שניי און ווינטלאַך האָבן אויסגעמאַכט פון איהם אַ ריזיגען שפּיגלענדיגען גלאָז. די לבנה זעהט מיר אויס אונטען אין פאַרפראָרענעם טייך איינגעפּאַסט, אָדער ווי זי זאָל אין טייך אַריינפאַלען. די לאָנקעס און פעלדער אַרום טייך ווי ווייט מיין אויג קען נאָר גרייכען ציט זיך אַוועק ווייטע פאַרשנייטע פעלדער און בלויען אויסגעשטערנטען הימעל.

איך געה אַרויף אויפ'ן אייז און האָב מורא ווי אַמאָל ווען איך בין נאָך אַקליין אינגעל געווען געקומען זיך גליטשען דעם ערשטען מאָל אויפ'ן פאַרפראָרענעם טייך. איך בלייב שטעהן פאַרטראַכט — פּלוצלינג בליצט אויף אין מיין קאָפּ אַ וואלד מיט עראינערונגען, און אַליין פון זיך פאַנג איך אָן אימיצען זוכען, רופען. אָה, מיינע אַלע יוגענט חברים! אַוואו זיינט איהר איצט? איז דאָס גאָר אפשר בלויז אַ יוגענט שפּיל פון פאַרבאַהאַלטעניש? אָה, איך וויים,איך וויים, דער גרויסזאַמער שיקזאַל האָט אייך צוטריבען איבער אַלע לענדער אויף ווייטע פרעמדע וועגען, און דער זעלבער גרויזאַמער שיקזאַל האָט מיר דאָ געבראַכט צו זיין דער שליח פון אייך אויפ'ן קבר פון אונזער פאַרלאָרענער יוגענט . . .

דער פראָסט פון אייזיגען טייך קריכט מיר אין די ביינער. עס פאַנגט מיר אָן טרייסלען פון קעלט. איך געה זיך אַראָפּ

פון פאַרפראָרענעם טייך און פאַרנעם זיך
געהן ווייטער אַרויף צום קאַסטיאָל. עס
ווילט זיך מיר געהן צו וויריענס וועלד־
לאַך, ווי אַמאָל אין אַזעלכע נעכט, מיר
פלעגען דאָרט געהן צו אונזערע סאַבראַ־
ניעס. איך ווער אָבער געשטערט. פון דער
ווייטען דערטראָגט זיך צו מיר דער בילען
פון הינט איך דערזעה זיי לויפענדיג צו
מיר איבער'ן שניי. פון דאָרטען פלעגען
אונז אימער באַפאַלען בייזע הינט . . .
איך קעהר זיך אום צוריק און פאַרנעם
זיך אויף אונזער קאַווקאַז — איך וואַנ־
דער איבער די געסלאַך און פיהל זיך ווי
מען זאָל מיר דאָ בע'גנב'ענען . . . ניטאָ
יענע קאַווקאַז. דוכט זיך אַז אָט דאָ איז
געשטאַנען איטשע שאַכנעס שטוב. דאָר־
טען אַנטקעגען נחמן דעם שניידערס שטוב
און נאָך אַ היפשע ביסעל הייזער און
איצט ניטאָ; אָדער איך קען זיי ניט גע־
פינען. אַן אָפענע ברייטע נייע גאַס שנייט
אַדורך צום מאַרק דאָרט. — שטיבלאַך
שטעהען ווי אויף אַ פעלד. די פאַרקאַנס
צענומען און פאַרשוואונדען. יענער קאַוו־
קאַז פון דער יוגענט. . . . נאָך אַ שטיק
פון מיינע קינדערשע בילדער האָט די גרוי־
זאַמע צייט צוטראָטען . . .

איך געה ווייטער און איך קום צו
צו סאַקאָלקער גאַס און פאַרנעהם זיך צום
מאַרק. פלוצלינג איך הער ווי מען שרייט
צומיר אין פויליש "סטאָי"! אַ ניט שים
איך. איך דערשרעק זיך ניט, איך בלייב
שטעהן. איך ווייס ווער דאָס איז. עס
דערנענטערט זיך צו מיר די פוילישע וועכ־
טער, זשאַנדאַרמען מיט סאָלדאַטען, און
כאָטש זיי דערקאָנען מיר, זאָגען זיי
קלעמערשט דאָס, "נאָך 9 אַזייגער אָוונט
איז ניט ערלויבט פאַר ציווילע זיך ווייזען
אין גאַס."

איך מאַך זיך, אַז איך פאַרשטעה ניט
וואָס זיי ריידען. איך גיב זיי סיגאַרעטען,
זיי ענטשולדיגען זיך פאַר מיר און פאַר־
לאָזען מיר.

איך געה זיך ווייטער אויפ'ן מאַרק.
איך דריי זיך אַרום, אַרום די קראָמען
און בוטקעס. באַטראַכט די מויערען און
הייזער. פינסטער שטיל, ווי קיינער זאָל
דאָרטען מעהר ניט וואוינען. יעדער הויז
דערמאָנט מיר אַזוי פיל עראינערונגען
און בילדער. אַמאָל דאָ אויפ'ן מאַרק איז
געווען אונזער אַרבייטער בירזשע. גע־
שפּאַצירט קוליק געפּאָהרען — חתנות
געווען. ס'האָט געשטורעמט מיט ברויזענ־
דיגען לעבען. איצט, אַרומבלאָדזשענדיג
דאָ, דוכט מיר, איך בין אויפ'ן בית־
עולם . . . די הייזער, בוטקעס און קראָ־
מען זיינען די מצבות. און, עס באַפאַלט
מיר אַ שרעקליכע מורא. . . .

איך לאָז זיך געהן מיט דער גאַס,
וואָס פיהרט צו דער רוסישער צערקווע.
איך שטעל זיך אָפּ ביים אייזערנעם טויער
שטיל איבעראַל. איך הער בלויז ווי דער
ווינט וויינט אין די גלאָקען. . . .

איך שנייד דורך חיים פעסל'ס שמאָ־
לע געסעלע און קום צו צום שוהל הויף.
איך בלייב געפּלעפט פון דער בילד. שטראַ־
לען ליכט פון דער לבנה פאַלט אויף דער
גרויער פּראָנט וואַנט פון דער אַלטער—
עטליכע הונדערט יאָהריגער שוהל. די
שרעקענדע שטילקייט און אומעט קריכט
צו מיר פון אַלע זייטען. עס דוכט זיך
מיר איך שטעה דאָ אַרום אַ גרויסע מתים
שטוב און באַלד וועלען דאָ אַלע דורות
מתים אונזערע פאַרשטאָרבענע טאַטעס
מאַמעס, זיידעס פו דאַנען אַרויסקומען,
און מיר מיט זייערע ביינערדיגע פינגער
פאַרנעמען . . . און מיט שרעק טראָג איך
זיך אָפּ פון דאָרטען.

מיט זייטיגע געסלאַך קום איך צוריק
צו מיין טאַטענ'ס שטוב.

און כאָטש, עס איז שוין גאַנץ שפּעט
ווילט זיך מיר ניט אַריינגעהן אין הויז.
איך קען זיך ניט שיידען מיט דער אומ־
געבונג און איינדריקונגען. דערום געה איך
אַרום אַהין און צוריק אין אונזער מיהל־
גאַס ווי אַמאָל, גאָר אַמאָל, צו מיינע 15—
16 יאָר אַלט זיצענדיג אין גראַדנער טור־
מע — אָדינאַצקע, פלעגט די נעכט ניט
קענען שלאָפען און אַרומגעהן אַהין און

(שלוס אויף זייט 44)

איך זעה אלץ ווידער

פון יאסל קאהן

(א מתנה מיינע קרינקער לאנדסלייט)

א

אלע נעכטנס קומען מיר אנקעגן,
זכרונות ברייגנען מיר צוריק צו לאנג פארגעסענע טעג.
ווי איצט געדיינק איך ווי מיר פלעגן —
מיט די אינגלאך פון מיל גאס פארפירן א געשלעג.

איך געדיינק נאך ווי איצט די קאווקאזער יאטן:
געוואגטע־קאכיגע און מיט הייס בלוט;
און ווי פאראויס פלעגט אונז פירן ווי סאלדאטן—
מיין קינדערשער העלד — יאנקע קאטיוט.

יאנקע קאטיוט מיט א זון פארברענטן פנים,
מיט בארוועסע פים וועלכע האָבען שוין פארלארן דעם וויסן קאליר,
פלעגט אונז קאווקאזער אינגלאך האלטן אין דערמאָנען—
אז צו אונזער העלדישקייט איז גאר נישטאָ קיין שיעור

ער פלעגט אונז גרייטען און פירן אין שלאכטען —
געגגן די אינגלאך פון מיל גאס און זייער פירער פייוול שנאנץ;
און אין אוונט פלעגן מיר הערן מעשיות ווי אין די באנאכטן
צעלאָזן זיך רוחות און שדים אין שול אוועק אין א טאנץ.

אָט זעען מיר די רוחות און די שדים לערנען תורה,
אין שרעק גליווערט זיך די בלוט בא יעדן שארך פון א בלאט;
נאר יאנקע קאטיוטס געלעכטער פארטרייבט פון אונז די מורא;
ער איז געוואגט — ווי עס פאסט זיך פאר א קאווקאזער יאט.

ב

קריניק, א שווערער פרעמדער נאמען,
נאָר פאר מיר אזוי אייגן פאר מיר אזוי נאָנט:
איך זעה ווידער דעם מארק מיט די קראָמען —
און ווי פריידיגע אידן טראגן שבת דעם טשאלנט

עס באווייזען זיך פאר מיר די קרינקער גארבארעס
וועלכע האָבען גע'חלום'ט פון רעוואלוציעס און ארבעטער מאכט;
און ווי שבת פלעגט מען שפילן אין פאָנדן און קארעס,
און קנאקן טרוקענע יאדרעס פרייטיק צו נאכט

דורך טויזענטער ווייטקייטן זע איך די בילדער
און איך פּאַס מיין אייגענעם לעבן אַריין אין זיי
איך פיל נאָך איצט דעם גערוך פון לאַפּעס־דובקעס און שילדער
אַט ווי מען פילט אַ גערוך פון ערשט געשניטענעם היי.

אַ סך מאָל בין איך שטאָלץ מיט מיינע קינדערשע יאָרן —
מיט די עטליכע יאָר וואָס עס האָט מיך קרייניק געשיינקט.
איך בין שוין טויזענטער מאָל אין קרייניק געפאָרן
אין אַלע מיינע טראַכטונגען וואָס איך האָב אויסגעביינקט.

דורך דער שווערער לאַסט פון מיינע אויסגעוואַקסענע יאָרן —
לויכטיגט אויף אין מיר אַ ליבע נאָר צו די טראַכטונגען אַליין;
אַט דאָס וואָס איך בין אין קרייניק געבוירן
און דאָס וואָס איך וועל מיט ליבע צו קרייניק פאַרגיין.

ג

וואָס זיינען יאָרן אין געלאַף פון צייט ?
וואָס זיינען קאַלענדאַר בלעטלאַך וואָס ווישן אַלץ אָפּ ?
אַט זע איך זיך ווידער פון חדר באַפרייט,
אַט זע איך אין שפּיגל מיין אינגליש בלאָנדן קאָפּ.

אַט וואַקסט פאַר מיר אויס מיין זיידע יאַנקעל בונעם
וואָס פלעגט זיך מיט קראַנקן אָטעם יאָגן איבערן שטעטל
און אין דריבנענקע אותיות פאַרשרייבן ווער עס האָט גענומען
פאַרן „גרויסן געווינס“ בא אים אַ צעטל.

עס לעבט פאַר מיר אויף זיינע קלוגע בלויע אויגן
איך הער ווידער זיין טיף ברוסטיקן קול;
עס איז ניט אמת אַז דורך יאָרן איז אַלץ פאַרפלויגן
איך זע פריש אַלץ ווידער — ניט ווי עס וואָלט געווען אַן אַמאָל.

איך זעה ווידער די רעוואָלוציאָנערע יאַטן
וועלכע האָבן געוואָלט איבעראַנדערשן די וועלט—
און ווי קרייניק ווערט פאַרפלייצט פון סאָלדאַטן
און ווי מיין מאַמע האָט אין באַלקאָן פאַרבאַהאַלטן דאָס געלט.

ווי די גלעקער פון די קלויסטערס האָבן זיך צוקלונגען,
און געגן די סאָלדאַטן זיינען געגאַנגען מיידלאַך מיט שטיינער
אין די שירצן:
און ווי אַלע יאַטן צוזאַמען האָבן מיט פייער געזזונגען:
„ברידער און שוועסטער לאָמיר זיך ניט אירצן לאָמיר
ניקאַלאַיקען די יאָרן פאַרקירצן“

איך זע אלעמען צוזאמען און באזונדער יעדן געשטאַלט,
די משוגעים — שלמה דובראוועր, שמעון און אזריאל פּלאָטקע,
אָט הער איך ווי מען שושקעט זיך אין וויריענס וואלד
האלטן איצט די ברידער און שוועסטער אַפּ א סכאָדקע.

אָט זע איך מיין זיידן חיים אשערס גוטן ערליכן פּנים,
אנטקעגן מיר לויכטן זיינע אויגן די העלע
איך הער ווי מיין באבע ריוועס קול וויינט — אז ס'האבן
זיך פארליינט שונאים
בא אים צונעמען פון קאווקאזן בית המדרש זיין שמש שטעלע .

איך געדיינק עס אלץ און געדיינק יעדנס פּנים,
און ניט דער גאנג פון די יארן האָט עס געקענט אפּשטעלן,
עס זיינען קיין יארן ניט פאַרלאָפן — איך דאַרף זיך ניט דערמאָנען,
מיינע זכרונות באצירן מיר ווי קאָלירטע קרעלן.

— —

וואס זיינען יארן אין געלאַף פון צייט?
וואס זיינען קאלענדאר בלעטלאך וואס ווישן אלץ אַפּ ?
אָט זע איך זיך ווידער פון חדר באפרייט,
אָט זע איך אין שפּיגל מיין אינגליש בלאנדן קאָפּ.

דברים היוצאים מן הלב

שלוס פון זייטע 11

מען צו די טייכען פון בבל, האָבען זיי געשוואָרען „אם אשכחך ירושלים תשכח ימיני״ —און איך האָב געשוואָרען — זאגט דער פּרעזידענט — אם אשכחך קריניק תשכח ימיני.

מיט אנשטרענגונג און מיט אן עקשנות׳דיגע כח האלט ער זיין שבועה און שטעהט ווי א געטרייער, איבערגעגעבענער סאלדאט אויף זיין פּאסטען, און מיר ווינשען אים נאָך א סך יאָרען אָנצוהאלטען דעם אמט און טאָן אזוינע גוטע ארבעט.

כמעט אן ארטיקעל

שלוס פון זייטע 22

און לאָמיר האָפען אז אין דער גאָר גיכער צוקונפט וועט דער קרינקער פאַראיין צוזאמען מיט אלע פריהייט ליבענדע קערפּערשאַפט פייערען דעם אמת׳ן זיג פון א באפרייטער מענשהייט, און עס זאָל מקוים ווערען די נבואה פון אונזער גרוי־

עראינערונגען

שלוס פון זייטע 41

צוריק אין 5 און א האלב טראָטיגער קאמער.

פארקלערט אין מיינע איינדריקען, האָב איך גאָר ניט באמערקט ווי די לבנה מיט איהרע ליכטיגקייט איז פארשוואונדען פון ערגעץ האָט אָנגעטראָגען אַ שטיק שווארצער וואָלקען איבער איהר און עס איז געוואָרען פינסטער. דערפאַר האָט אָבער אין צווייטען זייט הימעל אויסגעשיינט דער מאָרגענשטערען מיט זיין פינקלענדיגען בלויקייט. אה, יענע נעכט האָבען אזוי פיל שטערן פון הימעל געפאלען. . . .

און כאָטש נאָך מיין וויזיט אין אונזער ליבער קריניק איז שוין אוועק ווידער באלד 20 יאָהר, אָבער עס שטעהט נאָך אלץ פאר מיר קלאָר אלע בילדער פון ווינטער נאכט, 1922.

סען נבי ישעיה וואס ער האָט געזאגט אין זיין . . .

„והיה באחרית הימים״ . . .

נויארקער אפטיילונג

פון אונזערע קרינקער חברים און פריינד פון קרינקער ברענטש
389 א. ר. און קרינקער פרויען 389 ב. א. ר.
און לײדיס אוקזילערי

זייט הארציג געגריסט צו אייער גרויסען יום־טוב אונזערע טייערע פריינד און לאנדסלייט פון שיקגאער קרינקער פאראיין

אייערע קרינקער בר. 389 א. ר. פון נויארק

הײמאן ריבאק, לואיס בלאק, טראסטיעס
לואיס שיין, דזשייק לעווין, סעקרעטארים

יאנקעל קירזנער,
האספיטאלער

קושען און גערוסען צו אייך אלעמען אין אייער קרינקער פאראיין צו
אייער 25 יאהריגער גרויסער פייערונג
(לייבקע נאסקעס און איטקע)

YETTA and LOUIS SCHAEN

2700 Bronx Park East — Sec. V-24, Bronx, N. Y.

צו מיינע קרינקער יוגענד חברים אין שיקאגא

איך דאנק די געלעגענהייט וואס גיט מיר דעם פארגעניגען אייך אלעמען צו באגריסען צו אייער 25 יאריגען יובילעאום פון אייער קרינקער פאראיין אין שיקאגא. מיר איז ניט פרעמד די גרויסע הילפס ארבעט וואס איר האָט די גאנצע יארען געטאן פאר אונזער קרינקיק און אירע אינסטיטוציעס.

איך וואלט דאָ געוואלט א סך פון אייך אָנרופען ביי די נעמען, נאר לײדער האָט די צייט שוין פארווישט אלע שטעגען, דאָך שטעהט איר מיר פאר די אויגען אין מיין ווייטער פארגאנגענהייט

אייערער מיט אלע אמאָלדיגע קרינקער דעראינערונגען

י ו ס ף   ג א ב י א ט ע ר

MR. & MRS. JOSEPH ALPERT

300 RIVERSIDE DRIVE

New York City, N. Y.

איך, זשאמע, פון קאווקאז, קריניק, מאך א לעבן אין נוארק, ניו דזשווירזי שיק מיינע גערוסען צו אלע מיינע יווגענט פריינד אין אייער שיקאגאער קרינקער פאראיין צו אייער פייערונג

Mr. & Mrs. Sam Sieman
257 Wainwricht Ave.
Newark, N. Y.

אין קריניק האט מען מיר גערופען האצקעל אדעלסקער, איך געפין זיך אין ווירדזשיניא סטיט. לייבקע נאמקעס האט מיר געהאפט מיט א באגריסונג פאר אייך. טא זייט טאקע הארציג געגריסט צו אייער יובילעאום

MR. & MRS. J. CHINSKY
Pennington Gap, Va.

מיין הארציגע באגריסונג צו אלע מיינע עלטערע פריינד אין אייער שיקאגאער קרינקער פאראיין צו אייער גרויסען יום־טוב

ZELIC MEYERS
(זעליק)
344 Sheffield Ave.
Brooklyn, N. Y.

חיים בערעל און פרוי שיקען אייך א גערוס צו אייער 25 יאהריגען יובילעאום

Mr. & Mrs. H. Weinberg
1142 College Ave.
Bronx, N. Y.

חיים שלימקע מיט יאכע פייגעל, שיקען א הארציגען גערוס צו זייערע יוגענט חברים אין שיקאגאער קרינקער פאראיין צו זייער פייערונג.

Mr. & Mrs. HY. COHEN
1529 W. 10th Street
Brooklyn, N. Y.

גערוסען דעם שיקאגאער קרינקער פאראיין צו זיין 25 יאהריגער פייערונג

Mr. & Mrs. J. Kirshner
(יאנקעל טשייני)
1242 Wheeler Ave.
Bronx, N. Y.

איך, אייזיקעל דער שווארצער באגרים אייך צו אייער 25 יאריגען יובילעאום

MR. & MRS. I. SMITH
355 E. 165th Street
Bronx, N. Y.

א גערוס פון זאוולען צום קרינקער פאראיין אין שיקאגא צו זיין פייערונג

Mr. & Mrs. SAM COHEN
399 DeWitt Avenue
Brooklyn, N. Y.

צו מיינע לאנדסלייט און חברים אין שיקאגא שיק איך מיין פלאמענדען גרוס צו אייער 25 יאהריגען יובילעאום. געהט אָן מיט אייער גוטער ארבייט

LOUIS BLOCK

לייזער קאטשקע

4010 Saxon Avenue — Bronx, N. Y.

גערוסען צו אייך מיינע קרינקער יוגענט חברים אין שיקאגאער קרינקער פאראיין צו אייער יובילעאום

MR. & MRS. JULIUS SIEGEL

3435 Jerome Ave. — Bronx, New York

איך, א קרינקער יאט, ליבקע זאלעס, שיק מיינע אלע גוטע וואונשען צו מיינע יוגענט חברים און יאטען פון שיקאגאער קרינקער פאראיין צו זיין 25 יאהריגען יובילעאום

LOUIS SIEGEL

1982 Honeywall Ave.
Bronx, N. Y.

איך, חיים לייב מיט זעלדען, פון סופראסלע און קריניק, שיק אייך א הארציגען גוט יום־טוב צו אייער 25 יאהריגען יובילעאום. איר זאלט דער־לעבען אונז בעטען צו אייער 50 יאהריגער שמחה

Brooklyn, N. Y.
1652—77th Street

MR. & MRS. HY. REBOCK

גערוסען צו אונזערע יוגענט חברים פון שיקאגאער קרינקער פאראיין

Mr. & Mrs. W. LEVINE

(וועלוועל און טאללע)

1123—55th Street
Brooklyn, N. Y.

א גוט יום טוב אייך מיינע קרינקער לאנדסלייט פון שיקאגאער קרינקער פאראיין

Mr. & Mrs. Morris Terkel

(משה לייבעס)

1749 E. 34th Street
Brooklyn, N. Y.

באגריסונגען פון די לאס אנדזשעלאס לאנדסלייט

געזאמעלט ביי דארא מילער, געוועזענע סעקרעטער

מיר, די לאנדסלייט פון לאס אנדזשלאס באגריסען דעם קרינקער פאראיין צו זיין 25 יאריגען יובילייאום און די לײדיס אוקזילערי צו זייער 20 יאריגען יובילייאום. מיר ווינשען אייך סוקסעס אין אייער וואלטעטיגע גוטע ארבייט וואס איר טהוט פאר דער אלטער היים קריניק און פאר אלע אידישע אינסטיטוציעס דא אין אמעריקא. מיר ווינשען דאס אין גיכען זאל ווערען פרידען אויף דער וועלט.

מיר, די לאנדסלייט פון לאס אנדזשעלעס באגריסען דעם קרינקעער פאראיין צו זיין 25 יאריגען יובילעאום און די לײדיס אוקזילערי צו זייער 20 יאהריגען יובילעאום. מיר ווינשען אייך סוקסעס אין אייער וואלטעטיגע גוטע ארבעט וואס איר טוט פאר דער אלטער היים קריניק און פאר אלע אידישע אינסטיטוציעס דא אין אמעריקא. מיר ווינשען דאס אין גיכען וועט ווערען פרידען אויף דער וועלט.

דארא מילער און פאמיליע

סעם מילער און פאמיליע

ענע מילער און פאמיליע

איימאן אלפערט

דייוו אלפערט

סעם לעווין, אונזער אמאליגער סעק.

בײלקע יודעל לאסקעס

דזייק אלפערט

COMPLIMENTS OF

F & F DRESS CO.

850 S. Broadway — Los Angeles

CALIFORNIA

אנשעל פררידמאן

באגריסונג פון

מעקסיקאנער לאנדסלייט פון קריניק

איטקע אלקאן,

בעריל דעם אסטראוועדס ווייב און די קינדער

לינא פינקאווסקי

טאני גרינשפאן

ענריקא אלקאן

מיישעל קאהן

מערי לעווין, א טאכטער

אַ קנעפּעל קומט אויך צו נוץ

מאַן: ווארום האָסטו אין דער פּושקע פאַר די יתומים אריינגעוואָרפען אַ קנע־פּעל?

פרוי: ווייל איך האָב געהערט, ״אַז זיי קליבען קליידער פאַר די יתומים״ דאַרפען זיי דאָך געוויס האָבען קנעפּלעך.

* * *

דער האָהן איז די כּפּרה

וואס האָט דער האָהן פאַרזינדיגט וואס מען שלאָגט מיטאים כּפּרות ?

דאָס איז, ווייל ווען מען שלאָגט אידען קרעהט אַפילו נישט קיין האָהן.

* * *

די קונסט פון שווימען

איינער האָט זיך געבאָדען אין טייך און איז שיער נישט דערטרונקען געוואָ־רען. אַז מען האָט איהם אָפּגעראַטעוועט, האָט ער געשוואָרען מעהר נישט אריינצו־געהן אין וואַסער אַזוי לאַנג ווי ער וועט נישט קאָנען גוט שווימען.

* * *

די ערד איז פאַרנומען

די ערד איז אינגאַנצען פאַרנומען, פון באַנדיטען און שופטען, דאָס איז עס נישט קיין וואונדער וואָס מענשען פליהען אין דער לופטען.

* * *

אומבאַשטראָפט שלאָגען

פאַר וועלכען שלאָגען ווערט מען ניט בעשטראָפט?

ווען מען שלאָגט זיך על חטא.

* * *

מאַנכע מענשען פרייען זיך מיט זייער גליק נור דארום, ווייל זיי וויסען אַז אַנ־דערע מענשען האָבען דערפון גרויס שברות־הלב.

לאָזט מיר כאָטש זעהן

ווען די קרינקער שוהל האָט געברענט, און אַ גרויסער עולם האָט זיך פאַרזאַ־מעלט צו קוקען צו דער שרפה. אין מיטען דערינען איז אָנגעלאָפען אַן אַלטע אידענע און האָט זיך גענומען שפּאַרען און שטו־פּען און מיט רחמנות זיך גענומען בעט־טען: — אידען פאַרדינט אַ מצוה און לאָזט מיר זעהן דאָס פייער. איך האָב ניט געהאַט די זכיה צו זעהן **דעם בית המקדש** ברענען, לאָזט מיר כאָטש זעהן ווי די שוהל ברענט. . . .

* * *

אַלטע־נייע גלייכווערטלאַך

אַז אַ קאַרגער זאָל אָפּגעבען דאָס לעצטע שטיקעל ברויט צו אַ צווייטען, קאָן נאָר טרעפען ערב פּסח

* * *

אַ גוטער פריינד איז געגליכען צו ווייַן.

וואָס לענגער ער האַלט זיך, אַלץ בעסער איז ער.

* * *

אפילו דער וויטסטער וועג האָט אויך אַ סוף.

* * *

די וואונדער פון דער רעליגיאָן דאַרף מען אַרונטערשלונגען גאַנצערהייט, ווי פּילען, און מען טאָר זיי נישט צוקייען.

* * *

פּילע מענשען וועלען גיכער געבען דעם רייכענם הונט אַ שטיקעל פלייש, ווי דעם אָרימאַן אַ שטיקעל ברויט.

* * *

ווער האָט ניט קיין שונא?

נאַראָנים און משוגעים האָבען נישט קיין שונאים.

א באַגריסונג

מר. און מרס. דייוויד סעלקאָף

מיט זייערע קינדער

אונדזערע האַרציגסטע באַגריסונגען שיקען מיר היינט צו דעם גרויסן דאָפּעלטען יום טוב 25 יאָר גאָלדענע אַרבייט פון דעם קרינקער מענער פאַראיין און 20 יאָר בריליאַנטענע אַרבייט פון דער קרינקער ליידיס אוקזילערי.

מיר אַלע אונטערגעצייכענטע שליסען זיך אָן מיט אַלע קרינקער צו גלייך צו באַטייליגען זיך אין דעם שיינעם איינדרוקספאָלען יום-טוב

מר. און מרס. סאָפיע און סעם בערגער און פאַמיליע

מר. און מרס. איידע און סאָל ווילקס און פאַמיליע

מר. און מרס. ראָז און סעם סמיט און פאַמיליע

מר. און מרס. דינקע און סאָל בערגער און פאַמיליע

מר. און מרס. רוט און דזשוליוס סעקס און פאַמליע

מר. און מרס. פּייה און דזשים סיילערסאָן און פאַמיליע

מר. און מרס. דאָרע און דזשעק גוירשען און פאַמיליע

דער ביאַליסטאָקער סאָשעל קלאָב

די אָפיסערס, די עקזעקוטיווע מיט דער גאַנצער מעמבערשיפּ באַגריסען דעם קרינקער אונטערשטיצונגס פאַראיין צו אייער 25 יאָריגען יובילייאום . מיר, אַלס ביאַליסטאָקער לאַנדסלייט, שעצען אָפּ זייער שטאַרק אייער גוטע אַרבעט פאַר די 25 יאָר. פילע מאָל זיינען זיי, אַלס קלענערע שטאָט לאַנדסמאַנשאַפט געווען אַן אינספּיראַציע פאַר אונז ביאַליסטאָק. מיר האָפען און ווינשען אַז די היטלער מגפה זאָל זיין פאַראיבער און די קרינקער וועלען ווייטער טאָן גוטע אַרבייט אין בילדען שולען און וועלען אַרבייטען פאַר א שענערע וועלט

איזידאָר צוקערמאַן פּרעזידענט   הערי לאַפּינסקי, סעקרעטאַרי

דוד גאָטפריעד, פינ. סעקרעטער

פינאנציעלער באַריכט פון אונזער סעמעטערי

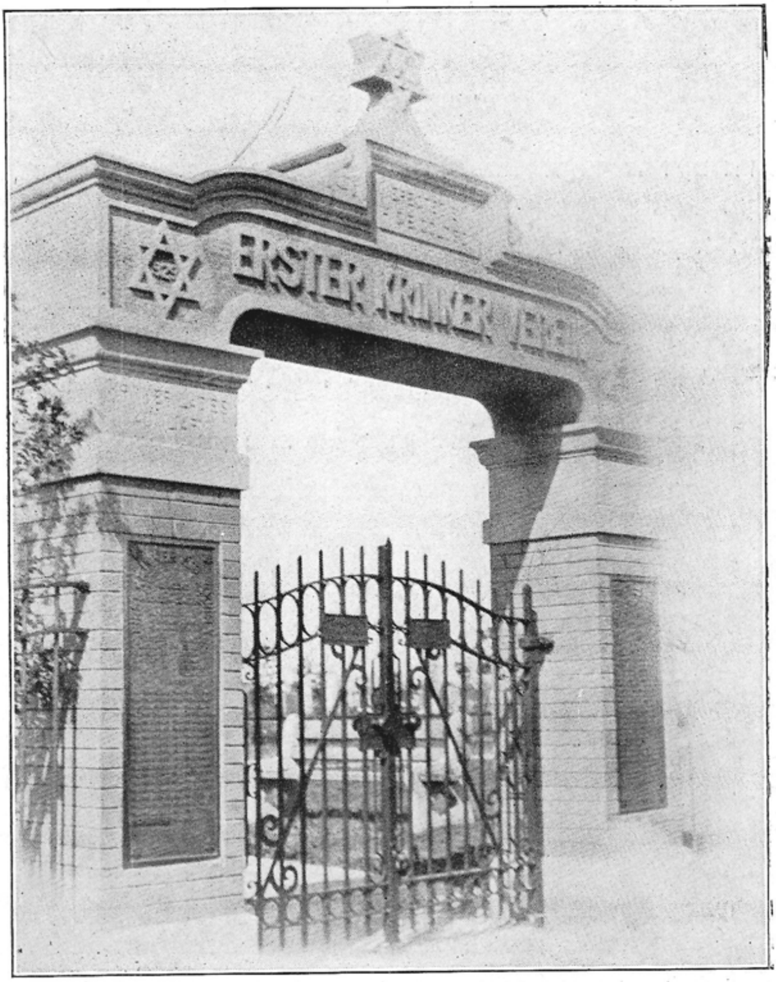

די סעמעטערי פאַרמאָגט 125 פאַמיליען לאָטס און זי איז שוין אויסגעצאָהלט געוואָרען אינגאַנצען. זי איז איצט דער אייגענטום פון פאַראיין.

די ערד האָט געקאָסט ($11,282.50). אימפּרואוומענט — ווי דער פענס דער אַרטש, די סייד־וואָקס, בראָנזענע פלעיטס, בוימער און אזוי ווייטער, האָט געקאָסט געגוי $2,190.70.

אין דער קאַסע פון סעמעטערי'ס טרעזשורער, היינט צו טאג געפינט זיך $831.90 די סעמעטערי איז שולדיג צום פאַראיין אַ סומע פון $955.19.

לאָטס פאַרקויפטע 59 גאַנצע און 2 האַלבע. סינגעל גרעיווס 23. מיר האָבען נאָך צו פאַרקויפען 39 לאָטס גאַנצע.

אַלזאָ, דאָס איז דער צושטאַנד היינט־צו־טאָג פון אונזער סעמעטערי.

דער ברענטש 65 ארבייטערררי רינג

באגריסט דעם קרינקער פאראיין צו זיין 25 יאריגען יובילעאום און די לײדים אוקזילערי צו זייער 20 יאריגען עקזיסטענץ. אייער נאבעלע ארבעט איז אונז גוט באקאנט פאר דער צייט וואס איהר עקזיסטירט העלפענדיג אייער אלטע היים און אויך די אלע וויכטיגע אינסטיטוציעס.

מיר ווינשען אייך ערפאלג אין אייערע ווייטערטיגע טעטיגקייטען

וויקטאר מארגאליס, סעקרעטער

Mr. & Mrs. J. Weiner and Family

קאמפלימענטס פון

דייוויד דייווידסאן

חאצקעל אבע עסטערקעס א זון

COMPLIMENTS OF

Mr. & Mrs.
JACOB GOLD

Mrs. BELLA OSTROW
8002—21st AVENUE
Brooklyn, N. Y.

(ביילקע אלטער דעם שניידערס)

מיין הארציגע באגריסונג צו אייער 25 יאריגען יום טוב. לאמיר אלע דערלעבען צו זיין אייער מחותנ'סטע צו אייער 50 יאהריגען יובילעאום.

קרינקער פרויען בראנטש 389
ב. א. ר. פון נויארק

ווינשט אייך

איין הארציגען מזל טוב

SECRETARY-TREASURER:
Sarah Shebitz   Frida Kishner
TRUSTEES:
Yetta Schaen   Lillian Portnoy

מיר באגריסען דעם קרינקער פאראיין און לײדים אוקזילערי צו זייער יום טוב

פון מר. און מרס.

L. WISHNACK
4016 SAXON AVENUE
Bronx, New oYrk

Mr. & Mrs. Walter Wein and Family

COMPLIMENTS OF

S. J. JACOBSON & CO.

INSURANCE AGENCY

175 W. JACKSON **HARison 0670-71**

COMPLIMENTS OF

MR. & MRS. M. LAPPIN

and FAMILY

COMPLIMENTS OF

MR. & MRS. HYMAN SHNEIDER

and FAMILY

HAMMOND **INDIANA**

COMPLIMENTS OF

MR. & MRS. PHILLIP SHNEIDER

and FAMILY

HAMMOND **INDIANA**

Mr. & Mrs.
CHAS. SOLOVY & SON

5100 SHERIDAN ROAD
Sunnyside 2838

Mr. & Mrs.
ABE. SAPERSTEIN

6538 N. ASHLAND AVE.
Hollycourt 6319

Mr. & Mrs. S. PALON

4338 N. KIMBALL AVE.
Independence 5666

Mrs. SARAH SOLOVY

6327 W. RAVEN AVE.
Newcastle 4922

COMPLIMENTS OF

MR. & MRS. ALEX EDWARDS

5040 N. RIDGEWAY **IRVing 9565**

MR. B. FARBER

5010 N. SAWYER AVE.
Keystone 0768

MR. & MRS. SABIN

3041 ARGYLE STREET
Irving 2870

MRS. ANNA TERKEL
and FAMILY

1217 N. WASHTENAW AVE.
Armitage 6751

HARTMAN & MILLER

FUNERAL DIRECTORS

GRANDCHILDREN
of
JOE SHNEIDER

Diana Schnider
Jimmy Schnider
Tommy Schnider
Arnold Schnider
Seely Mischkovsky
Lena Mischkovsky
Leo Mischkovsky
Bertha Mischkovsky
Norman Mischkovsky
Sammy Shiffman
Nomai Shiffman

GRANDCHILDREN
of
Mr. & Mrs. M. A. JACOBS

Lois Jacobs
Sally Jacobs
Ellen Jacobs
Maralyn Newman

GRANDCHILDREN
of
MR. & MRS. GILL

Isabell Gill
Roselyn Gill

GRANDCHILDREN
of
Mrs. GREENBERG

Alvin Goldstein
Billy Goldstein
Myrna Sushteak

GRANDCHILD
of
Mr. & Mrs. RUBEN

Jackern Ruben

GRANDCHILDREN
of
MAX COHEN

Norman Glassman
Ruth Glassman
Sheldon Solovy
Lena Cohen

GRANDCHILDREN
of
MAX SMITH

Dorothy Saffir
Oliver Saffir

GRANDCHILDREN
of
MR. & MRS. D. SELKOFF

Bertha Berger
Zena Berger
Miriam Wilkes
Martin Smith
Beatrice Smith
Lois Traub
Bernard Berger
Terry Sacks
Jack Sacks
Beschel Sacks
Barbara Saleson
Sidney Saleson
Toby Gershen

GRANDCHILDREN
of
N. JACOBS

Ralph Jacobs
Samuel Jacobs
Morton Jacobs
Molly Jacobs
Elayne Fohrman
Neal Fohrman
Lois Frank
Ronald E. Traub
Roebrt Jacobs
Shirley Jacobs
Howard Jacobs

GRANDCHILD
of
MR. & MRS. LEVITT

Leona Litven

GRANDCHILD
of
MR. & MRS. ABE MILLER

Mary Jane Miller

GRANDCHILDREN
of
Mr. & Mrs. NAT. JACOBS

Elaine Jacobs
Buddy Jacobs
Lawrence Jacobs
Bertha Jacobs
Esther Ruth
Renee Jacobs

GRANDCHILDREN
of
Mr. & Mrs. M. TIKOTSKY

Bob Zodin
Vita Zodin
Armind Thomas
Phil Thomas
Sherry Thoman
Norman Tyson

GRANDCHILDREN
of
MR. & MRS. H. MILLER

Jack Miller
June Miller
Eddie Miller

GRANDCHILDREN
of
MRS. P. MEYER

Irving Koppel
Ruth Koppel
Mildred Koppel

OFFICERS OF THE FIRST KRINKER AID SOCIETY

HYMAN MILLER, President

MAX JACOBS, Vice-Pres.

MAYER JACOBS, Finance Sec'y

ABRAHAM FRIDENSTEIN, Rec. Sec'y

MORRIS TIKOTSKY, Treasurer

OFFICERS OF LADIES' AUXILIARY

ANNA GREENBERG, President

ANNA JACOBS, Vice-Pres.

BEKIE GARFIELD, Fin. Sec'y

FANNIE MILLER, Treasurer

OFFICERS OF LOAN FUND

MASHA RUBIN, Sec'y

HYMAN MILLER, Treasurer

ANNA GREENBERG. Trustee

MAYER JACOBS. Trustee

OFFICERS OF CEMETERY DEPT.

MAYER JACOBS, Sec'y

SAM SACKS, Treasurer

HYMAN MILLER, Superintendent

BEN ALPERT, Trustee

ALTER LIEDER, Trustee

JULIUS LIEDER, Trustee

ARRANGEMENT COMMITTEE

The Arrangement Committee of Our 25th Anniversary and Editorial Staff of This Souvenir Book Jointly with the Executive and Ladies' Auxiliary

HYMAN MILLER
ABE MILLER
ABRAHAM FRIEDENSTEIN
MORRIS TIKOTSKY
MAYER JACOBS
MAX JACOBS
DAVE SELKOFF
ABE WEINBERG
JOE SCHNIDER
SAM SACKS
JOE SILVER
ALTER LIEDER
BEN ALPERT
ISAAC FRIEDMAN
HARRY STOLARSKY

ANNA GREENBERG
FANNIE MILLER
ANNA JACOBS
BEKIE GARFIELD
MASHA RUBIN
ROSE JACOBS
ANNA WEINBERG
SARAH GILL
GOLDIE SCHNIDER
ANNA TERKEL

פינאנציעלער ראפּארט

אונזערע טעטיגקייטען און ציפערען פון 1915 ביז 1940

פון קרינקער פאַראיין

●

די איינגאַמע פאַר די 25 יאָהר פון דיוס, טעקסעס, פּראָפיטען פון אונטערנעהמונגען, קאָלעקשאָנס פון מיטגלידער און לאַנדסלייט.

טאָטאַל איינגאַמע	**$29,393.02**
אויסגאַבען זיינען ווי פאָלגט: אָרגאַניאַציאָנס אויסגאַבען, ווי פּרינטינג פּאָסטעידזש, האָל רענט, סאַלאָרים צו אָפיסערם און ז. וו.	**$ 8,120.39**
געשיקט פאַר קרינקער אינסטיטוציעס: ווי לינת הצדק, יתומים קאָמיטעט, מעות חטים, חדר הכלל, פאָלקס שולען, העברעאישע שולע, ביבליאָטעק, לאַי קאַסע, לאָדאָווניע, מרחץ, שול און האָלץ פאַר אָרימע	**11,537.08**
שטיצע צו ארגאניזאציעס און אלגעמיינע רעליעף פאנדען אין די פאַראייניגטע שטאַאטען	**2,847.18**
קראַנקען בענעפיט: איז אויסגעצאָלט געוואָרען	**2,984.98**
שטיצע: צו מעמבערס	**1,903.20**
פיונעראַל בענעפיט:	**1,000.00**
אויסגעליען: צו דער סעמעטערי דעפּאַרטמענט	**955.19**
טאָטאַל אויסגאַבען	**$29,348.02**
	$29,348.02
טאָטאַל אין קאַסע	**45.00**

* מיר האָבען קאָלעקטעט $400.00 פון מעמבערס און לאַנדסלייט און איבערגעגעבען צום אידישען "וועל-פעיר" פאָנד. די סומע איז ניט אַריינגערעכענט געוואָרען אין דעם באַריכט. עס איז איבערגעגעבען געוואָרען דירעקט צום פאָנד.

* מיר האָבען אויך קאָלעקטעד $1,000.00 דאָלאַר פאַר דער אַלגעמיינער פאָלקס שולע אין קריניק, וועלכע 800 דאָלאַר איז אַוועקגעשיקט געוואָרען און 200 דאָלאַר געפינט זיך אין אַ באַזונדערען פאָנד ביי אונז דאָ אין אַ שיקאַגאָ באַנק.

אונזער באגריסונג

אין אַ שרעקליכע מלחמה צייט, ווען די וועלט ווערט פאַרפלייצט פון בלוט און טרערען, און צוזאַמען מיט אַ גרויסען טייל פון די פעלקער פון דער וועלט געפינען זיך פון אונזער אידישען פאלק אין די שרעקליכסטע צושטענדען אין דער וועלטס געשיכטע; אין אַזא צייט קומט אונז אויס צו פייערן אַ 25 יאָהריגען יובילעאום פון אונזער קרינקער אונטערשטיצונגס פאראיין און אַ 20 יאָהריגען יובילעאום פון די קרינקער ליידים אוקזילערי.

25 יאָהר פון נאָבעלער אַרבייט — העלפען אונזערע לאַנדסלייט אין אונזער אַלטער היים־שטאָט קריניק, און אויך ביז איצט איז געווען נויטיג הילף — איז עס דאָך געווען אַ גן־עדן אין פאַרגלייך מיט די צושטענדע היינט צו טאָג!

אין דער איצטיגער צייט טאָרען מיר ניט בלייבען גלייכגילטיג צו די אומגע־הויערע נויט אין וועלכע אונזערע אידישע פאָלקס מאַסען געפינען זיך אין יע־נעם גרויסען, שרעקליכען קאָנצענטראַציאָן לאַגער וואָס איז אַמאָל געווען די שעהנע, פרייע דעמאָקראַטישע לענדער פון אייראָפּאַ; דאַרפען מיר זיך שטאַר־קער צוזאַמען נעהמען! מוז אונזער הילפס אַרבעט פאַרדאָפּעלט ווערען, און זאָל דער גרויסער יובילעאום יום־טוב פאַרוואַנדעלט ווערען אין אַ גרויסע הילפס באַוועגונג פאַר אונזערע ליידענדע ברידער אין יענעם גרויסען יאָמער טאָל און צוזאַמען מיט אַלע פּראָגרעסיווע כוחות פון דער וועלט, לאָמיר העל־פען ברייננגען די באַפרייאונג נאָך וועלכע די גאַנצע וועלט לעכצט איצט.

זייט געגריסט אַלע אונזערע קרינקער פריינט אין שיקאַגאָ!
און אין אַלע טהיילען פון דער וועלט

היימאַן און דזשעני שניידער

פיליפּ און עני שניידער

די לאַי - קאַסע

דיזע אָפּטיילונג פון הילפע, וואָס מיר גיבען אונזערע מעמבערס, אין דער פאָר־מע פון אויסלייען געוויסע סומען געלד אָהן אינטערעסט, האָט זיך אַרויסגעצייכנט זייער נוציליך פאַר די יאָהרען פון זיין עקזיסטענץ.

די לאַי־קאַסע האָט זיך געגרינדעט אין מארטש דעם 17־טען, 1929 פון איניגע מיטגלידער וועלכע האָבען געגעבען צו פינף (5) דאָלאַר אונטער דעם נאָמען שער־האָלדערס. היינט צו־טאָג איז די מיטגלידערשאַפט ערוייכט אין דער צאָל פון 42 און דער קאַפּיטאַל דארום באַ־שטעהט איצט פון $626.50

מיר לייען אויס צו מיטגלידער סומען ביז 30 דאָלאַר.

די לאַי־קאַסע בעלאַנגט צום פאַראיין און אוקזילערי ווערט פאַרוואַלטעט פון סעקרעטאַר טרעזשורער און דריי (3) טראָסטיעס.

פאַרדי לעצטע עטליכע יאָהר איז מאַשע רובין אַלס סעקרעטאַר און זי צייכענט זיך אויס אין איהר אַרבייט.

עס איז איצט אויסגעליען געוואָרען צו מעמבערס אַריבער 400 דאָלאַר. און עס איז אַ וויכטיגע אָפּטיילונג, וואָס אַנבאַ־לאַנגט צו געבען הילפע צו די מיטגלידער אין פאָרמע פון אויסלייען געלד, ווען זיי נויטיגען זיך.

ווען דו האַלסט דיין האַנד פאַר די אויגען פאַרשטעלסטו מיט דיין קליינער האַנד די גרעסטע בערג. אַזוי פאַרדעקען די קליינע מענשליכע תאוות דאָס גרויסע ליכט. און די גרויסע סודות מיט וועלכע די וועלט איז פול.

פינאַנציעלער באַריכט פון אונזער פרויען פאַראיין פון 1920 ביז 1940

פאַר די 20 יאָהר פון אונזער עקזיסטענץ

איינקנאַמען פון דיוס, אונטערנעמונגען, דאָ־ניישאָנס:

טאָטאַל איינקאַמע — $8,206.06

אויסגאַבען: געשיקט אין קריניק פאַר אַלע אינסטיטוציעס — און אויך לאָקאַלע אויס־גאַבען און פאַר אַלגע־מיינע שטאָדטישע און אידיש -- נאַציאָנאַלע אינסטיטוציאָנס־שטיצע צו מיטגלידער און לאַנדסלייט בלומען און מתנות צו קראַנקע.

טאָטאַל אויסגאַבען — $7,946.25

בלייבט אין קאַסע — 259.81

בעסער צו זיין אויף אַ ווייל א גביר אין חלום, איידער צו זיין א שטענדיגער ארימאַן אויף דער וואָהר.

* * *

אפילו דער שטילסטער מענש שלאָגט זיך מיט דער דעה.

יזכור

ווערטע שוועסטער און ברידער!

מיט אַ טיפען וואונד אין אונזערע הערצער, און מיט גרויס שמערץ דערמאָנען מיר דאָ, אין דיזע שורות, די שוועסטער און ברידער וועלכע זיינען פון אונז אַפּגעריסען געוואָרען, דורך דער גאַנצער צייט וואָס מיר עקזיסטירען אַלס פאַראיין.

זייערע כחות און אַרבייט וואָס זיי האָבען אַוועקגעגעבען פאַר דעם פאַראיין, ביים לעבען, וועט אַלע מאָל דערמאָנט ווערען מיט ליבע און אכטונג, פון ערשטען קרינקער אונטערשטיצונגס פאַראיין און לײדיס אוקזילערי.

אין דעם איצטיגען פריילײכען מאָמענט רייסען מיר איבער אונזער יום־טוב׳דיגע שטימונג אויף אַ פּאָר מינוט צו דערמאָנען די מיטגלידער, וועלכע דער מלאך המות האָט פריהצייטיג אַוועקגערויבט פון אונז.

מ ע נ ע ר

פּנחס פיינבערג
דייוויד פוריע
ברוך אליהו וויינער
דוד סאַלקין
דוד גרינבערג
יצחק פּערלמאַן
ישראל קאַפּלאַן
מייער מינקוס
אַוויגדער עדוואַרד
ברוך סיימאַן
יוסף סיימאַן
לואיס סערלין
נייטען סערלין
שמואל מינקוס
מארים בושניק
יהודה גאַלינסקי
ישיעה לעווין
יהודה עדוואַרד
לענארד מייער
הערי מייער
מייער קאָהען
ניסן קירזנער
הערי שניידער
שלום סארפוס
סעם גאָרדין
אלקנה קאָהען
אַלטער סטאָלארסקי
יעקב פינק
יונה ניומאַן
ישראל ניומאַן
יאָסעל גאָלדסאָן
סעם טערקעל
סעם קארעש
מאַקס מייער
אַלטער בוש
משה דריי
שלום קאפולער

יזכור

מענער

ישראל רובינשטיין
גדליהו סידראַנסקי
יהושע זעליק סאָלאָוויי
אפרים שטיינבערג
ישראל שטיינבערג
יוסף עפּעלבוים
יוסף מאַרקוס
אַלטע קאַפּעל
מאַקס שייפער
דזשייק דעמבא
דייוו רובינשטיין
יצחק מיללער
חיים מייער רובינשטיין
אַדאָלף פינק
אייב קלעסס
משה אַלפּערט

פרויען

מערי סמיטה
חנה־מערי פיינבערג
צירעל סאַלקין
חיה קויפמאַן
מיכלע אווידאַן
חיה עדוואַרד
חיה זלאַטע סעמסאָן
נחמה גאָלדבערג
לילי מאַלאָווסקי
דשולי שניידער
פרומע שלום האַנקעס
סעראַה קאַהען

פרויען

מיני לידער
חיה טיקאָצקי
סאָשקע רובינשטיין
פרומע סידראַנסקי
טילי פרידענשטיין
דאָראָטהי לעטזינגער
לאה פּאַן
עני גאָלדסאַן
איידאַ לעווין
איטקע קאַפּלאַן
זעלדע בערגער
גיטעל קירזנער
יאָכע טיקאָצקי
ביילקע טיקאָצקי
שרה רובינשטיין
חיה צירעל מיללער
מייטע פּאַן
חיה קאַפּעל
מאַשע גאָלדמאַן
דאָראַ טערמאַן
טאַמאַראַ סערלין
באַשע שניידער
שרה פרידמאַן
פייגע עווענס
אַלטע סקלאַר
רייזעל דשייקאָבס
פריידע וואָלף
שיינע דריי
צפּרה באַסקין
יהודית שניידער

ת׳נ׳צ׳ב׳ה׳

דער ביאליסטאקער פראגרעסי־ ווער ברענטש 167 א. ר.

ווינשט דעם קרינקער פאראיין צו זיין 25 יאהריגען יובילעאום, נאך פילע לאנגע יאהר.

פריינדע—גייט אָן מיט אייער ארבעט ווייל ארבעט פאר דער אלטער היים איז נאבעל און פארדינט פיל אנער־קענונג פון יעדען. זייט געגריסט.

הענאך בערענשטיין,
סעקרעטער ברענטש 167 א. ר.

הארדאקער רעליעף פאראיין

מיר באגריסען דעם קרינקער פאראיין צו זייער 25 יאהריגען עקזיסטענץ און די ליידיס אוקזילערי צום 20 יאהריגען.
זייט געגריסט שכונ'ישע לאנדסלייט מיר ווינשען אייך ערפאלג אין אלע אייערע ווייטערדיגע טעטיגקייטען.

צירעל פיערס, פרעזידענט

מינע מילער, סעקרעטער

ל. ווינער, טרעזשורער.

ביאליסטאקער בראנטש 127 ארבייטער רינג און ליידיס אוקזילערי

באגריסט דעם קרינקער פאראיין צו זייער 25 יאהריגען יובילעאום און צום 20 יאהריגען עקזיסטענץ פון דער ליידיס אוקזילערי און מיר ווינשען אייך ערפאלג אין אייערע ווייטערדי־גע גוטע ארבעט

סעם קאפלאן, סעקרעטער

מיר, אמדורער לאנדסלייט, שליסען זיך אָן מיט אלע אייערע פריינד צו פייערען אייער 25 יאריגען יובילעאום פון אויסערגעוויינליכע גוטע ארבייט פאר אייער אלטער היים. מיר קומען צו אייך ווי צו איין עלטערן ברודער און מיר לערנען די מלאכה פון טאן גוטעס, פון אייך.

זייט געגריסט צו אייער און אונזער גרויסען יום טוב און זעצט פארט אייער ארבעט אויך אין דער צוקונפט

אמדורער הילפס פאראיין
איזי פרידמאן, סעקרעטער

COMPLIMENTS OF

MR. W. SERLIN

First President of Krinker Verein

MR. & MRS. ABE SERLIN

MR. & MRS. HARRY SERLIN

AND FAMILIES

COMPLIMENTS OF

MR. & MRS. SOLOVY BROS.

and FAMILY

and IDA SOLOVY

GREETINGS

from the

BIALYSTOKER LADIES' AUXILIARY

Mrs. I. ZUKERMAN, President
Mrs. M. TANKUS, Vice-President
Mrs. R. KUZNITSKY, Vice-President
Mrs. D. GOTTFRIEND, Rec. Sec'y
Mrs. E. PERLMAN, Treas.
Mrs. D. MAZUR, Fin. Sec'y
Mrs. L. PERLMAN, Hanny Day Fund
Mrs. S. SAVIN, Pub. Chairman
Mrs. M. SUTKER, Cor. Sec'y
Mrs. D. MAZUR, Earning Fund Sec'y

With Compliments and Heartiest Congratulations
To the 25th Anniversary of Our
"KRINKER VEREIN"
members
Hyman, Charles and William Schneider
of

STAR HAT & CAP COMPANY

4053 Roosevelt Road
Office: **125 S. MARKET STREET**
Known from Krinik as

חיים דער קירזשנער מיט זיינע זין **צאַלע** און **איצקע**

COMPLIMENTS OF

MR. & MRS. M. SIMON

2110 CORTEZ STREET HUMboldt 8828

COMPLIMENTS OF

MRS. PESCHI MEYER

AND SON, OSCAR MEYER

2638 Adden Avenue HUMboldt 8162

MRS. JAMES (SOREH BAILEY)

COMPLIMENTS OF

MR. & MRS. BEN MEYER

1038 Hyde Park Blvd. ATLantic 1948

COMPLIMENTS OF

MR. & MRS. HARRY GOLANTY

3644 Harvey Road Cleveland, Ohio

COMPLIMENTS OF

MR. & MRS. BEN STONE

5636 Christiana Ave. INDepedence 7257

COMPLIMENTS OF

ALPERT BROS.

BEN ALPERT **ISADORE ALPERT**

COMPLIMENTS OF

MR. & MRS. S. SKLAR
1332 SOUTH AVERS AVENUE
CRAwford 4809

COMPLIMENTS OF

Mr. & Mrs. M. Kirshner
2638 HADDON AVENUE
HUMboldt 8162

American Rug & Carpet Cleaners

N. Miller & Kaplan Bros.
2630 W. CHICAGO AVENUE
BRUnswick 6060

אין אנדענקונג פון איזידאר פּערלמאן
ביי
MRS. ESTHER PERLMAN
and FAMILY
3629 Dickens St. BELmont 5647

COMPLIMENTS OF

MR. W. LIPSCHULTZ and SONS
1528 W. NORTH AVENUE
BRUnswick 2723

COMPLIMENTS OF

MR. & MRS. HYMAN MILLER
and FAMILY

COMPLIMENTS OF

MR. & MRS. SAM GOLDMAN

COMPLIMENTS OF

MR. & MRS. F. BUSHNICK

6438 N. Oakley Ave. SHEldrake 4821

COMPLIMENTS OF

GRATCH--MANDEL
FUNERAL DIRECTORS

Now in Our NEW, Enlarged, Air-Conditioned CHAPEL
CENTRALLY LOCATED
2235-37 W. DIVISION STREET
ARTHUR MANDEL, Director

Compliments of

Mr. & Mrs. Abe Gordon
4145 N. TROY STREET
KEYstone 2258

Compliments of

Mr. & Mrs. Max Jacobs
3254 EVERGREEN AVE.
SPAulding 5351

Compliments of

Mr. & Mrs. F. Levitz
3901 W. MADISON STREET
NEVada 2753

Compliments of

Mr. & Mrs. Joe Schnider
1803 VAN BUREN STREET
MONroe 8983

Compliments of

Mr. & Mrs. Isadore Koppel
5216 HARPER AVENUE
FAIrfax 7666

Compliments of

Mr. & Mrs. H. Gerber

Compliments of

Mr. & Mrs. M. Walach
5627 DORCHESTER AVENUE
DORchester 2635

Compliments of

Mr. & Mrs. Abe Freedman
4203 W. ADAMS STREET

COMPLIMENTS

from

FRIENDS

to

MORRIS TIKOTSKY

COMPLIMENTS OF

MR. AND MRS.

HARRY GOLDSON

AND FAMILY

COMPLIMENTS TO

A DEAR FRIEND

FRIEDA ELFMAN

COMPLIMENTS OF

MR. AND MRS.

THEODORE EFRON & FAMILY

2147 Farwell Ave. ROGers Park 9247

COMPLIMENTS OF

MR. AND MRS.

NATHAN EDWARDS

1314 E. 54th Street FAIrfax 9360

COMPLIMENTS OF

GORDON BROS.

Mr. & Mrs. Geo. Gordon Mr. & Mrs. Sam Gordon

COMPLIMENTS OF

MR. & MRS. SAM BUSHNICK

1837 Sheffield Ave. MOHawk 1540

COMPLIMENTS OF

MR. & MRS. CHAS. ISENSTEIN

6425 N. Washtenaw Ave. SHEldrake 5352

COMPLIMENTS OF

CARL'S RESTAURANT
and CATERER

3211 W. Roosevelt Road CRAwford 3674

Mr. & Mrs. J. GARFIELD

1659 ADAMS STREET

SEEley 3770

Mr. & Mrs. JOE SILVER and FAMILY

3541 W. NORTH AVENUE

BELmont 5429

COMPLIMENTS OF

A. FRIEDENSTEIN

INSURANCE

Office Phone
HARrison 0670

Residence Phone
SPAulding 4149

COMPLIMENTS OF

MEYER A. JACOBS & SONS

COMPLIMENTS OF

MR. AND MRS.
HERMAN WEINSTEIN

5473 Greenwood Ave.

PLAza 6414

COMPLIMENTS OF

EUNICE and LOIS ROBERTA
ELFMAN

Compliments of

Mr. ZALMEN KATZ
1517 E. 57th STREET
PLAza 2933

Compliments of

Mr. & Mrs. S. Goldsmith
1517 E. 57th STREET
PLAza 2933

Compliments of

Mr. & Mrs. Abe Friedman
3923 W. JACKSON BLVD.
NEVada 0589

Compliments of

Mr. & Mrs. Max Cohen
210 EAST 51st STREET
DREexel 5865

Compliments of

Mr. & Mrs. J. LIEDER
2555 W. DIVISION STREET
HUMboldt 6218

Compliments of

Mr. & Mrs. J. Stotsky
1103 N. SACRAMENTO BLVD.
HUMboldt 5447

Compliments of

Mr. & Mrs. A. SOULE
3603 W. ROOSEVELT ROAD
CRAwford 5107

Compliments of

Mr. & Mrs. A. Schneider
3549 W. MADISON STREET
VAN Buren 1531

Compliments of

Mr. & Mrs. JOE GOBY
2638 HADDON AVENUE
HUMboldt 5071

Compliments of

MR. & MRS. C. LIEDER
2556 W. DIVISION STREET
HUMboldt 6000

Compliments of

MR. & MRS. KONST and FAMILY

Compliments of

ELLIS METAL CO.
2033 CHURCHILL ST.

Compliments of

Mr. & Mrs. Oscar Fisher
3831 KEYSTONE AVE.
PENsacola 1215

Compliments of

Mr. & Mrs. Max Smith
1056 BERWYN AVENUE
ARDmore 6717

Compliments of

Mr. & Mrs. J. POLLACK
2017 W. DIVISION STREET
ARMitage 4406

Compliments of

MR. & MRS. J. MEYER
2220 W. DIVISION STREET
HUMboldt 7372

Compliments of

Mr. & Mrs. BEN SOULE

Mrs. & Mrs. D. Gottfried
4148 N. SPAULDING AVE.
JUNiper 5297

Mr. & Mrs. Sam Schaefer
2843 WALTON STREET

Mr. & Mrs. I. Wollock
944 WASHTENAW AVE.
HUMboldt 1640

Mr. Harry Weinberg
6529 S. ARTESIAN AVE.
PROspect 5909

MRS. BUSCH
2208 N. KEDZIE AVENUE
ALBany 7894

Mr. & Mrs. S. GOBY
2901 WALTON STREET
HUMboldt 8145

Compliments of

JOE GUDOF
19 SOUTH SPAULDING AVE.
NEVada 6472

Compliments of

Mr. & Mrs. Wm. Elfman
4645 LAWDALE AVENUE
JUNiper 9402

Compliments of

Mr. & Mrs. J. Sklar
3747 EASTWOOD AVENUE
JUNiper 5302

Compliments of

Mr. & Mrs.
ELLIS FREIDMAN

GREETINGS

Mr. & Mrs. A. TIKOTSKY
2209 S. 60th AVENUE
Cicero, Ill.

Mr. & Mrs. JOE SLIVER
and FAMILY
3541 W. NORTH AVENUE
BELmont 5429

קאָמפּלימענטס פון

משה'ל און ענדעל ווײַנבערג

און קינדער

COMPLIMENTS

of

MERCHANTS
PUBLISHING COMPANY

For Many Years Qualified
In Good Printing and
Publications
JACOB GOLD, President

412 South Market Street

Phones:
WEBster 2694-95

Mr. & Mrs. D. Nemtzow
1225 N. MAPLEWOOD AVE.
HUMboldt 6614

Mr. NATHAN JACOBS
3308 W. DIVISION STREET
BELmont 8940

Mr. & Mrs. Abe Lieder
942 N. WASHTENAW AVE.
HUMboldt 1640

Mr. Alter Lieder & Family
1219 N. CALIFORNIA AVE.
HUMboldt 8682

Mr. & Mrs. B. YAGLOM
Corsets & Lingerie
3251 ROOSEVELT ROAD
ROCkwell 0273

MR. S. SACKS
and FAMILY

Mr. & Mrs. H. BUSHNICK
6615 GREENVIEW AVE.
SHEldrake 4583

Mr. & Mrs. ABE GERBER
351 DICKENS AVE.

GREETINGS

Mr. & Mrs. S. Greenberg
2613 HIRSCH STREET
ARMitage 1484

Mr. & Mrs. Sam Miller
938 CARMEN AVENUE
SUNnyside 3958

Mr. & Mrs. Chas. Miller
1049 BERWYN AVENUE
LONgbeach 8161

LENA SIMONS
611 MELROSE STREET
BITtersweet 5131

Mr. & Mrs. J. Garfeld
1659 ADAMS STREET
SEEley 3770

Mr. & Mrs. RUBIN
4811 N. HARDING AVENUE
JUNiper 0665

Mr. Abe. Weinstein
2907 W. DIVISION STREET
HUMboldt 4860

ROSS SACKS

Mr. & Mrs.
MORRIS TIKOTSKY

Mr. & Mrs.
SAM GILL

MRS. C. GORDON
2731 W. DIVISION STREET
BRUnswick 8160

Mr. & Mrs. Joe Friedman
1702 W. MADISON STREET
SEEley 9749

Mr. & Mrs. M. Saperstein
3462 W. JACKSON BLVD.
VAN Buren 3257

Dr. & Mrs. D. Schwartz
HYDe Park 3778

Mr. & Mrs. H. Stolarsky
2613 HIRSH STREET
HUMboldt 0750

Mr. & Mrs. Abe. Miller
1327 N. ROCKWELL ST.
HUMboldt 1914

דער גרוס פון א קאלטען טאג

פון אב. מיללער

א ווינטער־טאג א קאלטער, איז דאמאלס געווען,
ווען ס'האט זיך אויף מיר אויסגעגאסען גאט'ס צארן —
ווען דאס ליעבסטע פון הארצען, מיין קינד, מיין נחמה —
איז צו איר אייביגער רוה געפירט געווארען.

אין א קאסטען א פשוט'ס, אהן ציערונג און בלומען
האט מען דאס טייערסטע קינד מיינס באהאלטען;
עס זיינען די חושים ביי מיר ווי געשטארבען.
דאס הארץ מיינס צובראכען, אין שטיקער צושפאלטען.

האב איך מיר פונדעסטוועגען אוועקגעזעצט עסען —
און ביז היינט געלעבט שוין באלד צעהן יאהרען,
פארגעסען וואס איך האב אמאל פארלארען
דאס קבר פון מיין טייערע קינד איז פארלאזען.

נאר אפט בלאנדזשען אוועק מיינע מחשבות
און עס ציטערט אין מיר יעדער אבער
ווען עס קומט אמאל אן א ווינטער טאג א קאלטער —
און ברייננגט מיר א גרוס פון מיין טאכטערס קבר.

דער מאמעס אויגען

ווי שטערן אינהימעל , שטראלען גליקליך אויגען,
ס'איז א מאמע באלד נאך איהרע גרעסטע שמערצענס־שטונדען,
א מענשעל ערשט געבוירען, ליגט אין איהרע טרייע ארעמס —
זי דריקט איהם צארט צום הארצען — און וועהטאג איז פארשוואונדען.

וואונדערפול צו קוקען, אומפארגלייליך שעהן
ווי ס'ליגט דאס קליינע מענשעל ביי דער מוטער'ס ברוסט
די מאמעס אויגען לאשטשען איהם, באשטראלען איהם זיין צורה,
נאך איידער ער קען זעהן ליכט, און פיהלען לעבענס־־לוסט.

די מוטער־אויגען זיינען הייליג העלע זונען־שטראהלען,
און זייער ליכט איז פול מיט ליבשאפט און ברענגט זעגען,
ס'איז זייער גלאנץ פון דער נאטורס געהיימע טיפענישען,
און פון איהרע געטליך־סודות'דיגע וועגען.

לשנה טובה תכתבו

צו אלע מעמבערס און מעמבערינס פון קרינקער פאראיין און ליידיס אוקזילערי, אויך אלע קרינקער לאנסלייט און אלע אידען

עס איז אַוועק דער בלוטיגער יאר ת״ש, א יאהר פון בלוט און טרערען פאר דעם אידישען פאלק. מיט׳ן קומען פון נייעם יאהר תש״א ווינשען מיר און אפען דאָס די שווארצע וואלקענס וואס הענגען ספעציעל איבער די אידישע קעפ אין אייראפא און אויך אין אנדערע טיילען פון דער וועלט, דאָס די בלוטיגע מלחמה זאל אפגעשטעלט ווערען און די אלע שרעקליכע גזירות אויף די אידען וואס געפינען זיך אונטער דער הערשאפט פון די גרעסטע המן׳ס פון אלע צייטען זאל אפגעשאפט ווערען און די גאנצע מענשהייט זאל פרייער אפאטעמען, און דאָס אידישע פאלק זאל דערלעבען

ישועות ונחמות

אינהאלטס פארצייכעניס

זייט

אנשטאט א פארערדע — אב. מיללער — 7-6

פינף און צוואנציג יאר קרינקער פאראיין און צוואנציג יאר לײדיס אוק.
פון ה. מיללער — 11-10-9

קריניק — א פּאָעמע פון יאסעל קאהן — 12

מיין ניט פארגעסענע היים — פון אב. מיללער — 12

דברים היוצאים מן הלב — פון משה טיקאצקי — 13

געדאנקען און בעאבאכטונגען — פון ד. סעלקאף — 17-16-15-14

25 יאר קרינקער פאראיין, נאכדעם וואס? — פון א. פרידענשטיין — 19-18

געדאנקען־שפריצלאך — געקליבען פון אב. מיללער — 20

כמעט אן ארטיקעל — פון מײשעל וויינבערג — 22-21

מיין שטעטעלע, מיין שטעטעלע — פון מאקס סמיט — 23

אן אבשאצונג פון די בעאמטע און מיטגלידער פון קרינקער פאראיין
און לײדיס אוקזילערי — פון ה. מיללער — 27-26-25-24

דער איד און די ציוויליזאציע, א פאעמע — פון אב. מיללער — 28

צו וואס קריניק האט געשטרעבט און וואס זי האט דערלעבט,
א פאעמע — פון אב. מיללער — 30

כוס של ברכה, א פאעמע — פון מאקס סמיט — 31

איינינע שטריכען פון אונזער פרעזידענט היימאן מיללער (אפשאצונג) 33-32

וואס די לצני הדור זאגען — פון אן אייגענעם — 35-34

קריניק מיין געבורט שטעטעלע — פון אב. מיללער — 35

לאנדסלייט - יובילײ, און די דיקטארס — פון אב. מיללער — 36

דעראינערונגען און בילדער פון מיין ליבער היים שטעטעלע קריניק,
ווינטער 1922 — פון לואיס שיין (לייבקע נאסקעס) — 41-40

איך זעה אלץ ווידער, א פאעמע — פון יאסעל קאהן — 44-43-42

נויארקער אפטיילונג — געזאמעלט פון לואיס שיין — 45

לאס אנדזשעלאס אפטיילונג — געזאמעלט פון דארא מיללער — 49

פינאנציעלער באריכט פון אונזער סעמעטערי — 52

פינאנציעלער ראפארט פון אונזערע טעטיגקייטען אין ציפערן פון 1915
ביז 1940, פון קרינקער פאראיין — 59

דער מאמעס אויגען, א פאעמע — 82

דער גרוס פון א קאלטען טאג — פון אב. מיללער — 82

רעדאקטירט פון

היימאן און אייב מיללער און א. פרידענשטיין

געדרוקט ביי די מערטשאנטס פאבלישינג קא.

Back Cover